

DUTCH BIRDING

VOLUME 18 • NO 3 • 1996

Dutch Birding

*Internationaal tijdschrift over
Palearctische vogels*

REDACTIE

Dutch Birding
Postbus 116
2080 AC Santpoort-Zuid
Nederland
fax 023-5376749

FOTOREDACTIE

Dutch Birding
p/a René Pop
Zusterhuis 10
4201 EH Gorinchem
Nederland

ABONNEMENTENADMINISTRATIE

Dutch Birding Association
p/a Anja Nusse
Symfoniestraat 21
1312 ET Almere
Nederland

BESTUUR

Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Nederland

COMMISSIE DWAALGASTEN

NEDERLANDSE AVIFAUNA
CDNA
Postbus 45
2080 AA Santpoort-Zuid
Nederland

TELEFOONLIJNEN

Nederland:
06-320 321 28
(vogellijn, 75 cpm)
078-6180935 (inspreeklijn)

België: 03-4880194
(vogel- en inspreeklijn)

INTERNET

<http://www.hol.nl/~meweb/dba.html>

Dutch Birding

HOOFDREDACTEUR Arnoud van den Berg (telefoon 023-5378024, fax 023-5376749)

ADJUNCT HOOFDREDACTEUR Enno Ebels (telefoon / fax 030-2961335); e-mail ebels@worldaccess.nl

UITVOEREND REDACTEUR André van Loon (telefoon / fax 020-6997585)

FOTOGRAFISCH REDACTEUR René Pop (0183-630585)

REDACTIERAAD Ferdy Hieselaar, Graham Holloway (Engeland), Peter Meininger en George Sangster

REDACTIE-ADVIESRAAD Peter Barthel (Duitsland), Gerald Driessens (België), Klaas Eigenhuis (Nederland), Dick Forsman (Finland), Ted Hoogendoorn (Nederland), Lars Jonsson (Zweden), Anthony McGeehan (Noord-Ierland), Killian Mullarney (Ierland), Gerald Oreeel (Nederland), Kees Roselaar (Nederland), Frank Rozendaal (Nederland), Hadoram Shirihai (Israël), Gunter De Smet (België) en Peter Symens (België)

REDACTIEMEDEWERKERS Ruud van Dongen, Gerald Driessens, Remco Hofland, Hans van der Meulen, Peter de Rouw en Jaap Schelvis

PRODUKTIE EN LAY-OUT André van Loon en René van Rossum

ADVERTENTIES Peter Meijer (telefoon 0348-431905, fax 0348-420394)

ABONNEMENTEN De abonnementsprijs voor 1996 bedraagt: NLG 57.50 (Nederland), BEF 1250.00 (België), NLG 65.00 (overige landen binnen Europa) en NLG 70.00 (landen buiten Europa, luchtpost).

U kunt zich abonneren door het overmaken van de abonnementsprijs op girorekening 01 50 697 (Nederland), girorekening 000 1592468 19 (België) of bankrekening 54 93 30 348 van ABN*AMRO (Bilthoven), o.v.v. 'abonnement Dutch Birding'. Alle rekeningen zijn ten name van de Dutch Birding Association. Het abonnement gaat in na ontvangst van de betaling.

Dutch Birding is een tweemaandelijks tijdschrift met nummers in februari, april, juni, augustus, oktober en december. Het publiceert originele artikelen en mededelingen over morfologie, systematiek, voorkomen en verspreiding van vogels in de Benelux, Europa en elders in het Palearctische gebied. Het publiceert tevens bijdragen over vogels in het Aziatisch-Pacifische gebied en andere gebieden.

De Nederlandse, Engelse en wetenschappelijke vogelnamen volgen: de *Lijst van Nederlandse vogels* door A B van den Berg & C A W Bosman (1996, Santpoort-Zuid); *The 'British Birds' list of English names of Western Palearctic birds* door British Birds (1993, Blunham); de door C S Roselaar samengestelde lijst in de *Geïllustreerde encyclopedie van de vogels* door C M Perrins (1991, Weert); en *Distribution and taxonomy of birds of the world* door C G Sibley & B L Monroe Jr (1990, New Haven).

Manuscripten dienen bij voorkeur op diskette te worden ingeleverd (Macintosh of MS-DOS tekstverwerkers) samen met een print van de tekst. Indien dat niet mogelijk is, behoort het manuscript te worden uitgevoerd in machineschrift met een dubbele regelafstand en een ruime marge aan beide zijden. Meer informatie hierover is verkrijgbaar bij de redactie.

Een lijst met tarieven voor de vergoeding van auteurs, fotografen en tekenaars is verkrijgbaar bij de redactie.

Dutch Birding Association

BESTUUR Gijsbert van der Bent (voorzitter, telefoon 071-4013606), Chris Quispel (secretaris, telefoon 071-5124825), Roy de Haas (penningmeester), Arnoud van den Berg en Peter Meijer

BESTUURSMEDEWERKERS Theo Admiraal, Gerald Driessens, Ron van den Enden, Hans Gebuis, Leo Heemskerk, Remco Hofland, Paul Knolle, Ger Meesters, Anja Nusse, Wim van der Schot, Kees Tiemstra en Arnold Veen

DUTCH BIRDING TRAVEL REPORT SERVICE (DBTRS) Ib Huysman, Postbus 737, 9700 AS Groningen, Nederland, telefoon 050-3145925, fax 050-3144717

Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA)

LEDEN Edward van IJzendoorn (voorzitter, 023-5391446), Karel Mauer, Jan van der Laan, Kees Roselaar, Jelle Scharringa (secretaris, 030-2532801), Hans Schekkerman, Gerard Steinhuis en Wim Wiegant (archivaris)

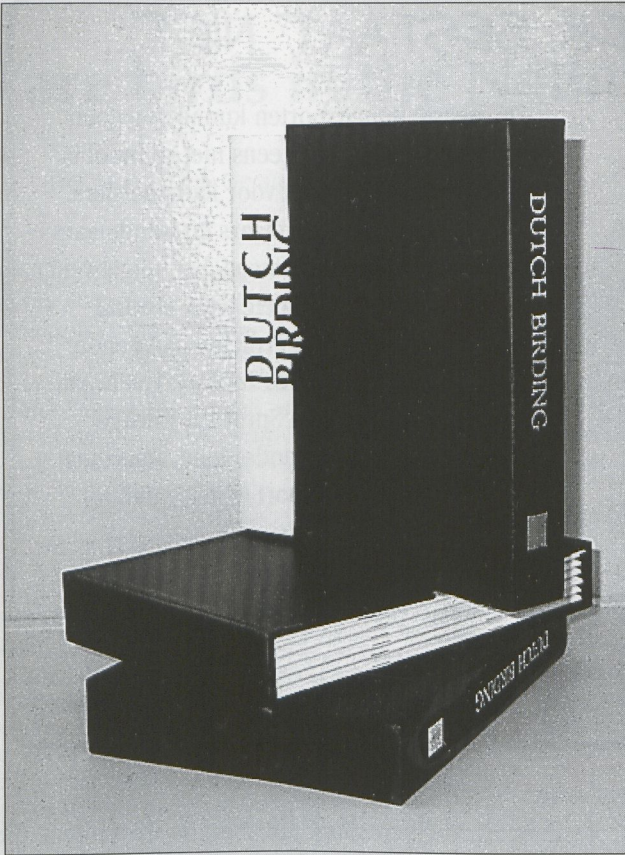
De CDNA is een commissie van de Dutch Birding Association en de Nederlandse Ornithologische Unie.

© 1996 Stichting Dutch Birding Association. Het copyright van de foto's en tekeningen blijft bij de fotografen en tekenaars. ISSN 0167-2878.

Drukkerij Steens Schiedam BV, Postbus 59, 3100 AB Schiedam, Nederland

Dutch Birding

Jaargangverzamelaar

Geschikt voor 1 jaargang (6 nummers, incl. register) en compleet met een set transparante stickers om de jaargang aan te geven. Leverbaar vanaf 1 september 1996.

Te bestellen door f17,50 per exemplaar (+f 7,- verzendkosten per bestelling) over te maken op girorekening 2989470 tnv Ger Meesters Boekproducties. Belgische abonnee's kunnen BEF 325 (+ BEF 130 verzendkosten per bestelling) overmaken op giro 000-1648397-76

The Dutch Birding slip case holds 6 issues and comes complete with a set of silver date stickers to mark the volume and the year of publication. Send NLG17,50 for each case (+NLG 8,- P&P per order and cheques payable to GMB, Haarlem)

to:

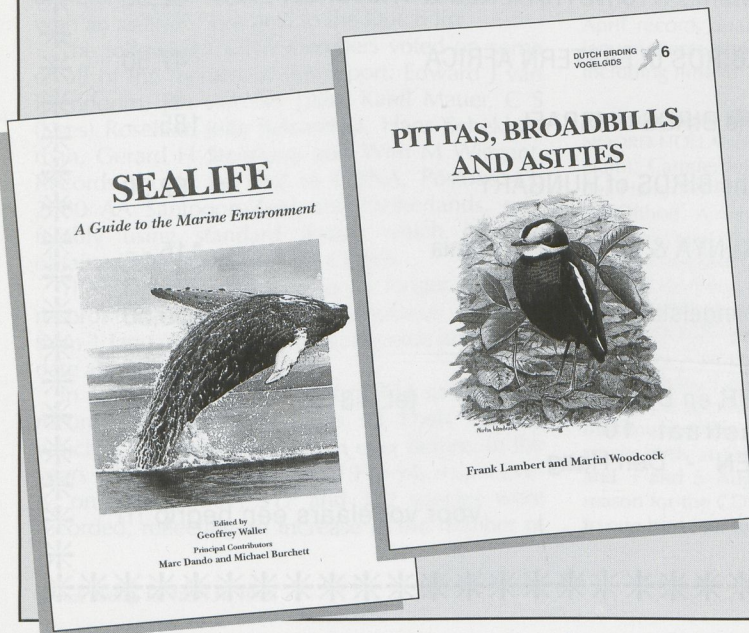
Ger Meesters Boekproductiesuitgeverij

Vrijheidsweg 86
2033 CE Haarlem
& 023-5336044
-023-5350895

Frank Lambert - Martin Woodcock
Pittas, Broadbills and Asities
Dutch Birding Vogelgids 6
f70,- /BEF 1395
(ledenprijs DB f65,-)

Geoffrey Waller (red.)
Sealife A Guide to the
Marine Environment
f80,- /BEF 1595
(ledenprijs DB f 75,-)

Verkrijgbaar in de boekhandel

SLECHT WEER BESTAAT NIET...

bel voor meer informatie
of de dikke catalogus:
070-3885839

BEVER[®]
ZWERFSPORT
Outdoor Innovators

De meeste buitensporten kun je nog goed beoefenen als het weer eens niet zo mooi is. Bever Zwerfsport heeft voor kampeers, kanoërs, klimmers, vogelaars en wandelaars -kortom voor elk buitenmens- een uitgebreid assortiment functionele weer & wind kleding: heel veel waterdichte ademende jacks (o.a. Helly Hansen, Tenson, The North Face, Moonstone en Sprayway) fleecewarmtekleding, sportondergoed. Daarmee rustte Bever Zwerfsport al meer dan 80 expeditie uit!

Den Haag Calandplein 4 • Amsterdam Stadhouderskade 4
Rotterdam Adm. de Ruijterweg 33-35 • Utrecht Balijelaan 10-12
Arnhem Utrechtsestraat 3-5 • Haarlem Zijlweg 63
Breda Wilhelminastraat 22 • Apeldoorn Stationsstraat 134
Hilversum Havenstraat 16 • Steenwijk Woldmeentherand 11

NATUURLIJK voor het beste boek
als eerste naar NATUUR en BOEK

NIEUW nieuwer NIEUWST:

Harrap & Quinn, TITS NUTHATCHES & TREECREEPERS	82,50
van Perlo, BIRDS of EASTERN AFRICA	47,50
Shirihai, The BIRDS of ISRAEL	185,- -
Gorman, The BIRDS of HUNGARY	62,50
BIRDS of KENYA & Northern Tanzania	115,- -
Jonsson - engelstalig in paperback	50,50

NATUUR en BOEK
Bankastraat 10
NL 2585 EN - Den Haag

tel. +31(0)70 350 56 48

voor vogelaars een begrip !!!

Rare birds in the Netherlands in 1994

Wim M Wiegant, Gerard H Steinhaus & CDNA

This is the 15th annual report on rare birds in the Netherlands to be published in Dutch Birding. It is the first time that there will be no Dutch-language version of this report in Limosa (cf Limosa 69: 22, 1996). The report comprises records from 1994 as well as belated and reconsidered records, dating from 1993 back to 1965, which have been evaluated by the Dutch rarities committee, the Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA). Several records for 1994 and earlier years are still under consideration, for various reasons. A complete review of all rarity decisions from 1800-1979 is will be published shortly in Dutch Birding (van IJzendoorn et al in press).

Details included for each accepted record are, if available: province and locality; date(s); number of birds if more than one, plumage and sex; type of record if trapped, photographed, videoed, sound-recorded or found dead (and where specimen is stored); names of up to three observers and relevant references (including published photographs) in the literature, which normally include (inter)national and not regional journals. Numbers after each (sub)species' name refer to the total number of individuals 1 since 1 January 1980 but excluding 2 the current year. (Sub)species marked with an asterisk * are new to the Dutch list.

The following CDNA members voted on some or all of the records in this report: Edward J van IJzendoorn, Jan van der Laan, Karel Mauer, C S (Kees) Roselaar, Jelle Scharringa, Hans Schekkerman, Gerard H Steinhaus and Wim M Wiegant. Records should be sent to CDNA, Postbus 45, 2080 AA Santpoort-Zuid, the Netherlands, preferably using standard forms, which can be obtained free of charge from CDNA.

The CDNA has decided to no longer consider records of Whiskered Tern *Chlidonias hybridus* from 1 January 1996 onwards. Records before this date are still welcome.

In 1994, a cumulative total of 334 species was recorded in the Netherlands (cf Ebels 1994a), which is 11 species more than ever before. In the years 1980-84, 1985-89 and 1990-94, respectively, on average 307, 317 and 322 species were recorded, reflecting an increase in the number of

birdwatchers and their identification skills. In 1994, three species were recorded for the first time, Lesser Scaup *Aythya affinis*, Southern Grey Shrike *Lanius meridionalis* and House Crow *Corvus splendens*. Also the first Lesser Canada Goose *Branta canadensis* ssp was accepted. Other interesting records include the second White-rumped Sandpiper *Calidris fuscicollis*, the second Rock Thrush *Monticola saxatilis*, the second Desert Warbler *Sylvia nana*, the third and fourth Desert Wheatear *Oenanthe deserti*, and the fourth Cirl Bunting *Emberiza cirlus*. On top of this, there were multiple records of American Golden Plover *Pluvialis dominica*, Pacific Golden Plover *P. pacifica* and Ross's Gull *Rhodostethia rosea*, and a remarkable influx of Glossy Ibis *Plegadis falcinellus*. Photographically documented, but rejected records include Baikal Teal *Anas formosa*.

Systematic list of accepted records

White-billed Diver *Gavia adamsii* 7,1

NOORD-HOLLAND Texel, 15 April, found dead, photographed, skin retained at Zoological Museum Amsterdam (ZMA), Noord-Holland (J Huyghe, M Hamerlinck; Prins 1995).

The first record since 1986, and only the second April record, apart from the summering individual in January-September 1980. There are now 28 records, including nine in 1979.

Mediterranean Shearwater *Puffinus mauretanicus* 31,4

NOORD-HOLLAND Camperduin, 5 July (N F van der Ham); Camperduin, 17 August (J W Wierda, N F van der Ham, K J Eigenhuis), Camperduin, 18 August, two (M Olthoff, A van Dijk), Camperduin, 21 August (N F van der Ham), Camperduin, 30 August (N F van der Ham), Camperduin, 1 September (N C Hoogendoorn, N F van der Ham, O Zijlstra).

ZEELAND Westkapelle, 29 September (R Sponselee).

1993 NOORD-HOLLAND Camperduin, 24 July (N F van der Ham), Camperduin, 3 August (N F van der Ham), Camperduin, 5 August (N F van der Ham).

The Camperduin records are assumed to refer to a maximum of three birds. In 1993, there were records of single birds at Camperduin at 24, 25, 26 and 30 July, and 3 and 5 August (cf Wiegant et al 1995). This is reason for the CDNA to assume that these records refer to one bird (not two), staying from 24 July to 5 August.

European Storm-petrel *Hydrobates pelagicus* 40,1
NOORD-HOLLAND Camperduin, 3 October (N F van der Ham).

Apart from the large 1990 influx, which involved 27 birds, this species is accepted at a rate of less than one per year; the last record concerned two birds at Ternaard, Friesland, on 24 December 1991. For acceptance of a record, it is not strictly necessary that the white underwing-patches have been seen, although in that case it is imperative that the description includes details on upperwing and rump pattern, as well as flight behaviour.

Atlantic Great Cormorant *Phalacrocorax carbo carbo* 6,2

ZUID-HOLLAND Rotterdam, 13 February and 20 December to 18 February 1995, adult, ring read (P G Schrijvershof); Dintelhaven, Rotterdam, 13 March, adult female, found dead, ring read (J M van Muiswinkel).

The Dintelhaven bird was ringed on 16 June 1984 on St Margaret's Island, Tenby, Dyfed, Wales.

Cattle Egret *Bubulcus ibis* 47,7

GELDERLAND Loo, 25 June to 7 July, juvenile, photographed (E A W Ernens, M Hageman, D Zoetebier).

FRIESLAND Kornwerderzand, 8-20 August, adult, winter plumage, photographed (G Minnema); Anjum, 7-8 October, two, adult and juvenile (F Douma, K Scholten).

GRONINGEN Oostpolder, 21-30 August, adult, winter plumage, photographed (J Nienhuis, A de Bruin, E Koops).

ZUID-HOLLAND Gouda, 31 August to 11 September, adult, winter plumage (E van Boheemen).

NOORD-BRABANT Wouw, 27 November to 4 December, adult, winter plumage, photographed (J J F Jansen, P Palmen, E A W Ernens).

1990 ZUID-HOLLAND Schiedam, 16 December, photographed (C van As).

A good year, with the majority of records in autumn. The numbers are still increasing; in 1992-94, 21 of the total of 85 were recorded.

Glossy Ibis *Plegadis falcinellus* 14,31

FLEVOLAND Oostvaardersdijk, 28 May, adult, summer plumage (R de Beer, A Schaftenaar).

NOORD-BRABANT Kampina, 10 September, eight (P Slingerland, R Smulders).

NOORD-HOLLAND Texel, 24 September, 10, all first-winter (K Kraaijeveld, E van der Burg, K de Vries); Haarlem, 4 November to 20 May 1995, first-winter (van Dongen et al 1995, plate 27; Br Birds 88: 265, plate 65, 1995).

LIMBURG Brunssum, 27 September to 2 October, photographed (W Quadackers).

GRONINGEN Stitswerd, 27 September to 8 October, seven, two adult and five first-winter, photographed (S de Bruin; van Dongen et al 1994, plate 211).

FRIESLAND Terschelling, 29 September to 1 October, adult, winter plumage, photographed (E A W Ernens).

ZUID-HOLLAND 's Gravenzande, 10 October (J Westerlaken, van Bommel); Vlaardingse, 11-23 November,

photographed (J Westerlaken).

In early autumn, a large influx commenced. Probably, at least 31 birds were involved, but possibly even up to 37 (Smulders & Slingerland in press). At least seven records were not (yet) formally submitted (Oostvaardersdijk, Flevoland, 17 August; Boschplaat, Terschelling, Friesland, 1 September; Terschelling, 25 September; Wissenkerke, Zeeland, 2 October; Kroon's Polder, Vlieland, Friesland, 8 October; Petten, Noord-Holland, 9 October; and Spaarndam, Noord-Holland, 10 October); some of these records may refer to birds already accepted. This influx has led the CDNA to decide that in retrospect all records relating to a large influx (of any species) may be more easily accepted. All records will be published by Smulders & Slingerland (in press).

Greenland White-fronted Goose *Anser albifrons flavirostris* 5,4

FRIESLAND Idzegahuizum, 1 February (C Derks, P Knolle); Oudega, 5 February, three, two adults and one first-winter (J D Vermeulen, E D van der Linden).

These were the first records since five were recorded in 1986-87.

Ross's Goose *Anser rossii* 3,0

ZUID-HOLLAND Stellendam, adult, white morph, 9 January and 6 March (J J F Jansen, P Geysels, A Schaftenaar); Maasvlakte, adult, white morph, 20 February (P Geysels).

FRIESLAND Workumerwaard, February, adult, white morph, photographed (M Weston).

These records are considered to refer to the same bird(s) seen in previous winters.

*** Lesser Canada Goose** *Branta canadensis hutchinsii/parvipes* 0,1

FRIESLAND Piaam, 23-30 January (G J ter Haar, E B Ebels, P Knolle; van Dongen et al 1994, plate 62).

Following the first records of genuinely wild Lesser Canada Geese in Britain (cf van den Berg 1993ab, 1994a, van den Berg & Sangster 1995, 1996), a flood of records of Lesser Canada Geese was submitted. Nearly all of them, however, referred to the western American subspecies *B c minima*, which is unlikely to appear in Europe as a wild bird, or to birds which were obvious escapes. Contrary to an earlier announcement (van den Berg & Roselaar 1995a), records of these subspecies (*B c hutchinsii/parvipes*) will still be considered.

Black Brant *Branta bernicla nigricans* 52,5

FRIESLAND Lauwersmeer, 27 March, two, adult (D Schuit, D Blok); Terschelling, 27 March to 10 May, adult (A Ouwerkerk, H Horn); Terschelling, 6 April, adult (T Bakker, A Ouwerkerk); Terschelling, 3-9 May, adult (T Bakker, A Ouwerkerk).

NOORD-HOLLAND Zeeburg, Texel, 16 October to 27 May 1995, adult (M Berlijn et al).

The Texel individual is considered the same as the one recorded there in previous years.

103 Lesser Scaup / Kleine Topper *Aythya affinis* with Tufted Ducks / Kuifeenden *A. fuligula*, males, Veere, Zeeland, December 1994 (Tobi Koppejan) **104** Lesser Canada Goose / Kleine Canadese Gans *Branta canadensis hutchinsii/parvipes*, adult, Workum, Friesland, 30 January 1994 (Arnoud B van den Berg) **105** King Eider / Koningseider *Somateria spectabilis*, first-winter female, Scheveningen, Zuid-Holland, 27 October 1994 (René Pop)

106 Pacific Golden Plover / Aziatische Goudplevier *Pluvialis fulva*, Petten, Noord-Holland, 24 July 1994
(Arnoud B van den Berg)

107 Steppe Grey Shrike / Steppeklapekster *Lanius meridionalis pallidirostris*, De Cocksdorp, Texel, Noord-Holland,
22 September 1994 (Arnoud B van den Berg)

108 Desert Wheatear / Woestijntapuit *Oenanthe deserti*, Maasvlakte, Zuid-Holland, 6 November 1994
(Arnoud B van den Berg)

109 Desert Wheatear / Woestijntapuit *Oenanthe deserti*, Zandvoort, Noord-Holland, 9 October 1994
(René van Rossum)

110 Buff-breasted Sandpiper / Blonde Ruiter *Tryngites subruficollis*, Julianadorp, Noord-Holland, 30 August 1994 (Arnoud B van den Berg) **111** American Golden Plover / Amerikaanse Goudplevier *Pluvialis dominica*, Texel, Noord-Holland, 20 October 1994 (Arnoud B van den Berg) **112** Cattle Egret / Koereiger *Bubulcus ibis* with Mute Swan / Knobbelzwaan *Cygnus olor*, Oostpolder, Groningen, August 1994 (Eric Koops) **113** Black Guillemot / Zwarte Zeekoet *Cephus grylle*, juvenile, Ilmuiden, Noord-Holland, 25 August 1994 (Arnoud B van den Berg)

American Wigeon *Anas americana* 14,2
 UTRECHT Wijk bij Duurstede, 23-27 February, adult male (E Bos, A Schaftenaar, J J F Jansen).
 NOORD-HOLLAND Spaarnwoude, 13-15 November, adult male (E B Ebels, G H Steinhaus, R Slaterus).
 Since 1985, this species has been recorded yearly, with the exception of 1990.

Falcated Duck *Anas falcata* 4,1
 GRONINGEN Lauwersmeer, 21-22 May, adult male (P Edelaar, A de Bruin).
 NOORD-HOLLAND AW-duinen, Bloemendaal, 15-29 October, adult male (J J F Jansen).
 1993 NOORD-HOLLAND AW-duinen, Bloemendaal, 26 April, adult male (H Nuijen, A M Nuijen-de Bruine).

The bird from AW-duinen is considered the same individual as the one recorded there on 22-28 January 1992 (Wiegant et al 1994).

Blue-winged Teal *Anas discors* 11,3
 DRENTHE Kraloërheide, 9 April, and Dwingelo, 27 April to 2 May, adult male (K A van Eerde, T J J van Steekelenburg, A Remmerswaal).
 GRONINGEN Lauwersmeer, 6-12 May, adult male, photographed (B van der Hoorn, A de Bruin, C Derks; van Dongen et al 1994, plate 125).
 NOORD-HOLLAND AW-duinen, Zandvoort, 16-21 October, adult male, photographed (J J F Jansen, A B van den Berg; van Dongen et al 1994, plate 209).

In 1982-94, this species has not been recorded in

1983, 1989-91 and 1993. A total of three was recorded only once before, in 1988. The CDNA still awaits confirmation that the Noord-Holland bird stayed into January 1995.

* **Lesser Scaup** *Aythya affinis* 0,1

ZEELAND Veere, 21 November to 13 January 1995 and 26 March to first week of May 1995, Middelburg, 14-15 January, 20 January and 5 February 1995, Sas-van-Gent, 27 May to 21 June 1995, first-winter male, photographed, videoed (J Goedbloed, M Berlijn, G Driessens; van Dongen et al 1995, plate 30, Goedbloed & Sponselee 1996, plate 59-62).

This record constitutes the country's first. After the first WP record in 1987 (in England), no less than c 27 individuals occurred in the WP until summer 1996 (Goedbloed & Sponselee 1996).

King Eider *Somateria spectabilis* 5,1

NOORD-HOLLAND Texel, 19 November 1993 to 21 June and 25 September to 18 May 1995, adult female (A Wassink; Wiegant et al 1995, plate 77).

ZUID-HOLLAND Scheveningen, 24 October to 12 November, first-winter female, photographed (D Laponder, M Roos, M Berlijn; van Dongen et al 1994, plate 206, van den Berg 1995b, *Birding World* 7: 391, 1994, *Birdwatch* nr 31: 60, 1995, *Limicola* 9: 42, 1995).

The Texel female returned for its second and third winter. With the last male recorded in 1991, females seem to be the trend now.

Short-toed Eagle *Circaetus gallicus* 4,1

GRONINGEN Lauwersmeer, 11 May (B van Gennip).

Curiously, there were no other May records. All seven previous records were from June to November. There has been no twitchable bird since the one at the Maasvlakte, Zuid-Holland, in August 1981.

Little Crake *Porzana parva* 4,1

GRONINGEN Eemshaven-Oost, 6 September, juvenile (A van Kleunen).

The previous record also concerned a juvenile at the Eemshaven, in 1990. Since 1980, advertising individuals have been recorded only twice: a male in May 1980 and a female in May 1985, both in Flevoland. Quite often, claims of advertising males turn out to be Water Rails *Rallus aquaticus*.

Baillon's Crake *Porzana pusilla* 12,1

GELDERLAND Oude Waal, Nijmegen, 16-25 May, adult male, sound-recorded (O van Hoorn, G W M van Aalst).

Two additional records from the Ooypolders, Gelderland, are still under consideration.

Great Bustard *Otis tarda* 58,1

GELDERLAND Meddo, 15-27 February, male (P Knolle; van Dongen et al 1994, plate 58, van den Berg 1994b).

The first record since the influx of the winter 1986/87, during which 20 birds were recorded. The decrease in occurrence of this species reflects the continuing decline in eastern Germany.

Stone-curlew *Burhinus oedicanus* 14,1

GELDERLAND Wilp, 6-7 June, first-summer, wearing colour-ring, photographed (R Versteeg, R de Vries, M Zekhuis; van Dongen et al 1994, plate 127).

1993 NOORD-HOLLAND Zwanenwater, Callantssoog, 19 July, adult (A Vink, H Vink-Slotboom).

The 1993 individual is considered the same as the one in 1992 at the same location. Reportedly, it was present since April 1993; the CDNA would be pleased to have this confirmed. The bird at Wilp was ringed in August 1993 in the Norfolk/Suffolk border area, England.

Greater Sand Plover *Charadrius leschenaultii* 3,1

ZUID-HOLLAND Maasvlakte, 4 September, adult (V van der Spek, J G Stuut, H Westerlaken).

This bird was seen independently by two observers and a single one. Sadly, it could not be found later that day.

Pacific Golden Plover *Pluvialis fulva* 3,2

NOORD-HOLLAND Camperduin, 21-26 July, adult, summer plumage (F J Maas, G J ter Haar; Ebels 1994d); Bakkersdam, Petten, 21-26 July, adult, summer plumage, photographed (L Edelaar, R Vlek; Ebels 1994d, plate 134, *Br Birds* 88: 38, plate 6, 1995).

A third individual, present on 25-27 July nearby the first bird (cf Ebels 1994d), was not described well enough for acceptance.

American Golden Plover *Pluvialis dominica* 2,3

ZEELAND Grijpskerke, 24-27 May, adult, summer plumage, photographed (J Goedbloed; Ebels 1994b).

OVERIJSSSEL Olst, 30 May, first-summer male, photographed (M Zekhuis; van Dongen et al 1994, plate 129).

NOORD-HOLLAND Texel, 16-28 October, adult, summer plumage, photographed (J Mulder; van den Berg 1994a, plate 201).

A record three in one year, after only three previous records, in 1900 (one) and 1989 (two).

White-rumped Sandpiper *Calidris fuscicollis* 0,1

FRIESLAND Holwerd, 19-21 August adult, photographed (C Dietzen, S Rösner, A de Bruin; van Dongen et al 1994, plate 179; de Bruin & Dietzen 1995, plate 128-129).

This is only the second record and the first 'twitchable'. One of the CDNA members commented: 'Vielen Dank, Deutsche Freunde', because, like the 1993 Greater Sand Plover *Charadrius leschenaultii* on Schiermonnikoog, Friesland, and the 1985 Buff-breasted Sandpiper *Tryngites subruficollis* on Texel, Noord-Holland, this bird was found by German birders visiting the Wadden Sea area. The first record was at IJmuiden, Noord-Holland, in October 1977.

Pectoral Sandpiper *Calidris melanotos* 56,1

GRONINGEN Eemshaven, 3-5 September, juvenile, photographed (E G C van Ommen, M Olthoff, T Bakker).

1991 FLEVOLAND Oostvaardersdijk, 20 September, juvenile (R F J van Beusekom).

Only one record is much below the average of nearly five a year during the previous 10 years. The 1991 bird at Flevoland was found close to the first Great Knot *Calidris tenuirostris* (van den Berg et al 1993). Although seen by many, it was not submitted before. At least four 1994 reports have not (yet) been submitted (cf van Dongen et al 1994).

Buff-breasted Sandpiper *Tryngites subruficollis* 5,1
NOORD-HOLLAND Julianadorp, 29 August to 3 September, adult, photographed (R Bekebrede, E Groenewoud; Groenewoud 1994, van Dongen et al 1994, plate 178).

The famous inundated bulb-fields at Julianadorp again produced a rare wader. This is the ninth record, following the rejection of three records before 1980 during the revision of the Dutch list (van IJzendoorn et al in press). There are now records from 1955 (two), 1960, 1985, 1986 (two), 1988, 1993 and 1994.

Great Snipe *Gallinago media* 9,2
NOORD-HOLLAND AW-duinen, Zandvoort, 24-26 July, juvenile, photographed, ringed (P Veel, T M van Spanje, A B van den Berg; van den Berg 1994a, plate 111, van Spanje et al 1995, plate 86-90, Birding World 7: 309, 1994, Birdwatch nr 28: 60, 1994, Br Birds 88: 36, plate 5, 1995).

FRIESLAND Workumerwaard, 30 July to 6 August, juvenile, photographed (M Berlijn, T J C Luijendijk; Berlijn & Luijendijk 1994, 1995, plate 126-127).

Just like 32 out of the total of 33 Dutch museum specimens, both birds were juveniles. The dates are unusually early; only one museum specimen was collected in July (cf Blankert 1980).

Long-billed Dowitcher *Limnodromus scolopaceus* 8,1
ZEELAND Philipsdam, 7 May, adult male, summer plumage, photographed, sound-recorded (T J C Luijendijk, J J Blankert, C Quispel).

This bird was identified as a male because of its attempts to mate with a Common Redshank *Tringa totanus*! The potential offspring could produce some serious identification problems.

Marsh Sandpiper *Tringa stagnatilis*
1992 FRIESLAND Workumerwaard, 7 August, adult, winter plumage (J Bisschop)
1991 FLEVOLAND Oostvaardersdijk, 18 August, adult (J J F Jansen).

The 1991 record has erroneously been published for 19 July (Wiegant et al 1994). From 1 January 1993, this species is no longer considered.

Wilson's Phalarope *Phalaropus tricolor* 8,1
GRONINGEN Eemshaven-Oost, 15 October to 13 November, photographed (L B Scholtens, E Klunder, E B Ebels et al).

This is the 15th record. All previous records were from April to October, with 21 October (in 1969) as last date.

Bonaparte's Gull *Larus philadelphia* 3,1
ZUID-HOLLAND 's Gravenzande, 6 April, first-winter (J G Stuur, J de Kleyn).

The previous three records concerned an adult in August 1985 and a first-summer moulting to second-winter from June 1988 to January 1989, both at IJmuiden, Noord-Holland, and a first-winter in February 1990 at Ritthem, Zeeland.

Ring-billed Gull *Larus delawarensis* 3,0
1992 ZUID-HOLLAND Alphen aan den Rijn, 6 December, adult (P de Knijff).

This record was lost during circulation. It has re-entered the circuit again, two years after its submission. The previous records, in July 1986 and April 1992, also referred to adults.

Iceland Gull *Larus glaucooides* 42,4
NOORD-HOLLAND IJmuiden, 15-20 February, first-winter, photographed (J van 't Hof, D J Moerbeek, K J Eigenhuis).

LIMBURG Aijen, 22-26 January, found dead, first-winter, skin not retained (P Palm).

ZEELAND Vlissingen, 9 April, first-winter, photographed (P A Wolf, M Hoekstein, S Lilipaly; van Dongen et al 1994, plate 90).

FRIESLAND Harlingen-Haven, 20 August, adult (E de Weert, R Mulder, F Bos).

1993 NOORD-HOLLAND Egmond aan Zee, 2 March, second-year, photographed (W A van Splunder, R A van Splunder).

An average year, according to recent standards, although an adult in August is quite remarkable.

Ross's Gull *Rhodostethia rosea* 3,3
NOORD-HOLLAND Camperduin, 24 March, adult, summer plumage (K J Eigenhuis, N F van der Ham; Eigenhuis 1994), De Cocksdorp, Texel, 26 March (A Was-sink); Camperduin, 29 October, adult, winter plumage (E Groenewoud; N F van der Ham); Camperduin, 22 November, adult, winter plumage (N F van der Ham, K Klitsie).

The two records in March are considered to refer to the same individual. These three records, together with the one in December 1993 (cf Wiegant et al 1995), suggest that only one individual is involved. In almost 20 years of nearly day-to-day seawatching at Camperduin, only once before this species was seen, in January 1981.

Roseate Tern *Sterna dougallii* 15,2
NOORD-HOLLAND Camperduin and Petten, 26-28 June, adult, summer plumage (N F van der Ham, K J Eigenhuis, A Schaftenaar); Petten, 26 July, adult, summer plumage, wearing two aluminium rings (A Holvoet, J J F Jansen).

1993 NOORD-HOLLAND Camperduin, 13 April, adult, summer plumage (N F van der Ham); Camperduin, 24-29 June, adult, summer plumage (N F van der Ham).

The Camperduin record from 24-29 June 1993 is an extension of the one published previously for 25-28

June 1993 (Wiegant et al 1995). The actual number of birds involved may be lower than accepted; it is possible that since 1984 11 birds were involved, instead of 15.

Whiskered Tern *Chlidonias hybridus* 69,6

FLEVOLAND Harderbroek, 7-8 May, adult, summer plumage, photographed (E B Ebels, G H Steinhaus; van Dongen et al 1994, plate 126).

NOORD-HOLLAND Huizen, 9 May, two, adult, summer plumage (R F J van Beusekom).

NOORD-BRABANT Markiezaatsmeer, Bergen op Zoom, 23 May, two, one remaining until 27 May, adult, summer plumage (P A Wolf, J J F J Jansen, H Vrolijk).

FRIESLAND Kornwerderzand, 1 November, adult, photographed (S Bernardus).

1993 NOORD-HOLLAND Huizen, 5-6 May, two, adult and second calendar-year (R F J van Beusekom).

1992 GRONINGEN Lauwersmeer, 21 May, adult, summer plumage (R Mulder).

The 1993 record was erroneously published for 1992 (Wiegant et al 1995). During 1987-94, 54 records were accepted. From 1 January 1996, this species will no longer be considered.

Black Guillemot *Cephus grylle* 27,5

NOORD-HOLLAND Camperduin, 24 August, adult, winter plumage (A Schaftenaar, S Lagerveld); Egmond aan Zee and IJmuiden, 25 August, juvenile, photographed (W A van Splunder, C Crommelin, G J van den Berg; van Dongen et al 1994, plate 177, *Birding World* 8: 105, 1995); Bergen aan Zee, 25 August, adult, winter plumage (N F van der Ham).

FRIESLAND Formerum, Terschelling, first-winter, 17 October (M Schildwacht); West-Terschelling, Terschelling, 28 December to 18 January 1995, first-winter, photographed (J van der Laan; van Dongen et al 1995, plate 71, *Birding World* 8: 153, 1995).

1992 NOORD-HOLLAND Egmond aan Zee, 7-10 September, first-winter (W A van Splunder, L Stegeman); Egmond aan Zee, 25 September, first-winter (W A van Splunder).

1990 NOORD-HOLLAND Egmond aan Zee, 10 October, adult, winter plumage (W A van Splunder).

1988 NOORD-HOLLAND Camperduin, 16 May, adult, summer plumage (W A van Splunder, R A van Splunder).

The second 1992 record is considered to refer to the same bird already accepted for 10 and 18-25 October 1992 (Wiegant et al 1994).

Great Spotted Cuckoo *Clamator glandarius* 6,1

GRONINGEN Zuidlaardermeer, 26 March to 27 April, first-summer, photographed (A Molema, H Grooters; van den Berg 1994a, van Dongen et al 1994, plate 54, 89, van Dijk & Koops 1994, *Birding World* 7: 135, 1994, *Birdwatch* nr 24: 57, 1994).

This first 'twitchable' individual stayed comfortably long after its discovery. The previous 12 records were in 1939, 1940, 1948, 1968, 1970, 1976, 1980, 1982 (two), 1983, 1990 and 1991, in March-May and August-October.

Alpine Swift *Apus melba* 13,2

NOORD-HOLLAND Camperduin, 9 May (N F van der Ham).

ZEELAND Vlissingen, 4 July (P A Wolf).

In most years only one has been seen, but in 1976, 1982, 1987 and 1992 there were two, and in 1981 three. A record from April 1994 (Wieland 1994) is still under consideration and may take this year's total to three as well.

European Roller *Coracias garrulus* 9,2

ZEELAND Zaamslag, 4-7 June (van Dongen et al 1994, plate 122; Sanders et al 1994).

NOORD-HOLLAND Camperduin, 14 September (N F van der Ham).

This classic overshoot migrant is becoming increasingly rare. In 1966-82, it was recorded yearly with one or two records, and three in 1968, six in 1971 and four in 1982. Thereafter, it has been recorded only in 1988 (two), 1992 and 1994. It was too bad that the birders involved in the Zaamslag bird did not dare to spread the news, because of the alleged unwillingness of the landowners, of which the landowners themselves were unaware.

Middle Spotted Woodpecker *Dendrocopos medius* 3,1

LIMBURG Epen, 19 February, photographed (M Berlijn, O V Endtz; van den Berg 1994c, van Dongen et al 1994, plate 59).

Recent records of this species in the south-east may reflect the recent increase in adjacent parts of Belgium and Germany.

Short-toed Lark *Calandrella brachydactyla* 10,2

GRONINGEN Rottumeroog, 5-7 May, adult, photographed (K van Dijken).

FRIESLAND Schiermonnikoog, 5-7 October, photographed (W Janssen, K Kraaijeveld, E Nieboer)

1993 FRIESLAND Oosterend, Terschelling, 1 October (L Steijn).

With only three records before 1980 and six in 1981-90, this species has now already been recorded six times in 1991-94. From the total of 15, six were from April-May and nine from September-November.

Red-rumped Swallow *Hirundo daurica* 20,3

ZEELAND Breskens, 3 May, adult (D Groenendijk, A Vink, A Schaftenaar); Breskens, 12 May, adult (D J Moerbeek); Grevelingendam, 12 September, adult (J J F J Jansen).

Most records are from April-May, but there are also four autumn records, one of which concerned a group of five birds in late October 1989. Out of the total of 25 no less than 20 were recorded in 1988-94.

Citrine Wagtail *Motacilla citreola* 3,1

GRONINGEN Eemshaven-Oost, 5 September, adult, winter plumage, photographed (A de Bruin; van Dongen et al 1994, plate 213, de Bruin & de Bruin 1995, plate 56, Wassink 1995).

Previous records were in August-September 1984, April 1991 and May 1993. An adult in autumn is

Rare birds in the Netherlands in 1994

remarkable; most autumn records in western Europe concern first-winters. Sexing of adults in autumn is complicated (cf Wassink 1995).

Thrush Nightingale *Luscinia luscinia* 19,1
UTRECHT Veenendaal, 23-28 May, male, singing, sound-recorded (A Vink).

Red-spotted Bluethroat *Luscinia svecica svecica* 22,1
GRONINGEN Rottumeroog, 24 May, male (K van Dijken, S de Bruin).

A typical record on a typical date and location.

Siberian Stonechat *Saxicola torquata maura* 8,1
FRIESLAND Vlieland, 8 October, first-winter male, photographed (W E M van der Schot, E B Ebels).
1993 FRIESLAND Oosterend, Terschelling, 22 October, first-winter female (K Kraaijeveld, K de Vries, R Kraaijeveld).

Pied/Black-eared Wheatear *Oenanthe pleschanka/hispanica* 6,1
1992 FRIESLAND Vlieland, 13 October, first-winter (R A van Splunder, W A van Splunder, M O Blijerveld).

The CDNA could not agree with identification as Pied Wheatear *O. pleschanka*, but decided for acceptance as belonging to one of the two species. Totals include those specifically identified.

Desert Wheatear *Oenanthe deserti* 1,2
NOORD-HOLLAND Zandvoort, 8-9 October, first-year male, photographed (T M van Spanje; Ebels 1994f, plate 183; van den Berg 1994a, plate 203, *Birding World* 7: 391, 1994, 8: 31, 1995, *Birdwatch* nr 30: 60, 1994).
ZUID-HOLLAND Maasvlakte, 6 November, male, photographed (M van der Schalk, R Huisman, K Renes; van Dongen et al 1994, plate 208).

The first record was within the city limits of Eindhoven, Noord-Brabant, in November 1970, whereas the second stayed along a ditch at Oud-Alblas, Zuid-Holland, in April 1989. The third was found at Zandvoort by a hungry observer purchasing a herring! Only the last bird was discovered at a more regular birding hotspot.

Rock Thrush *Monticola saxatilis* 0,1
NOORD-HOLLAND Noordburen, 12-13 May, first-summer female, photographed (S Lagerveld, R A van Splunder, W A van Splunder; van den Berg 1994a, plate 112, Lagerveld 1994, plate 92, 1995, plate 91-93, *Birding World* 7: 183, 1994).

This bird was found by birders who were working on a big day, trying to locate as many species as possible within 24 hours, while searching for a Black Redstart *Phoenicurus ochruros* (cf Ebels 1994c)! The species' only other record concerns a first-summer male on 22-23 April 1951 at Borger Compagnie, Groningen.

Cetti's Warbler *Cettia cetti* 39,1
ZEELAND Veere, 10-19 May, singing, sound-recorded (A de Bruin, E B Ebels, B Balten).

Again only a single record of this former breeding

bird, which apparently still does not succeed to recolonize territories lost 15 years ago.

River Warbler *Locustella fluviatilis* 14,1
GRONINGEN Groningen, 15 May, singing, sound-recorded (E J Boekema, A de Bruin).
1991 FLEVOLAND Lepelaarsplassen, Almere, 5 July, singing (R F J van Beusekom).

This species has now been recorded in each year since 1986, except for 1993. It can not be long before the first breeding success will be reported. All field records (except one in August 1955) concern singing individuals in the period 13 May to 5 July, of which nine in the two weeks between 25 May and 6 June.

Paddyfield Warbler *Acrocephalus agricola* 5,1
FRIESLAND Vlieland, 18 September, photographed (L van der Veen, S Lagerveld, A Veen; Ebels 1994e, van der Veen & Ebels 1996, plate 10).

The first field observation of this elusive species. It was found at the eastern dunes on Vlieland, where dense reeds are absent, so the bird had no choice other than to skulk through the bushes and eventually expose itself.

Melodious Warbler *Hippolais polyglotta* 13,2
FRIESLAND Makkumer Zuidwaard, 12 May, adult, ringed, photographed (Vrs Menork, K A van Eerde).
LIMBURG Cotessen, 14-18 June, singing, photographed, sound-recorded (F J Schepers, M Berlijn, P Palmen; van Dongen et al 1994, plate 121).

1993 FLEVOLAND Flediteweg, Zeewolde, 13-21 June, singing (R F J van Beusekom).

This species, like River Warbler, is slowly increasing. The first two records were in 1979, three in 1980-84, two in 1985-89, and seven in 1990-94, including the first breeding record, in 1990 (van Beusekom 1995).

Subalpine Warbler *Sylvia cantillans* 18,1
NOORD-HOLLAND De Muy, Texel, 30 April to 1 May, male, photographed (M van der Aa, F Ossendorp, A Schaftenaar).

The CDNA could not agree with subspecific identification as *S. c. albirostrata*, which would have been the first for the Netherlands.

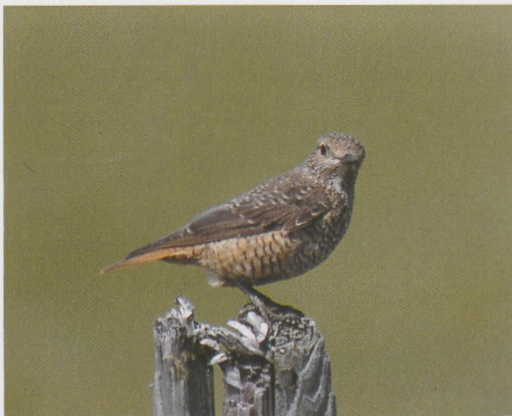
Desert Warbler *Sylvia nana* 1,1
ZUID-HOLLAND Scheveningen, 8-9 October, photographed (A Remeus; Ebels 1994f, plate 184, Remeus 1995, plate 224-225, *Birding World* 7: 389, 1994, 8: 33, 1995, *Birdwatch* nr 30: 60, 1994).

The first was in October-November 1988. The 1994 record curiously coincided with one of the year's two Desert Wheatears *Oenanthe deserti*, also on the Holland beach, c 40 km to the north. The simultaneous occurrence of these two species in Africa and Asia is mentioned in some field guides, but who would expect them to turn up simultaneously as vagrants?

Pallas's Leaf Warbler *Phylloscopus proregulus* 45,5
NOORD-HOLLAND Sluftervallei, Texel, 17 October

114 Central European Eurasian Treecreeper / Kortsnavelboomkruiper *Certhia familiaris macrodactyla*, Vijlenerbos, Limburg, 3 April 1994 (Max Berlijn) **115** Great Spotted Cuckoo / Kuifkoekeek *Clamator glandarius*, first-summer, Zuidlaardermeer, Groningen, 10 April 1994 (Eric Koops) **116** Hume's Yellow-browed Warbler / Humes Bladkoning *Phylloscopus humei*, Lauwersoog, Groningen, 11 November 1994 (Koen van Dijken/Cursorius) **117** Dusky Warbler / Bruine Boszanger *Phylloscopus fuscatus*, Katwijk aan Zee, Zuid-Holland, 3 November 1994 (René van Rossum) **118** Birders at Dusky Warbler / vogelaars bij Bruine Boszanger *Phylloscopus fuscatus*, Hargen aan Zee, Noord-Holland, October 1994 (Rudi Offereins)

119 Rock Thrush / Rode Rotslijster *Monticola saxatilis*, Noordburen, Noord-Holland, May 1994 (Hans Gebuis)

(S Poley, A Wassink); Texel, 21 October (R M van Dongen, A Wassink).

FRIESLAND Schiermonnikoog, 18 October, first-winter, ringed, photographed (A J van Loon, J W M van de Staaij).

FLEVOLAND Almere, 2 November (R F J van Beusekom). GRONINGEN Groningen, 4-5 November, photographed (E de Weert, A de Bruin, A Diephuis).

In addition, c 10 more birds were reported (van Dongen et al 1994, 1995) but not (yet) submitted.

Hume's Yellow-browed Warbler *Phylloscopus humei* 7,2
GRONINGEN Lauwersoog, 10-13 November, photographed (B van Gennip, A de Bruin).
ZUID-HOLLAND Katwijk aan Zee, 26 November (J Dijkhuizen, T J C Luijendijk).

This species generally is the latest of the vagrant *Phylloscopus* warblers. There are 11 records, dating from October (one), November (five), December (four) and January (one).

Dusky Warbler *Phylloscopus fuscatus* 14,2
NOORD-HOLLAND Hargen aan Zee, 21-22 October, photographed (S Lagerveld).
ZUID-HOLLAND Katwijk aan Zee, 3 November, photographed (T J C Luijendijk; van Dongen et al 1994, plate 214).

There are now records from 1978, 1986 (two), 1987 (five), 1988, 1989, 1990 (four), 1992 and 1994 (two).

Western Bonelli's Warbler *Phylloscopus (bonelli) bonelli* 9,2
NOORD-HOLLAND AW-duinen, Vogelenzang, 29-31 May, male, sound-recorded (L Edelaar et al).
GRONINGEN Eemshaven, 3 September, first-year, photographed (M Olthoff, E G C van Ommen).

The CDNA still awaits details of a record on Terschelling on 19-20 August. A decision of the CDNA on

120 Desert Warbler / Woestijngasmus *Sylvia nana*, Scheveningen, Zuid-Holland, 8 October 1994 (Chris Schenk)

the specific status of this taxon is pending. Totals exclude the four records (all after 1980) of Eastern Bonelli's Warbler *P (bonelli) orientalis*, but include birds not specified as one of the two taxa.

Iberian Chiffchaff *Phylloscopus (collybita) brehmii* 7,1
ZUID-HOLLAND Den Haag, 1 May to 9 June, singing, photographed, sound-recorded (van Dongen et al 1994, plate 128).

A decision of the CDNA on the specific status of this taxon is pending.

Eurasian Treecreeper *Certhia familiaris* 61,8
UTRECHT Bunnik, 5-8 February, singing (J Couwenberg, R Karskens).

NOORD-HOLLAND Texel, 17-19 October (A Wassink).
FRIESLAND Schiermonnikoog, 18 October, ringed, photographed (A J van Loon, J W M van de Staaij; van Dongen et al 1994, plate 207).

1993 FRIESLAND Oosterend, Terschelling, photographed, 16-22 October, (J J F J Jansen, R van Rossum; van Dongen et al 1993, plate 208); West-Terschelling, Terschelling, 17-22 October, (J J F J Jansen, A Ouwerkerk); Vlieland, 29-30 October, photographed (E B Ebels).
GRONINGEN Lauwersoog, 5-7 November (K van Dijken, J J F J Jansen, E Koops).

The Vlieland individual from 1993 is not the same as the one reported in the 1993 report for the same island on 29 October. The total for 1993 now stands at 12. From 1 January 1995, this species is no longer considered. Totals include records of *C f macrodactyla* below.

Central European Eurasian Treecreeper *Certhia familiaris macrodactyla* 5,5
LIMBURG Vijlenerbos, Epen, 12 February, two (J J F J Jansen, P Palmen); Elzetterbos, Epen, 26 February to 28 August, two (M Berlijn); Vijlenerbos, Epen, 17 April (E B Ebels).

1993 LIMBURG Vijlenerbos, Epen, 28 August, (P Vossen, J F J Jansen).

This is the last year for which records of this rare but regular (at least since 1993) breeding subspecies (Schepers 1994, Wiegant et al 1995) are considered.

Lesser Grey Shrike *Lanius minor* 10,1

ZEELAND Rammegors, 1-3 October, adult, photographed (G L Ouweneel, M Berlijn).

1991 FLEVOLAND Oostvaardersplassen, 16 November (T H Slagboom, A J van Keken, W C Knol).

The 1991 record is the latest record ever; there are no previous November records.

*** Steppe Grey Shrike** *Lanius meridionalis pallidirostris* 0,1

NOORD-HOLLAND Texel, 3-22 September, first-winter, photographed (G Witte, M Witte, A Wassink, R M van Dongen; van den Berg & Wassink 1994, plate 184a, *Birding World* 8: 305, 1995).

This is the first record of this species, of which *L meridionalis* (Southern Grey Shrike) is the correct scientific name (Isenmann & Lefranc 1994). It was alternately identified as Great Grey Shrike *L excubitor* and Lesser Grey Shrike *L minor* until its true identity as Steppe Grey Shrike *L m pallidirostris* was revealed. In the WP, there are two groups of 'Greater' Grey Shrikes, the northern *excubitor*-group and the southern *meridionalis*-group. Eight subspecies are described in the southern group, of which the migratory Steppe Grey Shrike has the most north-easterly distribution, from Kazakhstan into Mongolia. Representatives of both the northern and southern group not only breed in France without hybridizing but also in Mongolia (*Proc West Found Vert Zool* 6: 26-33, 1995). Therefore, they can better be treated as two distinct species (Isenmann & Bouchet 1993).

Woodchat Shrike *Lanius senator* 33,1

NOORD-BRABANT Eersel, 8-9 May, adult, summer plumage (H Prinsen, M Berlijn).

1993 ZUID-HOLLAND Katwijk aan Zee, 5 June, adult female, summer plumage, photographed (P Schaap, G van der Bent).

Totals include records of *L s badius* below.

*** Balearic Woodchat Shrike** *Lanius senator badius* 2,0

1983 FLEVOLAND Knardijk, 5 June, female, photographed (H Westdorp, R van Bree, E B Ebels; Blankert & Steinhuis 1983, plate 69, Blankert et al 1986, plate 6).

After the discovery of the first Balearic Woodchat Shrike on 6 June 1993 (cf Wiegant et al 1995), this older record, already accepted as Woodchat Shrike (cf Blankert et al 1986), came to light when one of the observers took a better look at the published photographs.

*** House Crow** *Corvus splendens* 0,3

ZUID-HOLLAND Hoek van Holland, 10 April to at least 8 April 1996, two, first-summer (H Westerlaken; van Dongen et al 1994, plate 131, Ebels & Westerlaken 1996, plate 4-5, *Birding World* 7: 214, 1994, 8: 36,

1995, *Birdwatch* nr 27: 60, 1994, *Br Birds* 88: 43, plate 9, 1995, 89: 263, plate 109, 1996); Renesse, 21 November 1994 to 26 December 1995, adult (J W Vergeer, E B Ebels et al; Ebels & Westerlaken 1996, plate 6).

The CDNA has commented that although this species can not reach the Netherlands without any form of assistance, ship-assisted colonization is apparently common in this species (van den Berg & Roselaar 1995b). In this way, a number of regions near harbours have been colonized, most of them in Asia and East Africa, close to the original distribution of the species, the Indian Subcontinent. In the WP, these regions include Eilat in Israel, Aqaba in Jordan, and Suez in Egypt (Cramp & Perrins 1994, Ebels & Westerlaken 1996).

Rosy Starling *Sturnus roseus* 17,4

NOORD-HOLLAND Texel, 11-12 June, adult (A Wassink). ZEELAND Vlissingen, 1 July, adult (P A Wolf); Sas van Gent, 27 October, juvenile (F L L Tombeur).

ZUID-HOLLAND Maasvlakte, 23 September, juvenile, photographed (A Schaftenaar, R de Beer, M van Steenis).

A good year for this species, equalling the best year 1984. It has now been recorded yearly since 1979, with the exception of 1982 and 1987.

Arctic Redpoll *Carduelis hornemanni* 20,2

NOORD-HOLLAND De Cocksdorp, Texel, 17-19 October, photographed (W M Wiegant, A Wassink; van Dongen et al 1994, plate 205); De Cocksdorp, Texel, 20-30 October, adult male (A Wassink).

The first bird astonished its discoverers by gathering a crowd of over 100 observers before they even returned from spreading the news!

Common Rosefinch *Carpodacus erythrinus*

1986 ZUID-HOLLAND Vlaardingen, 12 June, second calendar-year male, singing (W Breedveld).

This was the ninth record for 1986 of this species, which became much more numerous the following year. From 1 January 1992, this species is no longer considered. Older records are still welcome.

Pine Bunting *Emberiza leucocephalos* 6,3

NOORD-HOLLAND IJmuiden, 20-24 October, first-winter male, wearing aluminium ring (ring not read), photographed (J Mulder, R F J van Beusekom; van Dongen et al 1994, plate 210); Texel, 25-28 October, first-winter female, photographed (A Wassink, N Marra jr, E Boerma); Bloemendaal, 4 November, first-winter male, ringed, photographed (J de Bruin, J van Velzen; van Dongen et al 1995, plate 29).

A small influx occurred, among which the first female ever to be observed in the field. There are now 24 records, including two in 1911, three in 1961 and three in 1987. All records are from October-November, except for the first, which was in May 1873. The CDNA still awaits information on males trapped at Westenschouwen, Zeeland, on 14 October and observed on Terschelling, Friesland, on 27-30 October (van Dongen et al 1994).

Cirl Bunting *Emberiza cirlus* 1,1

ZUID-HOLLAND Westplaat, Maasvlakte, 23 April, male (S Stuurman, R G Bouwman; van DjiI 1994).

Just like the country's third at Breskens, Zeeland, in May 1992, this fourth was only seen by a handful of lucky birders. It disappeared within hours after its discovery.

Rustic Bunting *Emberiza rustica* 25,7

GRONINGEN Rottumerplaat, 8-9 June, photographed (D Lutterop, G Kasemir);

NOORD-HOLLAND Texel, 18-19 September, first-winter female (L Steijn, A Wassink).

FRIESLAND Oosterend, Terschelling, 26 September, female, photographed (J Jukema); Oosterend, Terschelling, 29 September to 2 October, three, photographed (A Schaftenaar, R de Beer; van Dongen et al 1994, plate 215).

ZUID-HOLLAND Wassenaar, 14-15 October, male, sound-recorded (A Remeus).

The remarkable total of seven was only surpassed in 1980, when there were nine, including groups of three and four birds.

Little Bunting *Emberiza pusilla* 35,5

NOORD-HOLLAND AW-duinen, Zandvoort, 19 September (P J Marcus); De Cocksdorp, Texel, 12 October (A Wassink); Schoorl, 16 October (S Lagerveld); De Cocksdorp, Texel, 17 October, male (R Nuiver, H H van Dillen).

ZEELAND Vlissingen, 10 October (R Sponselee).

Yellow-breasted Bunting *Emberiza aureola* 4,1

FRIESLAND Vlieland, 17-18 September, juvenile, photographed (L Heemskerk, A Veen; van Dongen et al 1994, Ebels 1994e).

This is only the third sight record. The other five records refer to birds found dead (one) or trapped.

Baltimore Oriole *Icterus (galbula) galbula* 1,0

1987 FRIESLAND Vlieland, 14-19 October, first-year female, photographed (Ebels & van Eck 1992, plate 173-174, Limosa 62: 205, 1989).

This bird was already accepted as 'Northern Oriole' *I (g) galbula/bullocki* (van den Berg et al 1989), but now the CDNA has agreed with the identification down to (sub)specific level, as Baltimore Oriole *I (g) galbula*. Both taxa have recently been re-elevated to specific status by the American Ornithological Union (Auk 112: 819-830, 1995).

Systematic list of records not accepted

This list contains all records not accepted by the CDNA. Records marked with @ were rejected by all committee members in the first or second voting, those with @-1 by all except one, and the remaining by two or more (with at least two votes against rejection). Most records were rejected if the identification was not fully established (often

because of lack of documentation) or when the bird showed signs of captivity, such as dubious rings, excessive wear or aberrant behaviour. Species for which the CDNA unanimously decided that all records refer to birds of captive origin are indicated with *. This includes records of birds of which all ancestors are assumed to be of captive origin (introduced species of British category C).

1994

Storm Petrel *Hydrobates pelagicus* Westkapelle (Zeeland) 5 December (description incomplete). **Ross's Goose** *Anser rossii* Lauwersmeer (Groningen) blue phase, 1 and 18 April @ (hybrid not excluded); Lauwersmeer (Groningen), two (considered escaped; most probably same birds as in next record); Rottumerplaat, 1-12, 14-15 and 22 June, two (identification accepted, but considered escaped because of unusual date). **Lesser Canada Goose** *Branta canadensis* ssp Workum (Friesland) 25 January (although identification as belonging to *B c parvipes* or *B c hutchinsii* initially accepted, withdrawn by observer as referring to *B c minima*; Lauwersmeer (Groningen) 4 April, photographed @ (photograph too distant to allow identification on subspecific level); Haringhuizen (Noord-Holland) 3-12 August, adult @ (identification accepted, but considered escaped; bird was with group of feral Barnacle Geese *B leucopsis*); Workum (Friesland) 27 March adult @ (identification accepted, but considered escaped; bird was wearing small yellow ring). **Black-bellied Brent x Black Brant** *Branta bernicla bernicla x nigricans* Texel (Noord-Holland) 16 October to 27 May 1995, adult @ (poor description). **Eurasian Wigeon x American Wigeon** *Anas penelope x americana* Texel (Noord-Holland) 13 January, adult male @ (for positive identification of a hybrid, a full description is considered necessary). **American Wigeon** *Anas americana* Ouder-Amstel (Noord-Holland) 18 January (hybrid not excluded); Kornwerderzand (Friesland), 15 August, male in eclipse plumage (hybrid not excluded). **Baikal Teal** *Anas formosa* Broekhuizen (Limburg) 25 December to at least 8 April 1995, first-winter male, photographed (van Dongen et al 1995, plate 31, Br Birds 88: 269, plate 268, 1995; identification accepted, but considered escaped, mostly because of tameness). **Barrow's Golden-eye** *Bucephala islandica* Denekamp (Overijssel) 3-4 December, female, wearing aluminium ring (ring not read), photographed @ (identification accepted, but considered escaped). **Pallid Harrier** *Circus macrourus* Rhederbrug (Groningen) 11-20 June, adult female @ (poor description). **Lesser Spotted Eagle** *Aquila pomarina* @ Kinderdijk (Zuid-Holland) 17 October 1994 (lack of white U on rump does not fit this species; other *Aquila* eagles not fully excluded). **Golden Eagle** *Aquila chrysaetos* Almere (Flevoland) 23 October, immature (description incomplete, other raptor species not excluded). **Booted Eagle** *Hieraetus pennatus* Schiermonnikoog (Friesland) 24 April, dark morph (although apparently seen quite close, 'headlights' not described). **Bonelli's Eagle** *Hieraetus fasciatus* Eindhoven (Noord-Brabant)

16 June @ (bird seen too briefly and description insufficient). **Stone-curlew** *Burhinus oedicnemus* Texel (Noord-Holland) 6 July @ (no description). **Pacific Golden Plover** *Pluvialis fulva* Petten (Noord-Holland) 25-27 July, adult (poor description); Lepelaarsplassen (Flevoland) 11 August, adult, summer plumage (description incomplete, underwing not seen, some characters more fitting American Golden Plover *P. dominica*). **Broad-billed Sandpiper** *Limicola falcinellus* Dommeldal, Eindhoven (Noord-Brabant) 1 May @-1 (poor description). **Terek Sandpiper** *Xenus cinereus* Texel (Noord-Holland) 22 October, adult @ (description incomplete). **Iceland Gull** *Larus glaucooides* Katwijk (Zuid-Holland) 21 February, first-winter @ (description incomplete; leucistic Herring Gull *L. argentatus* not excluded). **Roseate Tern x Common Tern** *Sterna dougallii* x *hirundo* Petten (Noord-Holland) 28 July (description needs full detail for establishing hybrids). **Black Guillemot** *Cephus grylle* Texel (Noord-Holland) 19 October @ (bird too distant for positive identification). **Oriental Cuckoo** *Cuculus saturatus* Spaarnwoude (Noord-Holland) 6 April, adult male @ (considered possibly escaped cagebird of unknown species). **Snowy Owl** *Nyctea scandiaca* Dokkum (Friesland) 19 March @ (description incomplete). **Black-headed Wagtail** *Motacilla flava feldegg* Eemshaven (Groningen) 16 May, adult male, summer plumage (description incomplete); **Güldenstädt's Redstart** *Phoenicurus erythrogaster* Castricum (Noord-Holland) 2-8 August, adult, summer plumage @ (considered escaped River Chat *Chaimarornis leucocephalus*). **Siberian Chiffchaff** *Phylloscopus collybita tristis* Hoorn, Terschelling (Friesland) 21 October, two @ (description rather concise; this subspecies can be accepted only if trapped, photographed or tape-recorded). **Eurasian Treecreeper** *Certhia familiaris* Kornwerderzand (Friesland) 24 September, photographed (number of characters good for this species, others fitting Short-toed Treecreeper *C. brachydactyla*). **Siberian Jay** *Perisoreus infaustus* Utrecht (Utrecht) 3 December, adult @ (considered escaped species, possibly Grey-sided Laughing-Thrush *Garrulax caerulatus*).

1993

European Storm-petrel *Hydrobates pelagicus* Formerum aan Zee, Terschelling (Friesland) 26 October (incomplete description; underwing not seen). **Lesser Canada Goose** *Branta canadensis* ssp Oostvoorne (Zuid-Holland) 10 February, 13 @ (identification accepted, considered group of escaped individuals, apparently roaming in this area for some years). **Little Crane** *Porzana parva* Lepelaarsplassen (Flevoland) 20 August, adult (description incomplete). **Pacific Golden Plover** *Pluvialis fulva* Schiermonnikoog (Friesland) 22 June, adult, summer plumage, photographed @ (description does not exclude European Golden Plover *P. apricaria*). **Buff-breasted Sandpiper** *Tryngites subruficollis* Brederwiede (Overijssel) 10 September (critical plumage details not described). **Great Snipe** *Gallinago media* Carel Coenraad-polder (Groningen) 9 August @ (description too concise). **Laughing Gull** *Larus atricilla* Zeewolde (Flevoland) 26 October (description lacks detail for a country's first; because of its tail markings it was definitely not the

rejected bird from Harderwijk, Gelderland (Wiegant et al 1995), which was seen a few km away, one month earlier). **Iceland Gull** *Larus glaucooides* Katwijk (Zuid-Holland) 21 February, first-winter @ (incomplete description; leucistic Herring Gull *L. argentatus* not excluded). **Isabelline Wheatear** *Oenanthe isabellina* Vlieland (Friesland) 19-21 September, photographed (after careful consideration, the CDNA has the opinion that there is in fact not much reason to believe that this extensively photographed bird was not a Northern Wheatear *O. oenanthe*; this bird has dark centres of the lesser and greater coverts, whereas in *O. isabellina* these are much paler; with spread wings, the primaries of *O. isabellina* are just as pale as the coverts, whereas in this bird they were much darker). **Olivaceous Warbler** *Hippolais pallida* Rammegors, Sint Philipsland (Zeeland) 11 July @ (description does not exclude other warbler species). **Subalpine Warbler** *Sylvia cantillans* Rottumerplaat (Groningen) 28-30 May (description too concise). **Dusky Warbler** *Phylloscopus fuscatus* Wassenaar (Zuid-Holland) 17 October (description incomplete; bird was seen only for a short time and only partially). **Eurasian Treecreeper** *Certhia familiaris* Rozendaal (Gelderland) 17-19 January (description incomplete); Oosterend, Terschelling (Friesland) 20 October (description incomplete). **Little Bunting** *Emberiza pusilla* Biddinghuizen (Flevoland) 11 October (description does not exclude Lapland Bunting *Calcarius lapponicus*).

1992

Lesser Canada Goose *Branta canadensis minima* Pampushaven (Flevoland) 25 March @ (identification accepted, but considered escaped); Eijsden (Limburg) 9 October @ (identification accepted, but considered escaped); Grevelingen (Zeeland) @ (identification accepted, but considered escaped). **Blue-winged Teal** *Anas discors* Waddinxveen (Zuid-Holland) 7 June, two @ (considered escaped because of tameness). **Iceland Gull** *Larus glaucooides* IJmuiden, 17 May, second calendar-year @ (leucistic Herring Gull *L. argentatus* not excluded). **Red-throated Pipit** *Anthus cervinus* Broekhuizenvorst (Limburg) 26 September (description incomplete). **Siberian Chiffchaff** *Phylloscopus collybita tristis* Terschelling (Friesland) 21 October, two (description incomplete). **Rustic Bunting** *Emberiza rustica* Delfzijl (Groningen) 31 December, three, adult male, winter plumage (Lapland Bunting *Calcarius lapponica* not excluded).

1991

Icelandic Redwing *Turdus iliacus coburni* Lelystad (Flevoland) 3 May adult, found dead (cf Vinketouw 68: 18, 1992; although ringed on Iceland in March 1989, it is not certain whether this bird actually originated from Iceland, so its subspecies remains uncertain).

1990

Collared Flycatcher *Ficedula albicollis* Schoonebeek (Drenthe) May @ (description incomplete).

1988

Lesser Canada Goose *Branta canadensis minima* Grevelingen (Zeeland) 6 February (identification accepted, but considered escaped); Kekerdorn (Gelderland) 21 February on-and-off to 18 September 1991 (identification accepted, but considered escaped).

1987

Yellow-legged Gull *Larus cachinnan omissus* Tilburg (Noord-Brabant) 6 July, ringed (de Mesel 1990; subspecies not considered valid and regarded by CDNA as yellow-legged Herring Gull *L. argentatus 'omissus'*, cf Wiegant et al 1995).

1984

Little Crake *Porzana parva* Engbertsdijkvenen (Overijssel) 4 April, adult male @ (seen too briefly, c 3 sec, and without binoculars, for positive identification); **Brünnich's Guillemot** *Uria lomvia* Terschelling (Friesland), photographed (photograph shows Common Guillemot *U. aalge*).

1978

Northern Eider *Somateria mollissima borealis* IJmuiden (Noord-Holland) 7 January @ (considered impossible to identify in the field).

1965

Yellow-legged Gull *Larus cachinnans* Marken (Noord-Holland) @ (if accepted, this would be the first record; however, since it is not clear whether actually is referred to a location in the Netherlands (Stromar 1967), this record has not been accepted).

References

van den Berg, A B 1993a. Recent WP reports. Dutch Birding 15: 32-37.
 van den Berg, A B 1993b, 1994a, 1995a. WP reports. Dutch Birding 15: 82-90; 16: 31-36, 77-83, 157-166, 248-256; 17: 26-31.
 van den Berg, A B 1994b. DB Actueel: Grote Trap bij Meddo. Dutch Birding 16: 44.
 van den Berg, A B 1994c. DB Actueel: Middelste Bonte Specht bij Epen. Dutch Birding 16: 44.
 van den Berg 1995b. Rätselvogel 46: Prachteiderente *Somateria spectabilis*. Limicola 9: 110-111.
 van den Berg, A B, de By, R A & CDNA 1989, 1992, 1993. Rare birds in the Netherlands in 1988; 1990; 1991. Dutch Birding 11: 151-164; 14: 73-90; 15: 145-159.
 van den Berg, A B & Wassink, A 1994. DB Actueel: Steppelapekster op Texel. Dutch Birding 16: 220
 van den Berg, A B & Sangster, G 1995, 1996. WP reports. Dutch Birding 17: 76-81, 259-263; 18: 37-41.
 van den Berg, A B & Roselaar, C S 1995a. Status van Canadese Gans in Nederland. Dutch Birding 17: 256.
 van den Berg, A B & Roselaar, C S 1995b. Status van Huiskraai in Nederland. Dutch Birding 17: 256-257.
 Berlijn, M & Luijendijk, T J C 1994. DB Actueel: Poel-

snip op herhaling in Workumerwaard. Dutch Birding 16: 175.
 Berlijn, M & Luijendijk, T J C 1995. Poelsnip in Workumerwaard in juli-augustus 1994. Dutch Birding 17: 146-148.
 van Beusekom, R F J 1995. Orpheusspotvogel broedend in Flevoland in 1990. Dutch Birding 17: 240-244.
 Blankert, J J 1980. Herkenning van Poelsnip en voorkomen in Nederland. Dutch Birding 2: 106-115.
 Blankert, J J & Steinhaus, G H 1983. Recente meldingen: april, mei en juni 1983. Dutch Birding 5: 80-84.
 Blankert, J J, Scharringa, C J & CDNA 1986. Rare birds in the Netherlands in 1983. Dutch Birding 8: 6-11.
 de Bruin, A 1994. DB Actueel: Bonapartes Strandloper bij Holwerd. Dutch Birding 16: 176.
 de Bruin, A & de Bruin, S 1995. Citroenkwikstaart in Eemshaven in September 1994. Dutch Birding 17: 68-69.
 de Bruin, A & Dietzen, C 1995. Bonapartes Strandloper bij Holwerd in augustus 1994. Dutch Birding 17: 148-151.
 Cramp, S & Perrins, C M 1994. The birds of the Western Palearctic 8. Oxford.
 van Dijk, A & Koops, E 1994. DB Actueel: Kuifkoekoek bij Zuidlaardermeer. Dutch Birding 16: 88.
 van Dijk, M 1994. Cirlgors op Maasvlakte in april 1994. Dutch Birding 16: 153.
 van Dongen, R M, Gebuis, H & de Rouw, P W W 1993-95. Recente meldingen Nederland. Dutch Birding 15: 281-286; 16: 83-86, 126-129, 167-171, 212-216, 257-262; 17: 32-36, 81-84.
 Ebels, E B 1994a. DB Actueel: 'Twitching' in Nederland in 1994. Dutch Birding 16: 38-40.
 Ebels, E B 1994b. DB Actueel: Amerikaanse Goudplevier bij Grijpskerke. Dutch Birding 16: 132.
 Ebels, E B 1994c. DB Actueel: Big days in voorjaar 1994. Dutch Birding 16: 174-175.
 Ebels, E B 1994d. DB Actueel: Trio Aziatische Goudplevieren bij Hondsbosche Zeewering. Dutch Birding 16: 175.
 Ebels, E B 1994e. DB Actueel: Wilgegor en Veldrietzanger op Vlieland. Dutch Birding 16: 218.
 Ebels, E B 1994f. DB Actueel: Top-weekend voor woestijnsoorten. Dutch Birding 16: 218-220.
 Ebels, E B & van Eck, H M 1992. Noordelijke Troepiaal op Vlieland in oktober 1987. Dutch Birding 14: 201-207.
 Ebels, E B & Westerlaken, H 1996. Huiskraaien bij Hoek van Holland sinds april 1994 en bij Renesse sinds november 1994. Dutch Birding 18: 6-10.
 Eigenhuis, K J E 1994. DB Actueel: Ross' Meeuw in Noordholland. Dutch Birding 16: 88.
 Goedbloed, J & Sponselee, R 1996. Kleine Topper in Zeeland in winter en voorjaar 1994/95. Dutch Birding 18: 63-69.
 Groenewoud, E 1994. DB Actueel: Blonde Ruiters bij Julianadorp. Dutch Birding 16: 218.
 van IJzendoorn, E J, van der Laan, J & CDNA 1996. Herziening Nederlandse Avifaunistische Lijst: tweede fase. Dutch Birding in press.
 Isenmann, P & Bouchet, M A 1993. L'aire de distribu-

- tion française et le statut taxinomique de la Pie-grièche grise méridionale *Lanius elegans meridionalis*. Alauda 61: 223-227.
- Isenmann, P & Lefranc, N 1994. Le statut taxinomique de la Pie-grièche méridionale *Lanius meridionalis* (Temminck 1820). Alauda 62: 138.
- Lagerveld, S 1994. DB Actueel: Rode Rotslijster bij Noordburen. Dutch Birding 16: 131.
- Lagerveld, S 1995. Rode Rotslijster bij Noordburen in mei 1994. Dutch Birding 17: 113-117.
- De Mesel, D 1990. Geelpootmeeuwen, *Larus cachinans michahellis* in België – een analyse van ringgegevens. Giervalk 80: 25-56.
- Prins, T G 1995. Vondst van Geelsnavelduiker *Gavia adamsii* in gedeeltelijk zomerkleed op Texel. Limosa 68: 77.
- Remeus, A 1995. Woestijngrasmus te Scheveningen in oktober 1994. Dutch Birding 17: 247-250.
- Sanders, E J, Sponselee, R & Walhout, J 1994. DB Actueel: Scharrelaar te Zaamslag. Dutch Birding 16: 174.
- Schepers, F J 1994. Taigaboombkruipers in Zuid-Limburg. Dutch Birding 16: 221- 225.
- Smulders, R & Slingerland, P 1996. Invasie van Zwarte Ibiszen in Nederland en West-Europa in najaar 1994. Dutch Birding in press.
- van Spanje, T M, Veel, P, & van den Berg, A B 1995. Vangst van Poelsnip te Zandvoort in juli 1994. Dutch Birding 16: 106-113.
- Stromar, L 1967. Cetiri godine prstenovanja galebova klaukavaca (*Larus argentatus* Pontopp.) na otocima Mrkanu i Bobari. Larus 19: 133-144.
- van der Veen, L & Ebels, E B 1996. Velddrietzanger op Vlieland in September 1994. Dutch Birding 18: 13-16.
- Wassink, A 1995. Geslacht van Citroenkwikstaart in Eemshaven in September 1994. Dutch Birding 17: 160.
- Wiegant, W M, Steinhaus, G H & CDNA 1994, 1995. Rare birds in the Netherlands in 1993; 1994. Dutch Birding 16: 133-147; 17: 89-101.
- Wieland, A 1994. Alpengierzwaluw langs Nummer Eén en Breskens. Dutch Birding 16: 132.

Wim M Wiegant, Beatrixlaan 2, 6706 AX Wageningen, Netherlands
Gerard H Steinhaus, Brugakker 11-42, 3704 WC Zeist, Netherlands
CDNA, Postbus 45, 2080 AA Santpoort-Zuid, Netherlands

Havikarend op Vlieland in september 1995

Peter I Waanders

Ruim vijf maanden op Vlieland, Friesland, verblijven en geen Strandplevier *Charadrius alexandrinus* zien – dat was aanleiding genoeg om op mijn vertrekdag, zondag 17 september 1995, nog even de Vliehors op te gaan. De Vliehors is een c 8 km lange en plaatselijk bijna 2 km brede zandplaat; op de oostelijke helft bevinden zich enkele losse duinen; het westelijke puntje bevindt zich dicht bij Texel, Noord-Holland, dan bij de bewoonde wereld van Vlieland. Het gebied is in gebruik als militair oefenterrein; alleen in het weekend is de Vliehors vrij toegankelijk.

De zon kwam op toen ik de Vliehors betrad en het beloofde een dag als de voorgaande te worden: zonnig met een zwakke oostelijke wind. Na een uur lopen doemde in de verte het laatste duin op. Ik liep langs een duin dat abrupt eindigde bij een waterplas die na de laatste springvloed was overgebleven. Hier vlogen om 08:10 enkele Grote Mantelmeeuwen *Larus marinus* en een grote roofvogel op. Vrijwel direct zag ik dat de spanwijdte van de roofvogel even groot was als die van een Grote Mantelmeeuw. Mijn hart begon sneller te kloppen bij het zien van de oranjebruine onderzijde en de ver buiten het lichaam stekende kop en nek. De vogel landde aan de andere kant van de waterplas op het laatste duin. Met de verrekijker kon ik enkele details onderscheiden, zoals de opvallend bevederde gele poten en vrij zware snavel. Hierdoor en door de grootte van de vogel besefte ik met een arend van doen te hebben. Hij had blijkbaar juist iets genuttigd want de krop was duidelijk gevuld.

Als uit het niets verscheen een Slechtvalk *Falco peregrinus* ten tonele, welke af en toe op de arend stootte, die daar echter nauwelijks op reageerde. De arend was tamelijk schuw want mijn poging om hem te benaderen leidde ertoe dat hij opvloog, waarvan de Slechtvalk gebruik maakte om opnieuw enkele aanvallen te ondernemen. De arend maakte wat schijnbewegingen om de lastpost te ontwijken en landde c 100 m verderop.

Om uit het zicht van de vogel te blijven probeerde ik het duin van de achterkant te benade-

ren. Toch vloog de arend weer op toen ik het duin eenmaal beklom. Op slechts enkele 10-tallen meters afstand vloog hij schuin van me af. Hierbij kon ik de donkerbruine bovenzijde waarnemen, die niet geheel egaal was maar enkele grijzige plekken vertoonde. De ondervleugeldekveren hadden dezelfde warm oranjebruine kleur als de borst en buik en werden door een smalle donkere band afgescheiden van de grijze armen en handpennen. Na enige tijd rondgevlogen te hebben landde de vogel tenslotte achter een duin.

De waargenomen kenmerken waren voor mij voldoende om allerlei soorten arenden uit te sluiten en eenmaal thuisgekomen was een blik in mijn veldgids (Jonsson 1994) voldoende om mijn vermoeden te bevestigen dat het een juveniele Havikarend *Hieraetus fasciatus* betrof.

Via Justin Jansen, die ik toevallig tegenkwam, kon het nieuws snel verspreid worden, zodat onder anderen de c 30 vogelaars die één van hun vaste najaarsweekenden op Vlieland doorbrachten op de hoogte kwamen. Om 11:00 werd de vogel teruggevonden en konden enige twijfels die aanvankelijk bij de toegesnelde waarnemers bestonden weggenomen worden. De Havikarend vloog tweemaal prachtig over deze eerste groep mensen en landde vervolgens op enkele 100en meters afstand. Dichter benaderen van de vogel bleek niet mogelijk, maar door de telescoop was hij fraai te zien, met op de achtergrond de vuurtoren van Texel.

Na enkele uren verliet de eerste groep waarnemers tevreden het strijdtoneel, onder achterlating van JJ die, voorzien van enkele koekjes en wat drinken, enkele eenzame uren op de in de zon blakerende kale zandvlakte stond te wachten. Hij zou een volgende golf van c 30 vogelaars opvangen die van de vaste wal en van Ameland, Friesland, op weg waren. Deze groep arriveerde met de in allerijl gecharterde Vliehors Express aan het eind van de middag. De vogel bleek zich gelukkig nauwelijks verplaatst te hebben.

Ook de volgende dagen was de vogel op de Vliehors aanwezig. Hoewel het terrein door de week is afgesloten, was de landmacht bereid de

121-123 Havikarend / Bonelli's Eagle *Hieraetus fasciatus*, juveniel, Vliehors, Vlieland, Friesland, 17 september 1995 (Peter I Waanders) 124 Havikarend / Bonelli's Eagle *Hieraetus fasciatus*, juveniel, gefotografeerd vanaf commandotoren, Vliehors, Vlieland, Friesland, 18 september 1995 (Arnoud B van den Berg)

vogelaars toe te laten op de waarnemingspost halverwege de Vliehors. De militairen zorgden soms zelfs voor vervoer en koffie. De Havikarend verplaatste zich over het gehele gebied en trok zich niets aan van vlieg oefeningen en bombardementen. Onder gunstige omstandigheden was de vogel zichtbaar vanaf het puntje van Texel. Op woensdag 20 september koos hij tenslotte het luchtruim om hoog cirkelend boven Texel naar het zuiden te vertrekken (cf Waanders & Ebels 1995).

De Strandplevier ontbreekt nog steeds op mijn Vlieland-lijst...

Beschrijving

De beschrijving is gebaseerd op de notities van Bart Brieffies, JJ en PW, gemaakt op 17 septem-

ber 1995, en op de dia's van PW.

GROOTTE & BOUW Duidelijk groter dan Buizerd *Buteo buteo* of Wespendif *Pernis apivorus*, met in vlucht ver buiten lichaam stekende kop en nek. Spanwijdte ter grootte van die van Grote Mantelmeeuw. Tamelijk brede vleugels. In vlucht zes vingers aan vleugeltop; p1 kortste, p3 langste (handpennen van buiten naar binnen genummerd). Staart opvallend lang, punt afgerond. Snavel massief en fors. Poten bevederd.

KOP & HALS Oranjebruin. Kop iets donkerder dan borst, iets lichter dan mantel. Kop egaal, niet geschubd; oogstreek iets donkerder dan rest van kop.

BOVENDELEN Rug, mantel en bovenstaart donkerbruin, met schubtekening.

ONDERDELEN Lichter dan bovendelen. Borst, buik en flank oranjebruin met onduidelijke donkere lengtestreping op hals. Broek wat lichter gekleurd met eveneens onduidelijke streping. Onderstaartdekveren oranjebruin.

BOVENVLEUGEL Overwegend donkerbruin met lichter gekleurde grijsbruine velden. Handpennen donkerst. Armpennen donkerder dan mantel. Voor- en achterrand van vleugel lichtgekleurd.

ONDERVLEUGEL Armpennen en handpennen grijs met iets donkerdere, fijne bandering. Handpennen lichter grijs dan armpennen. Toppen van handpennen donkerder, bijna zwart. Ondervleugeldekveren oranjebruin. Zwarte, plaatselijk onderbroken, smalle band afscheiding vormend tussen oranjebruine ondervleugeldekveren en grijze arm- en handpennen, op grote handdekveren aanzet tot okselvlek vormend.

STAART Bovenstaart donkerbruin. Onderstaart grijs met zes fijne iets donkerdere dwarsbanden. Uiteinde donker.

NAAKTE DELEN Oog donker. Snavel geel met grijze punt. Poot geel. Nagels zwart.

VLUCHT Rustige vlucht met krachtige vleugelslagen. In actieve vlucht nek en kop ver buiten het lichaam gehouden. In glijvlucht vleugels iets omlaag gebogen. Bij cirkelen staart niet zo ver uitgespreid als Buizerd en nek en kop meer ingetrokken. Bij landen vleugeltoppen naar achteren geknikt.

GEDRAG Schuw, bij benadering al op enkele 100en meters afstand opvliegend.

Determinatie

De combinatie van grootte, kleur van de ondervleugels, oranjebruine onderzijde, donkerbruine bovenzijde, lange staart, zware kop met gele snavel en bevederde poten past alleen op een juveniele Havikarend. De oranjebruine kleur van de ondervleugeldekveren, door een onderbroken smalle zwarte band gescheiden van de grijzige, fijn gebandeerde arm- en handpennen, sluiten *Aquila* arenden uit. De grootte, kleur van de onderzijde en de bevederde poten sluiten Buizerd en Dwergarend *H pennatus* uit. Een afwijkende juveniele Wespindief komt hierdoor en door de zware kop en snavel eveneens niet in aanmerking. De grootte, de donkere kleur van de bovenzijde en het ontbreken van zwarte polsvlekken passen niet op Arendbuizerd *B rufinus*.

Herkomst

Speciale aandacht werd besteed aan de mogelijkheid dat het een voor valkeniersdoelinden gebruikte vogel betrof. Het verenkleed was gaaf. Duidelijk was te zien dat de vogel geen bandjes of iets dergelijks aan zijn poten had. Tijdens het laag overvliegen werd geen ring waargenomen. Ook op de dia's is geen ring te zien. Bovendien pleit het schuwe gedrag van de vogel tegen herkomst uit vangenschap.

Leeftijd

In Spanje en Frankrijk beginnen Havikarenden vanaf half februari te broeden; de jongen kruipen

na c 40 dagen uit het ei. In de eerste decade van juni vliegen de jongen uit en worden dan nog 3-10 weken door de ouders gevoed. Meestal verlaten ze het territorium van de ouders 60-80 dagen na het uitvliegen; vanaf midden augustus beginnen ze te zwerven (Jordano 1981, Morvan & Dobchies 1990, Real 1991).

Naarmate de leeftijd vordert krijgt een juveniel een donker staartuiteinde. De bases van de handpennen worden bijna wit waardoor het contrast met de donkerder wordende ondervleugeldekveren toeneemt, terwijl lichte strepen op het onderlichaam verschijnen (Cramp & Simmons 1980). Al deze kenmerken waren, hoewel niet overduidelijk, aanwezig bij het op Vlieland waargenomen exemplaar. Hoewel de broedfenologie dus geen reden biedt aan te nemen dat het hier om een vroeg uit het ei gekropen jong gaat, doet het verenkleed dat wel. De vogel zal ruim vijf maanden oud zijn geweest.

Voorkomen in Nederland

Deze waarneming betreft het tweede geval voor Nederland. Op 24 januari 1958 werd een onvolwassen mannetje dood gevonden in de omgeving van Gendringen, Gelderland. Deze vogel was vers en had geen uitwendig zichtbare wonden. Zijn slechte conditie – vermagerd en uitgeleerd – had vermoedelijk tot zijn dood geleid (Mörzer Bruijns 1959). De balg (waarvan een foto gepubliceerd is in Mörzer Bruijns 1959) bevond zich in de privé-collectie Th J Tiemens te Gendringen; waar de balg zich thans bevindt is niet bekend bij de CDNA (Jan van der Laan in litt).

In de 20e eeuw zijn enkele waarnemingen van een mogelijke Havikarend gedaan die niet aanvaard zijn door de CDNA: 1, 10 en 14 oktober 1958 in de Braakmanpolder, Zeeland (onvollledige waarneming; Jan van der Laan pers meded); 9 september tot 27 oktober 1967 in de Groote Peel, Noord-Brabant (na aanvankelijke aanvaarding geschrapt; Jan van der Laan pers meded); en 4-16 november 1978 langs de Oostvaardersdijk, Flevoland (betrof waarschijnlijk een juveniele Buizerd; cf Dutch Birding 6: 67-68, 1984; 18: 19, 1996).

Voorkomen in rest van West-Palearctisch gebied

De Europese populatie van de Havikarend wordt geschat op 800-900 paren (Tucker & Heath 1994, Yeatman-Berthelot & Jarry 1994). Het Iberisch Schiereiland is van oudsher het bolwerk in Europa. Zowel in Spanje (675-750 paren, Arroyo et al 1992) als in Portugal (40-60 paren,

Tucker & Heath 1994) broedt de soort in redelijke aantallen. Ook tussen de Alpen en de Pyreneeën langs de kust van Zuid-Frankrijk bevindt zich een populatie, die van 60 paar in de jaren 1970 gereduceerd is tot 29 paar in 1992 (Yeatman-Berthelot & Jarry 1994). Kleinere populaties bevinden zich op Sardinië en Sicilië; de soort ontbreekt op het vasteland van Italië. Bovendien komt hij erg plaatselijk en verspreid voor in Bulgarije, langs de Adriatische kust van Kroatië, in Griekenland, op Cyprus en op eilanden langs de westkust van Turkije (Hagemeijer & Blair in prep).

Elders in het West-Palearctische gebied broedt de soort vooral in Marokko en Noord-Algerije en plaatselijk in Egypte, Israël, Libië, Tunesië en Syrië (Cramp & Simmons 1980, Glutz von Blotzheim et al 1971, Goodman & Meininger 1989, Meininger et al 1994).

De populatie in Spanje heeft de afgelopen decennia een afname van 15-20% doorgemaakt, die tot op heden voortduurt. Daartegenover staat dat de Franse populatie, na jarenlange afname, nu al enige tijd vrij stabiel is. Over andere gebieden zijn te weinig gegevens voorhanden, maar gevreesd wordt dat met uitzondering van Kroatië de soort overal afneemt (Tucker & Heath 1994).

Waarnemingen buiten de broedgebieden betreffen vooral juveniele vogels in Frankrijk. In dit land zijn in de periode 1821-1987 buiten de broedgebieden 123 waarnemingen van één (83%) of meer individuen gedaan. In 70% van de gevallen betrof het onvolwassen exemplaren (Cugnasse & Cramm 1990). Terugmeldingen van geringde juvenielen zijn vooral afkomstig van het gebied tussen de Crau en de Camargue, Bouches-du-Rhône (Yeatman-Berthelot 1994). Het is overigens interessant om te vermelden dat vanaf 3 november 1995 tot ten minste 8 maart 1996 een juveniele Havikarend aanwezig was in Domaine de la Marquenterre, Somme, Noord-Frankrijk. Mogelijk is dit dezelfde vogel als die van Vlieland (cf Br Birds 89: 252, 1996, Birding World 9: 133, 1996).

In België zijn drie aanvaarde gevallen: 27 juni 1926 te Yvoir, Namen; begin juli 1955 te Wuustwezel, Antwerpen; en juni-augustus 1972 te Moerbeke, Oost-Vlaanderen (Herroelen 1995). In Duitsland is één aanvaard geval, een vondst op 1 mei 1976 in het Hakelbos, Sachsen-Anhalt (Stubbe & Uhlenhaut 1977; Peter Barthel in litt). In Denemarken zijn drie gevallen bekend. Naast twee waarnemingen bij Skagen, Nordjylland (een juveniel op 17 en 18 mei 1974 en een tweede-jaars vogel op 2 mei 1995), is onlangs

naar aanleiding van de 1995-waarneming een vondst van een dode vogel in Nordjylland in 1957 herbezien. Aanvankelijk werd ervan uitgegaan dat het een Bastaardarend *A clanga* betrof, maar onlangs werd de vogel 'opnieuw onderzocht en geïdentificeerd' als Havikarend (cf Dutch Birding 17: 214, 1995). Groot-Brittannië en Ierland moeten het zonder waarnemingen stellen, evenals Polen en de Scandinavische landen.

Dankzegging

Ik wil Justin Jansen bedanken voor het per semafoon bekend maken van mijn waarneming, en Peter Barthel, Enno Ebels en Jan van der Laan (CDNA) voor het verstreken van informatie. De Koninklijke Landmacht op de Vliehors wordt bedankt voor het toelaten van vele waarnemers op het afgesloten oefenterrein en op de waarnemingspost; bovendien komt hen alle lof toe voor het verzorgen van vervoer, schuilgelegenheid en koffie.

Summary

BONELLI'S EAGLE ON VLIELAND IN SEPTEMBER 1995 From 17 to 20 September 1995, a juvenile Bonelli's Eagle *Hieraetus fasciatus* was observed on Vlieland, Friesland. On the last day, it flew south over Texel, Noord-Holland. Identification was mainly based on size and underwing pattern. The bird's age was estimated at five months. This is the second record of Bonelli's Eagle for the Netherlands. The first concerns a juvenile found dead on 24 January 1958 near Gendringen, Gelderland. The occurrence of the species in western European countries is discussed.

Verwijzingen

- Arroyo, B, Ferreira, E & Garza, V 1992. El aguila perdicera. *Garcilla* 83: 8-9.
- Cramp, S & Simmons, K E L 1980. The birds of the Western Palearctic 2. Oxford.
- Cugnasse, J-M & Cramm, P 1990. L'errationisme de l'Aigle de Bonelli *Hieraetus fasciatus* en France. *Alauda* 58: 59-66.
- Glutz von Blotzheim, U N, Bauer, K M & Bezzel, E 1971. Handbuch der Vögel Mitteleuropas 4. Frankfurt am Main.
- Goodman, S & Meininger, P L 1989. The birds of Egypt. Oxford.
- Hagemeijer, E J M & Blair, M J (editors) in prep. The EBCC atlas of European breeding birds.
- Herroelen, P 1995. Vogels van België 1901-1992. Boutersem.
- Jonsson, L 1994. Vogels van Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten. Baarn.
- Jordano, P 1981. El Aguila Real y el Aguila Perdicera en Sierra Morena Central. *Ardeola* 28: 67-88.
- Meininger, P L, Wolf, P A, Hadoud, D A & Essghaier, M

- F A 1994. Ornithological survey of the coast of Libya, July 1993 (with some notes on some wetlands in Tunisia). WIWO report 46. Zeist.
- Morvan, R & Dobchies, F 1990. Dépendance des jeunes Aigles de Bonelli après l'envol: variations individuelles. *Alauda* 58: 150-162.
- Mörzer Bruijns, M F 1959. Een Havikarend, *Hieraetus fasciatus* (Vieillot), in Nederland dood gevonden. *Limosa* 32: 107-110.
- Real, J 1991. Viajes y peripecias de tres jóvenes de *Aguila perdicera*. *Quercus* 70: 13-16.
- Stubbe, M & Uhlenhaut, K 1977. Habichtsadler in der DDR. *Falke* 24: 181, 192-197.
- Yeatman-Berthelot, D & Jarry, G 1994. *Nouvel atlas des oiseaux nicheurs de France 1985-1989*. Parijs.
- Tucker, G M & Heath, M F 1994. *Birds in Europe: their conservation status*. Cambridge.
- Waanders, P I & Ebels, E B 1995. DB Actueel: Havikarend veroorzaakt commotie op Vlieland en Texel. *Dutch Birding* 17: 227.

Peter I Waanders, Besthemerberg 118, 7731 PB Ommen, Nederland

Crested Honey-buzzards in Saudi Arabia in October 1994

Peter Symens, Phillipe Gaucher & Tim Wachter

On 11 October 1994, an exhausted raptor was found by a local villager along a track through the *Juniperus* forest of the Raydah Escarpment Reserve in the Asir mountains of south-western Saudi Arabia (18:20 N; 42:22 E). On 14 October, this bird was presented to the National Wildlife Research Center (NWRC) in Taif, where it was tentatively identified as a very large, unusually coloured Honey-buzzard *Pernis apivorus*. In March 1995, the bird was shown to Peter Symens who identified it as a second-year pale morph Crested Honey-buzzard *P ptilorhynchus*. After successful recovery, it was ringed and released along the Asir Escarpment in Al Hada near Taif on 23 April 1995.

The following description is based on notes and colour transparencies made on 7 March 1995, after the bird had been kept for five months in captivity.

SIZE & BUILD Medium-sized raptor with relatively long, rounded wings and long tail. Appreciably larger than Honey-buzzard, with heavier head, broader wings and tail, and thicker, stronger legs and claws.

HEAD Forehead and crown light brown, speckled with dark brown spots. Feathers of hind crown black with narrow pale edges and slightly elongated, forming small crest. Mask formed by dark brown lore and eye-stripe accentuated by faint pale supercilium; supercili-

um widest and clearest above eye. Ear-coverts pale brown. Nape and sides of neck pale brown with blackish shaft-streaks. Chin and throat white, bordered by well developed black horseshoe-like patch.

UPPERPARTS Mantle and scapulars dark blackish-brown. Back and rump distinctively paler brown than mantle. Uppertail-coverts pale buffish-brown, forming most conspicuous feature on upperparts.

UNDERPARTS Breast and flank feathers rufous-brown with dark shaft-streaks. Belly very pale brown, irregularly interspersed with broad, rufous-brown longitudinal stripes. Undertail-coverts pale buffish. Thigh feathers pale greyish-brown, fringed rufous-brown.

UPPERWING Generally dark brown with pale brown edges on lower lesser, median and greater coverts. Four innermost primaries paler brown with dark brown bars and slightly contrasting with darker brown outer primaries and secondaries.

UNDERWING Marginal coverts very pale cream-coloured. Axillaries, lesser and median underwing-coverts rufous-brown with pale buffish tips. Carpal patch reduced to tiny spot, formed by few dark brown marginal and lesser coverts near carpal joint. Outer two greater underwing-coverts white with two grey-black bars. Remaining greater underwing-coverts off-white and buffish with white distal spots. Secondaries silvery-white near base, becoming more greyish towards tip, and with six evenly spaced dark grey bars, of which distal one virtually blending into dark grey coloration of trailing edge of wing. Towards innermost secondaries, only three bars remaining clearly visible, with

125-128 Crested Honey-buzzard / Aziatische Wespenspieg *Pernis ptilorhyncus*, Taif, Saudi Arabia, 7 March 1995
(Peter Symens)

two uppermost ones being covered by greater underwing-coverts. Four innermost primaries very similar to secondaries. Basal parts of outermost primaries forming large white patch, interspersed towards tips by several poorly defined greyish bars, gradually integrating in dark greyish-black fingers.

UPPERTAIL Dark brown with numerous narrow, pale brown, unevenly spaced bars, and three wide blackish-brown bars, spaced as in Honey-buzzard. Narrow pale trailing edge.

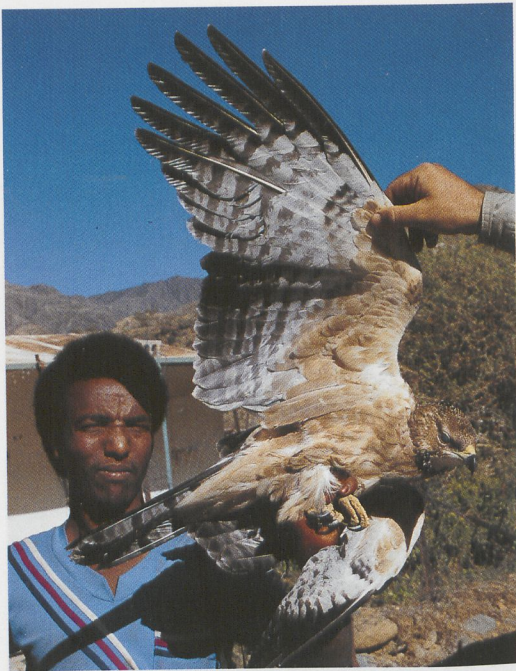
UNDERTAIL From tip of undertail-coverts to distal end, three dark grey-black bars interrupted by close-set grey and white bars. These three bars rather similarly spaced to those of Honey-buzzard. From tail-base to tip of undertail-coverts three narrower dark bars, less developed towards tail-base and also interspersed by several less developed grey and white bars. Narrow grey-white terminal band.

BARE PARTS Iris olive greenish-grey. Bill dark grey-black, becoming bluish-grey towards cutting edges and

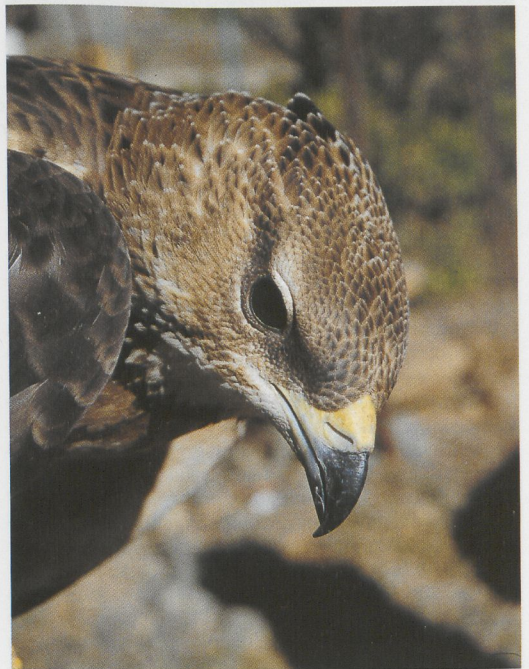
gape. Cere light pale yellow. Leg and foot yellow. Claws black.

BIOMETRICS & MOULT (While in captivity, bird had significantly damaged wing-tips and claws. Therefore, values marked with asterisk (*) represent estimates for lengths of these body parts under intact conditions.) Wing c 440 mm*, tail 270 mm, tail/wing ratio 0.61*, bill (to cere) 26 mm, total head 91 mm, tarsus 52 mm, hind claw c 27 mm*, mid-toe 46 mm, weight (after 5 months in captivity) 1325 g. Six outermost primaries (p1-6; numbered ascendantly) emarginated. P6 c 40 mm longer than p7. No moult. All remiges of same generation.

Separation from Honey-buzzard and identification as Crested Honey-buzzard was straightforward due to the diagnostic, well-marked dark gorget around the throat, the protruding and emarginated p6, the lack of a well-developed

129-132 Crested Honey-buzzard / Aziatische Wespendif *Pernis ptilorhyncus*, Wadi Maraba, Saudi Arabia, 11 October 1994 (Tim Wacher)

carpal patch, the typical barring of the remiges and rectrices, the presence of a crest, and the larger size and heavier appearance (Dementiev & Gladkov 1951, Dutch Birding 1994, Forsman 1994). The yellow cere, the uniform remiges showing no age differences, the numerous bars in the rectrices and, probably as in Honey-buzzard, the evenly spaced barring on the secondaries indicate that (in March 1995) it was a second calendar-year bird (eg, Baker 1993, Forsman 1994).

The presence of a crest in this young bird and the relatively short tail (tail/wing ratio < 0.65) suggests that it belongs to the migratory subspecies *P p orientalis* breeding in eastern and southern Siberia, Korea, Japan and northern China, and migrating through eastern China to winter in Indo-China, Malaysia and the Sunda Islands (Dementiev & Gladkov 1951). Recently, it was discovered to be a regular passage migrant through the Chokpak Pass in Kazakhstan, where the species is well known to local ornithologists (Forsman 1994).

On the same day as this bird was found, Tim Wachter observed and photographed a similar but much darker raptor in Wadi Maraba, c 5-10 km south of the Raydah Escarpment. This bird was perched on a branch hanging over the wadi and was approached very closely by car. When it flew off eventually, it also showed signs of apparent exhaustion, as it could only manage a shallow descending line across the wadi, twisting behind some vegetation on the far steep bank, apparently flopping onto the ground there. Also this bird was initially identified as a Honey-buzzard, although the observer was surprised by its relatively large size and heavy appearance. Re-examination of the photographs in May 1995 showed that this bird too was a Crested Honey-buzzard, with a similar general appearance and structure as the captured bird, with heavy head

and body and strong legs and claws. Furthermore, one of the photographs also showed a small but prominent crest. The head appeared very dark; the yellowish cere, the dark eye and the tail-pattern indicated it to be also a first-year. No views of the throat and underparts were obtained.

These are the first and second record of this species for Saudi Arabia. There are two previous records published from the Middle East: one bird was photographed over Hamraniyah, Ras al Khaimah airport area, United Arab Emirates, on 16 December 1992 (Forsman 1994, Richardson 1994), and an adult male was photographed at Mount Yoash, Eilat Mountains, Israel, on 14 May 1994 (Dutch Birding 1994, Forsman 1994). Another bird which appeared to have the typical wing formula of Crested Honey-buzzard was photographed in Abu Dhabi, United Arab Emirates, in late 1994/early 1995 (Colin Richardson pers comm). Up to two birds in the Zabeel area, Dubai, from 16 January to 5 March 1996 are the second and third for the United Arab Emirates, if accepted (Birding World 9: 136, 1996). An adult male at Bir El Ambagi near Quseir on 9 May 1996 will be the first for Egypt and Africa, if accepted (Dutch Birding 18: 141, 1996).

References

- Baker, K 1993. Identification guide to European non-passerines. Thetford.
 Dementiev, G P & Gladkov, N A 1966. Birds of the Soviet Union 1. Jerusalem.
 Dutch Birding 1994. Two new raptors for Israel. Dutch Birding 16: 205-206.
 Forsman, D 1994. Identification of Crested Honey Buzzard and its separation from Honey Buzzard. Birding World 7: 396-403.
 Richardson, C 1994. Systematic list of the birds reported in 1993. Emirates Bird Report 18: 18-85.

Peter Symens, NCWCD, c/o Jubail Marine Wildlife Sanctuary, PO Box 11071, 31961 Jubail, Saudi Arabia
 Phillipe Gaucher, NCWCD, c/o National Wildlife Research Center, PO Box 1086, Taif, Saudi Arabia
 Tim Wachter, NCWCD, c/o Khalid Wildlife Research Center, PO Box 61681, 11575 Riyadh, Saudi Arabia

Izabelklauwier op Texel in mei 1995

Op 4 mei 1995 ontdekten Herman van Oosten en Arend Wassink onafhankelijk van elkaar een adult mannetje Izabelklauwier *Lanius isabellinus* nabij de reddingsbootschuur op de uiterste noordpunt van Texel, Noord-Holland (cf van Oosten & Ebels

1995). Die dag konden c 40 vogelaars de vogel tot zonsopgang bekijken. Helaas werd hij de volgende dag niet meer aangetroffen.

De beschrijving is gebaseerd op veldnotities van Arend Wassink, aangevuld met een veldschets van Dirk Moerbeek en dia's van Rob Bouwman.

GROOTTE & BOUW Hoewel directe vergelijking niet mogelijk, iets groter lijkend dan Grauwe Klauwier *L. collurio*, met iets dikkere kop, relatief iets langere staart en iets forsere snavel. Algemene indruk die van zandkleurige klauwier met oranjebruine staart. Op afstand veel weg hebbend van vrouwtje Gekraagde Roodstaart *Phoenicurus phoenicurus*.

KOP Zandkleurig, op bovenkop iets donkerder bruin. Oorstreek egaal zwartbruin, duidelijk masker vormend. Boven masker smalle, witte wenkbrauwstreep, achter oog breedst, voor oog doorlopend tot op bovensnavel. Onder masker vuilwitte, aan onderzijde vaag begrensd streep. Teugel zwartbruin tot op bovensnavel doorlopend en onder oog verbonden met masker. Wangen vlekkerig, licht izabelkleurig.

BOVENDELEN Mantel en rug zandkleurig. Schouders licht grijsbruin, van achteren zichtbaar als vage, onderbroken V. Stuit en bovenstaartdekveren oranjebruin.

ONDERDELEN Kin, keel, borst en buik wit tot vuilwit. Borst met izabelkleurige zweem. Flank licht izabelkleurig, donkerder dan borst. Onderstaartdekveren wit tot vuilwit.

VLEUGEL Handpennen zwartbruin met smalle, lichte zoom. Binnenste handpennen met witte basis, op gesloten vleugel klein, rechthoekig vleugelvlekje vormend. Armpennen zwartbruin met lichtbeige zoom, in zit zichtbaar als licht 'panel'. Tertiairs zwartbruin met lichtbeige zoom. Dekveren en alula zwartbruin met smalle, lichtbeige zomen. Vleugelboeg wit tot vuilwit. Ondervleugel zeer licht, opvallend in vlucht.

STAART In zit eenderde, distale deel van bovenstaart donkerbruin. Middelste staartpennen geheel donkerbruin. Overige deel van bovenstaart roestrood, donkerder dan bovenstaartdekveren. Onderstaart lichtgrijs met oranjebruin waas. Gehele staartpatroon sterk lijkend op dat van Gekraagde Roodstaart. Staartpunt afgerond.

NAAKTE DELEN Oog donker. Snavel donker hoornkleurig, aan basis van ondersnavel iets lichter. Poot donker grijsbruin.

133 Izabelklauwier / Isabelline Shrike *Lanius isabellinus*, adult mannetje, Texel, Noord-Holland, 4 mei 1995 (Rob Bouwman)

GEDRAG Vanaf paaltjes en prikkeldraad op insecten jagend, deze zowel op grond als in lucht bemachtigend. Regelmatig braakbal producerend. Vlucht rechtlijnig en laag over grond, soms over langere afstanden.

Bij de determinatie werd gebruik gemaakt van Svensson (1992) en Cramp & Perrins (1993). De combinatie van zandkleurige mantel en rug, witte basis aan enkele binnenste handpennen, oranjebruine stuit en bovenstaartdekveren, roestrode en donkerbruine staart en witte tot vuilwitte (niet grijze) onderstaartdekveren duiden op Izabelklauwier. Het betrof een mannetje op grond van de volgende kenmerken: 1 egaal zwartbruin masker, onder oog verbonden met zwartbruine teugel, doorlopend tot op bovensnavel; 2 witte oogstreep, eveneens tot op hoogte van bovensnavel doorlopend; 3 ontbreken van schubjes op zijborst en flanken; en 4 donker hoornkleurige snavel met slechts iets lichtere basis aan ondersnavel.

Bepaling van de ondersoort was niet met zekerheid mogelijk. De vogel behoorde in elk geval tot de *phoenicuroides*-groep, die gevormd wordt door *L. i. phoenicuroides* en *L. i. speculigerus*, op grond van de donkere teugel en de aanwezigheid van donkerbruin op de bovenstaart (Cramp & Perrins 1993).

Voor voorkomen en verspreiding zij verwezen naar Capello et al (1994). Deze waarneming betekent het derde geval voor Nederland. De voorgaande gevallen waren eveneens op Texel. Het eerste geval is pas onlangs bekend geworden en betrof een eerste-winter vogel op 18-19 oktober 1985 (Wouters 1996). Het tweede geval betrof een eerste-winter vogel op 21 oktober 1993 (Capello et al 1994). In Europa zijn voorgaande gevallen uiterst zeldzaam. Behalve het Nederlandse geval zijn er aanvaarde gevallen uit maart (twee) en mei in Groot-Brittannië (Dymond et al 1989, Rogers & Rarities Committee 1995) en uit mei en juni in Finland (Lewington et al 1991). Op 1-2 mei 1995 werd een zingend mannetje gezien in Snettisham, Norfolk, Engeland (Birding World 8: 171, 1995; Dutch Birding 17: 124, 1995), op 29-30 mei 1995 werd een exemplaar gevangen in Jomfruland, Telemark, Noorwegen (Birding World 8: 212, 1995) en op 12 mei 1996 was er één aanwezig in Ottenby, Öland, Zweden (Erling Jirle in litt). Van 1 mei tot 6 oktober 1994 verbleef de eerste Izabelklauwier voor Oostenrijk in de Rheindelta, Vorarlberg (Br Birds 89: 263, 1996). In totaal zijn in Europa c 70 gevallen bekend, op de voorgaande gevallen na alle uit augustus-november.

Summary

ISABELLINE SHRIKE ON TEXEL IN MAY 1995. On 4 May 1995, an adult male Isabelline Shrike *Lanius isabellinus* was observed on Texel, Noord-Holland. The bird belonged to the *phoenicuroides*-group consisting of the subspecies *L. i. phoenicuroides* and *L. i. speculigerus*. This was the third record for the Netherlands (all three on Texel) and one of very few spring records in Europe.

Verwijzingen

Capello, M A, Ebels, E B & Mahu, W R L 1994. Izabelklauwier op Texel in oktober 1993. Dutch Birding 16: 226-229.
Cramp, S & Perrins, C M 1993. The birds of the Western Palearctic 7. Oxford.

Dymond, J N, Fraser, P A & Gantlett, S J M 1989. Rare birds in Britain and Ireland. Calton.
Lewington, I, Alström, P & Colston, P 1991. A field guide to the rare birds of Britain and Europe. Londen.
van Oosten, H & Ebels, E B 1995. DB Actueel: Opnieuw Izabelklauwier op Texel. Dutch Birding 17: 132.
Rogers, M J & Rarities Committee 1995. Report on rare birds in Great Britain in 1994. Br Birds 88: 493-558.
Svensson, L 1992. Identification guide to European passerines. Vierde druk. Stockholm.
Wouters, P 1996. Izabelklauwier op Texel in oktober 1985. Dutch Birding 18: 131-133.

Arend Wassink, Hoofdweg 44, 1795 JE De Cocksdorp, Texel, Nederland

Izabelklauwier op Texel in oktober 1985

Al bladerend door de nieuwe vogelgids van Lars Jonsson (Jonsson 1994) trof ik op pagina 479 de afbeelding aan van een Izabelklauwier *Lanius isabellinus*. Op dat moment realiseerde ik mij dat ik ongeveer 10 jaar geleden op Texel, Noord-Holland, een klauwier gefotografeerd had, die ik destijds als lichte juveniele Grauwe Klauwier *L. collurio* determineerde. Toen ik mijn aantekenboekje van 1985 erbij pakte las ik daarin dat ik tijdens een weekje Texel op 18 oktober 1985 over de Schorrenweg reed tussen de Zwinweg en de Genteweg. Bovenop een hoop riet langs de weg zat een klauwier. De vogel was geheel niet schuw en vloog niet weg toen ik mijn auto in de berm parkeerde. Ik determineerde de vogel als juveniele Grauwe Klauwier, met als toevoeging 'zeer lichte fase'. De vogel zat bovenin de uitstekende stengels van het riet en speurde de omgeving af naar prooiën. Ik kon de vogel zeker een uur lang observeren op 8-15 m afstand en uitgebreid fotograferen. Na verstoring door fietsers of een boer met een tractor vloog de vogel steeds naar een haag rond een 60-80 m verderop gelegen boerderij, om daarna spoedig naar de oorspronkelijke stek terug te keren. Diverse keren viel de vogel vanaf zijn zitplaats uit naar een insect op of onderaan de riethoop, om vervolgens met de prooi in de snavel weer bovenin te gaan zitten. Ook het voor klauwieren typische zijdelings bewegen van de staart was herhaaldelijk te zien. Uit mijn aantekenboekje bleek

verder dat de vogel ook de volgende dag nog aanwezig was.

De vogel had een lichte borst en lichte flanken, met schubjes op de zijborst en flanken. Mantel en kruin waren egaal licht crème-bruin. De poten waren donker tot zwart; de snavel was bleek maar naar de punt toe donker tot zwart. Het oog was donker en rondom het oog waren een licht bruinachtig masker en een vage lichte wenkbrauwstreep zichtbaar. Meer aantekeningen werden op dat moment niet gemaakt.

Bij bestudering van de dia's werd anno 1995, met behulp van de thans beschikbare sterk verbeterde veldgidsen (eg, Harris et al 1989, Lewington et al 1991, Jonsson 1994), snel duidelijk dat deze lichte klauwier een onvolwassen Izabelklauwier betrof. De combinatie van grootte, postuur, bleke ongetekende bovendelen, lichte onderdelen met vage schubjes op zijborst en flank, koppatroon met vaag donker masker achter het oog, overwegend lichte snavel met donkere punt en zwarte poten sluit iedere andere soort uit. Op de dia's is behalve bovengenoemde kenmerken ook de roodbruine bovenstaart te zien. De voor Izabelklauwier kenmerkende kaneelkleurige onderstaart en afgeronde staartvorm zijn op de dia's moeilijk te zien. De bij sommige Izabelklauwieren opvallende oranjekleurige waas op de flank lijkt nauwelijks aanwezig te zijn. De donkere subterminale tekening en de lichte toppen op de middelste en grote dekveren en tertials duiden op een vogel in eerste-winterkleed. Het iets warmer getekende roodbruine 'petje' wijst mogelijk op de ondersoort *L. i. phoenicuroides*, maar de

134-136 Izabelkluwier / Isabelline Shrike *Lanius isabellinus*, eerste-winter, Schorrenweg, Texel, Noord-Holland, 18 oktober 1985 (Paul Wouters)

ondersoort is op basis van het beschikbare materiaal niet met zekerheid vast te stellen (cf Capello et al 1994).

Dit geval betreft, met terugwerkende kracht, het eerste geval voor Nederland. De twee volgende gevallen betreffen eendags-waarnemingen, beide eveneens op Texel: op 21 oktober 1993 (Capello et al 1994) en 4 mei 1995 (Wassink 1996).

Summary

ISABELLINE SHRIKE ON TEXEL IN OCTOBER 1985 On 18-19 October 1985, a first-winter Isabelline Shrike *Lanius isabellinus* was observed and photographed on Texel, Noord-Holland. The bird was at the time identified as a 'very pale juvenile Red-backed Shrike *L. collurio*' and was not correctly identified until 10 years later after re-examination of the photographs. The bird possibly belonged to the subspecies *L. i. phoenicuroides*. In retro-

spect, this observation becomes the first record for the Netherlands. The second and third record were also on Texel, on 21 October 1993 and 4 May 1995, respectively.

Verwijzingen

- Capello, M A, Ebels, E B & Mahu, W R L 1994. Izabelklauwier op Texel in oktober 1993. Dutch Birding 16: 226-229.
- Harris, A, Tucker, L & Vinicombe, K 1991. Vogeldeterminatie. Handboek voor het identificeren van vogels. Baarn.
- Jonsson, L 1994. Vogels van Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten. Baarn.
- Lewington, I, Alström, P & Colston, P 1991. A field guide to the rare birds of Britain and Europe. Londen.
- Wassink, A 1996. Izabelklauwier op Texel in mei 1995. Dutch Birding 18: 129-131.

Paul Wouters, Acht-Bunderstraat 61, 6343 AP Klimmen

Trends in systematics

Stonechat systematics based on molecular distance data

One of the most exciting developments in systematics is the growing activity in the field of molecular systematics. The introduction of molecular techniques in the early 1960s has revolutionized systematics and has enabled systematists to address a wide variety of evolutionary and taxonomic questions (Avisé 1994). In the past 10 years, mitochondrial DNA (mtDNA) techniques have become important tools for analyses at lower taxonomic levels (genera, species and subspecies). Studies using mtDNA techniques now appear with increasing frequency and have already produced some surprising results (eg, Avisé & Nelson 1989, Baker et al 1995).

Some recent studies used genetic distance data to investigate species limits (eg, Seibold et al 1993, Wink et al 1993, Heidrich & Wink 1994, Heidrich et al 1995). In these studies, between 300 and 1100 base pairs of the cytochrome-*b* gene are typically sequenced for several individuals from different populations or species. The genetic distance (also known as 'genetic divergence') represents the percentage mtDNA sequence

difference. Under the assumption that mtDNA evolves in a more-or-less constant fashion, distance data have been used to date splitting events, which has opened new opportunities for biogeographic studies (eg, Baker et al 1995). In some taxonomic studies, the level of sequence divergence of taxa of doubtful rank is evaluated using the levels of divergence of species or subspecies for which the taxonomic status is well known, or considered to be well known, as a reference. This approach was employed by Wittmann et al (1995) to study species limits in the Common Stonechat *Saxicola torquata* complex and formed the basis for their proposal to recognize three species in this complex.

Wittmann et al (1995) base their interpretations on mtDNA sequences of four subspecies of Common Stonechat, *S. t. axillaris* from eastern Africa, *S. t. rubicola* and *S. t. hibernans* from Europe, and *S. t. maura* from Siberia and central Asia. A phylogeny (an evolutionary tree showing phylogenetic relationships) based on the mtDNA sequences shows that the African, European and Siberian subspecies form separate monophyletic groups (clades) of populations. In other words, the three groups of populations represent natural

137 Siberian Stonechat / Siberische Roodborsttapuit *Saxicola torquata maura*, male, Ussuriland, Russia, May 1991 (Peter H Barthel) **138** Siberian Stonechat / Siberische Roodborsttapuit *Saxicola torquata maura*, female, Ussuriland, Russia, May 1991 (Peter H Barthel) **139** Caucasian Stonechat / Kaukasische Roodborsttapuit *Saxicola torquata variegata*, male, Astrakhan, Russia, May 1990 (Peter H Barthel) **140** Siberian Stonechat / Siberische Roodborsttapuit *Saxicola torquata maura*, first-winter, Maasvlakte, Zuid-Holland, the Netherlands, 17 November 1986 (Hans Gebuis)

groups. Wittmann et al (1995) then assess the status of these groups by comparing the genetic distances of the stonechats with those found in other species and subspecies. The genetic divergence between *S t axillaris* and the other taxa varies between 5.1 and 6.1%, which exceeds the highest value found among subspecies reported so far (3.9%, but see below). Wittmann et al (1995) point out that some species pairs have genetic distances below 5%. For example, Thrush Nightingale *Luscinia luscinia* and Rufous Nightingale *L megarhynchos* differ by 4.7% in mtDNA sequence and Collared Flycatcher *Ficedula albicollis* and Pied Flycatcher *F hypoleuca* differ by 3.4%. The genetic distance between *S t*

maura and the European subspecies *S t rubicola* and *S t hibernans* is 2.8%. Based on these genetic differences, Wittmann et al (1995) suggest that African Stonechat *S torquata*, European Stonechat *S rubicola* and Siberian Stonechat *S maura* should be treated as separate species (throughout their paper, Wittmann et al 1995 incorrectly use *S axillaris* for African Stonechat, an error subsequently copied by King 1996). They consider the morphological and behavioural differences between African and European Stonechats and their non-overlapping (allopatric) breeding ranges as supporting evidence for the recognition of these taxa as separate biological species. Although the genetic distance of Siberian and

European Stonechats falls within the range of subspecies, Wittmann et al (1995) argue that they nevertheless represent distinct species because their level of divergence, in combination with their plumage differences and allopatric breeding ranges, still provides evidence for their distinct taxonomic positions.

How convincing is all this? There is little doubt that African, European and Siberian Stonechats represent distinct phylogenetic units, but the arguments to rank these taxa as species under the Biological Species Concept are not persuasive. The morphological differences between the three stonechats may not be sufficient to prevent interbreeding if they would meet. Other chats, such as Black-eared Wheatear *Oenanthe hispanica* and Pied Wheatear *O pleschanka* and the three subspecies of the Eastern Pied Wheatear *O picata*, exhibit large morphological differences yet hybridize wherever they are in contact. In chats, therefore, degree of morphological differentiation might not reflect taxonomic status. Wittmann et al (1995) further mention that African and European Stonechats show behavioural differences, but these have to do with circannual rhythms and it is unlikely that these circannual rhythms are involved in reproductive isolation. The fact that the breeding ranges of the three stonechats do not overlap means that there are no possibilities for interbreeding, but this does not exclude the possibility that they would interbreed if they were in contact. Allopatry should never be interpreted as evidence for (or against) separate species status.

This leaves us with the genetic distance data. Genetic distance data, obviously, do not provide direct information about reproductive isolation, but could potentially be *predictive* for the existence of reproductive barriers if there is little overlap between the genetic distances of species and subspecies. Therefore, distance data may suggest, but are unable to prove, the existence of reproductive barriers, and their value depends on the amount of overlap between species and subspecies.

I have two worries about the use of genetic distance as an indicator of the level of reproductive isolation. First, it carries the stringent assumption that the evolution of reproductive isolation and the evolution of mtDNA sequences are strongly correlated. However, the overlap between the genetic distances of species and subspecies is actually quite extensive, which indicates that the correlation between reproductive isolation and genetic distance is low. At

present, the lowest level of genetic divergence among passerine species is 0.2% in the sympatric Golden-crowned Sparrow *Zonotrichia atricapilla* and White-crowned Sparrow *Z leucophrys* (Zink & Blackwell 1996). Among subspecies, the highest value found so far is 3.9% in the Grey-crowned Babbler *Pomatostomus temporalis* (Edwards & Wilson 1990). Therefore, for problematic taxa differing between 0.2 and 3.9% it is not possible to decide whether they represent species or subspecies solely on the basis of genetic distance. Because only few genetic distances have been published for subspecies, the overlap between species and subspecies may, in fact, be more extensive than is presently known.

Second, this method uses the status of a set of 'reference taxa' to evaluate the status of problematic taxa under the assumption that the status of these reference taxa is well known. However, the taxonomic status of many reference taxa is problematic too and this has consequences for the upper limit of overlap between species and subspecies. For instance, if Iberian Chiffchaff *Phylloscopus (collybita) brehmii* is still considered as a subspecies of Chiffchaff *P (c) collybita*, the upper limit moves up from 3.9 to 4.6% (Helbig et al 1995). Citing 3.9% as the upper limit among subspecies, Wittmann et al (1995) implicitly considered Iberian Chiffchaff as a separate species, but others may disagree with their decision. The seemingly never-ending debate over the status of these and other problematic taxa suggests that it will be very difficult, if not impossible, to establish the upper limit of overlap between species and subspecies.

Fortunately, there are more reliable molecular approaches to reveal species limits. The two main species concepts, the Phylogenetic Species Concept (PSC) and the Biological Species Concept (BSC), require different kinds of information, so the choice of method depends on which species concept is applied. The PSC requires information about the limits of independent evolutionary units, which can be identified by examining molecular phylogenies of populations. The BSC requires information about reproductive isolation, direct evidence of which can only be obtained where populations are in contact. In these situations, molecular assays can reveal the existence and levels of gene flow (Porter 1990). Most contemporary taxonomic problems at the species level, however, involve allopatric taxa. By identifying monophyletic groups of populations, molecular phylogenies can reveal groups which have had an independ-

ent history of evolutionary change. Subsequently, the rank of these taxa can be determined using characters involved in reproductive isolation. In the North American Sharp-tailed Sparrow *Ammodramus caudacutus* complex, Rising & Avise (1993) identified two distinct groups of subspecies, which differ in song. The American Ornithologists' Union later separated these taxa as separate species (AOU 1995). In contiguous populations, this approach can identify the location of contact zones (eg, Zink 1994). An evaluation of the pattern of hybridization will resolve whether the taxa involved represent separate species.

The evidence presented by Wittmann et al (1995) is not inconsistent with the possibility that African, European and Siberian Stonechats represent separate biological species – but also not inconsistent with the possibility that they are conspecific. The case for separation of the three stonechats as full species is as weak as the case for conspecificity, so more and better data are needed. There still is a paucity of data from which to fashion predictions about the nature of interaction if these taxa would meet. One potentially fruitful avenue for research is the study of vocalizations. Further studies should also include the distinct Caucasian subspecies *S t armenica* and *S t variegata*, the southern Asian subspecies *S t indica* and *S t przewalskii*, as well as the African subspecies *S t sibilla* from Madagascar and *S t albofasciata* from Ethiopia and Sudan. Be that as it may, the results of the Wittmann et al (1995) study are provocative and will doubtless fuel the debate over stonechat systematics.

References

American Ornithologists' Union (AOU) 1995. Fortieth supplement to the American Ornithologists' Union *Check-list of North American Birds*. Auk 112: 819-830.

Avise, J C 1994. Molecular markers, natural history and evolution. New York.

Avise, J C & Nelson, W S 1989. Molecular genetic relationships of the extinct Dusky Seaside Sparrow. Science 243: 646-648.

Baker, A J, Daugherty, C H, Colbourne, R & McLennan, J L 1995. Flightless Brown Kiwis of New Zealand possess extremely subdivided population structure and cryptic species like small mammals. Proc Natl Acad Sci USA 92: 8254-8258.

Edwards, S V & Wilson, A C 1990. Phylogenetically informative length polymorphism and sequence variability in mitochondrial DNA of Australian songbirds (*Pomatostomus*). Genetics 126: 695-711.

Heidrich, P, König, C & Wink, M 1995. Molecular phylogeny of South American screech owls of the *Otus atricapillus* complex (Aves: Strigidae) inferred from nucleotide sequences of the mitochondrial cytochrome b gene. Z Naturforsch 50C: 294-302.

Heidrich, P & Wink, M 1994. Tawny Owl (*Strix aluco*) and Hume's Tawny Owl (*Strix butleri*) are distinct species: evidence from nucleotide sequences of the cytochrome-b gene. Z Naturforsch 49C: 230-234.

Helbig, A J, Seibold, I, Martens, J & Wink, M 1995. Genetic differentiation and phylogenetic relationships of Bonelli's Warbler *Phylloscopus bonelli* and Green Warbler *P. nitidus*. J Avian Biol 26: 139-153.

King, J 1996. Stonechat systematics. Birding World 9: 201.

Porter, A H 1990. Testing nominal species boundaries using gene flow statistics: the taxonomy of two hybridizing admiral butterflies (*Limenitis*: Nymphalidae). Syst Zool 39: 131-147.

Rising, J D & Avise, J C 1993. Application of genealogical-concordance principles to the taxonomy and evolutionary history of the Sharp-tailed Sparrow (*Ammodramus caudacutus*). Auk 110: 844-856.

Seibold, I, Helbig, A J & Wink, M 1993. Molecular systematics of Falcons (Falconidae). Naturwiss 80: 87-90.

Wink, M, Heidrich, P & Ristow, D 1993. Genetic evidence for speciation of the Manx Shearwater *Puffinus puffinus* and Mediterranean Shearwater *Puffinus yelkouan*. Vogelwelt 114: 226-232.

Wittmann, U, Heidrich, P, Wink, M & Gwinner, E 1995. Speciation in the Stonechat (*Saxicola torquata*) inferred from nucleotide sequences of the cytochrome-b gene. J Zool Syst Evol Res 33: 116-122.

Zink, R M 1994. The geography of mitochondrial DNA variation, population structure, hybridization, and species limits in the Fox Sparrow (*Passerella iliaca*). Evolution 48: 96-111.

Zink, R M & Blackwell, R C 1996. Patterns of allozyme, mitochondrial DNA, and morphometric variation in four sparrow genera. Auk 113: 59-67.

George Sangster, Nieuwe Rijn 27, 2312 JD Leiden, Netherlands

Mystery photographs

55 Surely everybody recognized the bird in mystery photograph 55 as a harrier *Circus* by, eg, the long and rather narrow wings. It is a 'ringtail' and, therefore, Marsh Harrier *C aeruginosus* can be excluded. That leaves us with the three remaining Western Palearctic species, Hen Harrier *C cyaneus*, Pallid Harrier *C macrourus* and Montagu's Harrier *C pygargus*.

It is a male in 'subadult' plumage because of the combination of brown and grey feathers, especially apparent on the upperwing. Knowing its sex makes identification a lot easier. The wings seem longer and narrower than in Hen and the grey adult-type inner primaries show dark markings near the base, revealing part of the diagnostic black wing-bar of Montagu's. This Montagu's was photographed on 16 June 1990.

The wing is the most striking feature in the photograph. At least the greater coverts up to the corresponding p4 (numbered from the inside of the wing) are moulted as well as some of the smaller primary coverts. As the primaries are shed in a descendant order and at regular intervals, we have a good opportunity to assess its moulting stage. P1-4 are newly replaced (moult

of p1 has probably started in late April or early May) and it looks as if p4 is not yet fully grown. The first dark primary next to p4 shows a clear emarginated outer web (Montagu's has p7-10 emarginated) and we can count another three dark primaries. Obviously, p7-10 are old, retained from the juvenile plumage. This is also visible from below where it can be seen that these feathers are not black but barred. Therefore, it can be concluded that it is a second calendar-year bird. It is now also clear that p5-6 are missing (or very short), so the bird is still in active moult. The secondaries are unmoulted. The central rectrices (t1) have been moulted; in the right part of the tail, t3, t4 and t6 are growing (t2 and t5 old) and in the left part, t2 and t6 are growing (t3-5 old).

Later in the season when, eg, only p9-10 are still unmoulted, there is a confusion risk with Pallid Harrier. The old primaries look paler compared with the new black ones and seem to create the black wedge characteristic of Pallid. At this time, all secondaries may still be unmoulted dark juvenile feathers and, again, one should rely upon the colour and pattern of the innermost primaries.

Karel A Mauer, Hooigrasveld 15, 1313 BJ Almere, Netherlands

Mystery photograph 56 appears on p 156

141-142 Montagu's Harrier / Grauwe Kiekendief *Circus pygargus*, second-year male, Tureluurweg, Flevoland, the Netherlands, 16 June 1990 (Karel A Mauer)

DBA-nieuws

DBA-vogelweek op Texel in september 1996 Ook dit jaar zal er op Texel, Noord-Holland, een DBA-vogelweek gehouden worden en wel van zaterdag 21 september tot en met zondag 29 september 1996. DBA-begunstigers en andere belangstellenden zijn welkom en kunnen komen en gaan wanneer het hen uitkomt. Men dient zelf voor accommodatie te zorgen. Er zijn drie avondlezingen gepland: op zaterdag 21 september en donderdag 26 september, beide in theaterzaal De Kiekendief van het vakantiepark De Krim ten zuiden van De Cocksdorp, en op zaterdag 28 september in het Eyerlandse Huis in De Cocksdorp. Voor donderdag

staat een 'big day' op het programma. Nadere mededelingen over het avondprogramma worden gedaan in de volgende Dutch Birding en op de Dutch Birding-vogelij. De avonden beginnen om 20:00 en de entree bedraagt steeds NLG 5. De beslissing om de DBA-vogelweek dit jaar vroeger te laten plaatsvinden dan tot nog toe gebruikelijk is blijktens de op de DBA-dag gehouden enquête door vrijwel iedereen positief ontvangen. De verwachtingen zijn dan ook hoog gespannen. Een grote toeloop van vogelaars zal het inlossen van die verwachtingen alleen maar makkelijker maken. GJSBERT VAN DER BENT

WP reports

This review lists rare and interesting birds reported in the Western Palearctic in **May-June 1996** and focuses on north-western Europe. Information covering earlier reports is included as well. The reports are largely unchecked and their publication here does not imply future acceptance by the rarities committee of the relevant country.

During May, up to five **White-billed Divers** *Gavia adamsii* were reported in Britain; on Utsira, Rogaland, Norway, adults were seen on 26 May and 4 June; an adult in summer plumage stayed at Eriskirchener Ried, Baden-Württemberg, Germany, since 23 June. A **soft-plumaged petrel** *Pterodroma feae/deserta/madeira/molis* was seen 130 km west-north-west off Shetland, Scotland, on 25 June. The first **Swinhoe's Storm-petrel** *Oceanodroma monorhis* for Italy was trapped and photographed at Genova, Liguria, on 11 August 1991 and has recently been accepted. An adult **Brown Booby** *Sula leucogaster* seen with some Northern Gannets *Morus bassanus* at Bocca di Serchio, Toscana, on 1 May will be the first for Italy, if accepted. In Finland, the first breeding of **Great Cormorant** *Phalacrocorax carbo* occurred at Tammissaari. As far north as Annapolis, Maryland, USA, no less than 33 **Anhinga's Anhinga** *anhinga* appeared to be breeding, already since several years. At Chateaufort-les-Martigues, Bouches-du-Rhône, France, a **White Pelican** *Pelecanus onocrotalus* was present on 3 June. In a recent survey at a little-known lake on the Turkish-Georgian border near Aktas, 20 breeding pairs of **Dalmatian Pelican** *P. crispus* and more than 700 **Velvet Scoters** *Melanitta fusca* were found (World Birdwatch 18 (2): 2, 1996). Off the east coast of Wexford, Ireland, a **frigatebird** *Fregata* was seen on 16 June and, the next day, another appeared at Mølen, Vestfold, Norway. If accepted, a **Little Bittern** *Ixobrychus minutus* at Pori on 20 May will be the third for Finland. A **Squacco Heron** *Ardeola*

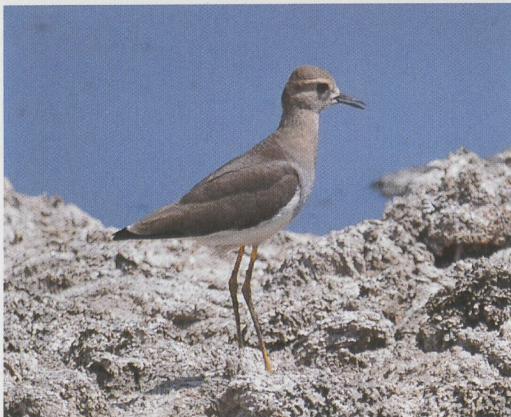
ralloides stayed at Ballycotton, Cork, Ireland, from 13 June. In Catalonia, Spain, apart from the almost resident **Western Reef Egret** *Egretta gularis* in Ebro delta, another dark morph was seen at Aiguamolls de l'Empordà on 25 April. The 24th-26th for Italy were a dark morph photographed at Diaccia Botrona marsh, Grosseto, Toscana, on 29 April, one at Circeo, Lazio, from late May to 10 June and another at Gilla, Sardinia, in late May. In France, one was reported at Mirabeau, Vaucluse, on 18 May and two stayed in the Camargue, Bouches-du-Rhône. In the Netherlands, two pairs of **Little Egret** *E. garzetta* apparently bred at Quackjeswater, Voorne, Zuid-Holland. The first successful breeding of **Great White Egret** *E. alba* occurred in the Camargue with three chicks ringed on 11 June. In Norway, the first for Utsira flew past north-west on 22 May. An adult **Great Blue Heron** *Ardea herodias* on Ouessant, Finistère, France, was present during 12-26 April. In Belgium, 15 pairs of **Black Stork** *Ciconia nigra* nested this spring in Wallonia and one pair in Flanders. This summer, at least one pair of the resident group of less than 10 **Glossy Ibises** *Plegadis falcinellus* in the Camargue bred (some are escapes from the local zoo); four nests with chicks found on Buda, Ebro delta, were the first for Catalonia. South of Oued Massa, Morocco, the reported number of **Bald Ibises** *Geronticus eremita* at the species' last thriving colony was 121 this spring.

In Bulgaria, up to six **Red-breasted Geese** *Branta ruficollis* were still present at Durankulak, Bulgaria, on 8 May. A **Wood Duck** *Aix sponsa* appeared on Tresco, Scilly, England, in late June. The first female **American Wigeon** *Anas americana* for the Netherlands (there have been plenty of males) stayed at Lepelaarsplassen, Flevoland, on 1-9 June. The past winter, a **Falcated Duck** *A. falcata* remained for the second year at Tofino, British Columbia, Canada, until mid-March. A **Baikol Teal** *A. formosa* was present at Limbacher Teiche,

143 Caspian Plover / Kaspische Plevier *Charadrius asiaticus*, Sumburgh, Shetland, Scotland, June 1996 (Hugh Harrop/WoS) **144** Yellow-breasted Bunting / Wilgengors *Emberiza aureola*, Sumburgh, Shetland, Scotland, May 1996 (Hugh Harrop/WoS) **145** Azure Tit / Azuurmees *Parus cyanus*, Sörnoret, Västerbotten, Sweden, March 1996 (Teet Sirotkin)

146 Lesser Grey Shrike / Kleine Klapekster *Lanius minor*, Schiermonnikoog, Friesland, the Netherlands, 9 June 1996 (Claudia Bennink) **147** Slender-billed Curlew / Dunbekwulp *Numenius tenuirostris* (right) with Eurasian Curlew / Wulp *Numenius arquata*, Lentini, Sicily, Italy, 31 March 1996 (Valerio Cappello) **148** Collared Pratincole / Vorkstaartplevier *Glareola pratincola*, Lepelaarsplassen, Almere, Flevoland, the Netherlands, 30 May 1996 (Arnoud B van den Berg) **149** Western Black-eared Wheatear / Westelijke Blonde Tapuit *Oenanthe hispanica hispanica*, first-summer male, Aagtekerke, Zeeland, the Netherlands, 4 June 1996 (René Pop) **150** White-tailed Lapwing / Witstaartkievit *Chettusia leucura*, Eilat, Israel, 29 March 1996 (Paul Knolle) **151** Citrine Wagtail / Citroenkwikstaart *Motacilla citreola*, adult male, Katwijk, Zuid-Holland, the Netherlands, 7 June 1996 (René van Rossum)

Sachsen, Germany, on 1 May. The long-staying **American Black Duck** *A rubripes* remained on Tresco. A first-summer male **Lesser Scaup** *Aythya affinis* stayed at Frodsham, Cheshire, England, from 16 May to at least the end of June. A male **Steller's Eider** *Polysticta stelleri* at Verdrongen Land van Saeftinge, Zeeland, from 20 May until at least the end of June, was the country's fourth and the second in summer. A late male **Surf Scoter** *Melanitta perspicillata* was staying at Lakselv, Finnmark, Norway, on 15-16 June. In southern Belarus, an isolated breeding population of c 20 pairs of **Smew** *Mergellus albellus* appeared to be present since 1988, mainly at Beloje fish ponds, Sitkowitzhi, c 1000 km south-west of the known breeding range (Vogelwelt 117: 87-88, 1996; for the species' taxonomy, see Condor 97: 233-255, 1995).

The first **Crested Honey-buzzard** *Pernis ptilorhynchus* for Egypt and Africa was an adult male seen at Bir El Ambagi near Quseir on 9 May; an immature **Lappet-faced Vulture** *Torgos tracheliotus* on the same day at the same locality was the most northerly in recent years. On 23 April, a **Black-shouldered Kite** *Elanus caeruleus* was reported at Stuckum, Schleswig-Holstein, Germany, and during May, one was irregularly seen in the garrigue areas near St-Martin-de-Londres, Hérault, France. In Denmark, two pairs of **White-tailed Eagle** *Haliaeetus albicilla* bred for the first time since 1980 and four pairs held territory. A **Griffon Vulture** *Gyps fulvus* was seen at Pfronten, Bayern, Germany, on 21 May. A **Short-toed Eagle** *Circaetus gallicus* stayed at Kalmthout, Antwerpen, Belgium, on 4 June. The seventh **Eleonora's Falcon** *Falco eleonora* for Sweden was seen at Burgsvik, Gotland, on 15 May and the fifth for Denmark was an adult staying for 30 min on Møn on 8 June; the usual reports of this species came from the Camargue in June. A juvenile **Lanner Falcon** *F biarmicus* was seen in the Llobregat delta, Barcelona, Catalonia, on 21 June. The unexpected return of wintering **Siberian White Cranes** *Grus leucogeranus* at Bharatpur, Rajasthan, India, on 1 February not only involved a pair with one immature but also a separate adult; the immature appeared to be colour-ringed at the breeding grounds at Kunovat River, Russia. A recent study showed that the display behaviour and vocalizations of North African **Houbara Bustard** *Chlamydotis undulata undulata* and **Macqueen's Bustard** *C (u) macqueenii* differ considerably, which suggests that the two populations have acquired specific status. DNA analyses also indicated the existence of significant differentiation between the two taxa (Ibis 138: 273-282, 1996). Plumage, display and genetic analysis suggests that *C u fuertaventurae* on Lanzarote and Fuerteventura, Canary Islands, is best regarded as conspecific with the North African taxon. There is now no reliable spot to see Houbara Bustard in Morocco since certain well-known birding areas in southern Morocco (including Tagdilt Track and Igoudar) appear to be no longer worth visiting (Hugues Dufoury in litt).

The first **Black-winged Stilt** *Himantopus himantopus*

for Finland was seen on Söderskär on 8 May; on the same day, it moved to the mainland near Helsinki where it stayed until 12 May. An adult **Egyptian Courser** *Pluvianus aegyptius* photographed at West-Knollendam, Noord-Holland, the Netherlands, in May should be regarded as an escape. In England, a **Coloured Pratincole** *Glareola pratincola* found at Draycote Water, Warwickshire, on 12 May stayed at Earl's Barton, Northamptonshire, during 13-25 May. In the Netherlands, one remained at Lepelaarsplassen, Almere, Flevoland, from 29 May into June. On 4 day, one appeared in East Yorkshire, England. Interestingly, all three birds showed a damaged tail with one long tail-feather. At Hurghada, Egypt, up to two **Black-winged Pratincoles** *G nordmanni* were present on 6-10 May and a **Caspian Plover** *Charadrius asiaticus* on 7 May. The fourth Caspian Plover for Britain stayed at Sumburgh, Shetland, on 3-4 June. This year's third and fourth **Sociable Lapwings** *Chettusia gregaria* for the Netherlands were adults in summer plumage at Leusden, Utrecht, on 18-20 May and near Veenendaal, Utrecht, from 12 June onwards. In Israel, up to three **White-tailed Lapwings** *C leucura* were reported at Eilat and along the Jordan border during late March and early April. One was seen in northern France in the second half of June. The first **Long-toed Stint** *Calidris subminuta* for Ireland and the fourth for Europe was an adult in summer plumage staying at Shannagarry Marsh and Allen's Pool in Ballycotton on 15-16 June; at the same locality, an adult summer **Baird's Sandpiper** *C bairdii* was present from 31 May to 2 June. The first **White-rumped Sandpiper** *C fuscicollis* for Turkey was seen by two birders at Göksü delta on 17 May. In Finnmark, Norway, a **Stilt Sandpiper** *Micropalama himantopus* was reported at Slettnes on 17 June. **Buff-breasted Sandpipers** *Tryngites subruficollis* were seen at Vejlerne, Denmark, from 17 May (up to two), at Veerse Meer, Zeeland, the Netherlands, on 18 May, and at Salzderhelden, Niedersachsen, Germany, on 24-27 May. A **Slender-billed Curlew** *Numenius tenuirostris* at the Hortobágy, Hungary, stayed from 30 April to 10 May and was photographed, albeit at large distances. Another was photographed at Lentini lake near Siracusa, south-eastern Sicily, on 31 March. Two French records of single birds in recent years have now been rejected: at Camargue, Bouches-de-Rhône, on 7 April 1988 (Br Birds 82: 18, 1989) and on Ouessant, Finistère, on 29 May 1991 (Br Birds 87: 317, 1994; Dutch Birding 13: 190, 1991). The fact that none has been reported in Morocco during the winter of 1995/96 will no doubt result in a decrease of birding trips to that country in coming winters. A **Greater Yellowlegs** *Tringa melanoleuca* was seen at Braunton, Devon, England, on 29 May. At least 10 **Lesser Yellowlegs** *T flavipes* were reported during May-June; apart from several in Britain and Ireland, one was seen at Miguel Esteban in central Spain on at least 11 May and another at Platier d'Oye, Pas-de-Calais, on 27 May. **Spotted Sandpipers** *Actitis macularia* were present at Lopwell Dam, Devon, until 7 May, on St Agnes, Scilly, on 6-12 May, and on Fetlar, Shetland, on 17-18 May.

The largest concentration of 6500 adult **White-eyed Gulls** *Larus leucophthalmus* ever found in Egypt was counted at the Hurghada rubbish dump on 7 May. In the south-western Netherlands, at least 310 pairs of **Mediterranean Gull** *L. melanocephalus* were breeding, the largest colony holding 195 nests; over 100 pairs were counted in adjacent parts of Belgium. An adult **Laughing Gull** *L. atricilla* was seen at the mouth of Oued Sous, Morocco, on 16 May and another stayed at Rømø, Denmark, on 14-18 May. A first-winter present in Kerry, Ireland, since April was still seen on 6 June. This year's first count of the **Audouin's Gull** *L. audouinii* colony at Ebro delta showed a slight increase to 11 000 breeding pairs. The ring of a **Black Sea Yellow-legged Gull** *L. cachinnans cachinnans* (Moskwa C-653538) ringed as chick on Podkova, Zaporozh'ye, Ukraine, on 25 May 1991 has been read at Geldermalsen, Gelderland, on 11 December 1991 (Vinkentouw 80: 16, 1996), constituting the first record of this subspecies for the Netherlands (the record of a bird collected on 25 January 1881 at Katwijk, Zuid-Holland, has been rejected). From December 1995 into at least May, the first **Kelp Gull** *L. dominicanus* for the USA was an adult staying at the jetties of the east beach of Galveston Island, Texas. In Morocco, a first-summer **Royal Tern** *Sterna maxima* was seen at the mouth of Oued Sous on 16-17 May. Besides, in mid-May, a good coastal passage of **Lesser Crested Terns** *S. bengalensis* was noticed in western Morocco with, eg, c 70 present at the salt-pans between Oualidia and Sidi Moussa on 15 May. For the 13th year, a female returned to the Farne Islands, Northumberland, in May; one of the hybrids was seen here as well. In Spain, one nested in a colony of 500 pairs of Sandwich Tern *S. sandvicensis* in Ebro delta, and four (one pure pair and two hybrid pairs) were breeding with c 450 pairs of Sandwich Tern in the Racó de l'Olla area, Albufera, Valencia. Photographs of an adult **Elegant Tern** *S. elegans* at Llobregat delta on 24-30 April 1993 were recently mailed to several consultants; if accepted, this will be the species' first record for Spain. Another was reported at Loctudy, Finistère, France, on 2 June. The **Forster's Tern** *S. forsteri* in Galway, Ireland, remained through May. An adult **Whiskered Tern** *Chlidonias hybridus* along River Bann on 12 June was the first for Northern Ireland.

For the first time, a **Laurel Pigeon** *Columba junoniae* was seen in the Barranco del Agua, Güimar, Tenerife, Canary Islands. On 19 October 1995, the second **Mourning Dove** *Zenaidura macroura* for the WP and the first for Iceland was seen at Heimaey. There were two separate reports of **Great Spotted Cuckoo** *Clamator jacobinus* young being fed by Hooded Crows *Corvus (corone) cornix* in Aswan, Egypt, on 28 and 29 March, constituting the first breeding record since 1970. Possibly the southernmost breeding record for Morocco was reported 10 km north-west of Goulimime on 8 May (two young being fed by Magpies *Pica pica*). In Belgium, 30 breeding pairs of **Eagle Owl** *Bubo bubo* were counted in Wallonia this year. On 22 May, the first **White-throated Needletail Swift** *Hirundapus cau-*

dactus for the Netherlands was spotted independently by several observers above Middelburg and Veere, Walcheren, Zeeland; unfortunately, it became a needle in a haystack and proved too difficult to find for nearly all twitchers arriving at the scene a few hours later. The first for Sweden on 22-27 May 1994 has recently been accepted. One was claimed by a single observer at Seaforth Docks, Merseyside, England, on 28 May. Apart from the usual **White-rumped Swifts** *Apus caffer*, two **Little Swifts** *A. affinis* were seen 15 km north of Tarifa near Bolonia, Andalucía, Spain, on 20 June. The second **Blue-cheeked Bee-eater** *Merops persicus* for Finland stayed at Kalajoki on 26-27 May and another was at Goldberger See, Mecklenburg, Germany, on 30 May. **European Rollers** *Coracias garrulus* were discovered at Slettnes, Finnmark, on 19 June and in Manchester, England, on 20 June.

The second and third **Bimaculated Lark** *Melanocorypha bimaculata* for Finland were seen at Äänekoski on 26-27 May and at Pello from 31 May to 2 June. The third for Sweden stayed on Gotland from 27 May. During an influx of hirundines in the Cape Verde Islands, the islands' first **Plain Martin** *Riparia paludicola* and first **Red-rumped Swallow** *Hirundo daurica* were seen on Sal on 14 April. In late April and May, a higher than usual number of Red-rumped Swallows was reported in northern Europe (including Britain, France, Germany, the Netherlands and Switzerland). The sixth **Citrine Wagtail** *Motacilla citreola* for the Netherlands was an adult male photographed at Katwijk, Zuid-Holland, on 7 June. An **Alpine Accentor** *Prunella collaris* stayed at Neuwerk, Hamburg, Germany, on 2 May. In the Netherlands, at least eight singing **Thrush Nightingales** *Luscinia luscinia* constituted a record number, if accepted. In northern Sweden, four territories of **Red-flanked Bluetail** *Tarsiger cyanurus* were found this spring. A record 80 **Isabelline Wheatears** *Oenanthe isabellina* were reported in south-eastern Sicily during the first half of March. The seventh for Finland stayed at Hanko from 30 April to 12 May. A first-summer male **Black-eared Wheatear** *O. hispanica hispanica* between Aagtekerke and Grijskerke, Zeeland, on 2-4 June was the seventh for the Netherlands and the first twitchable. The American Ornithologists' Union Check-list Committee has now accepted **Bicknell's Thrush** *Catharus bicknelli* as a separate species from **Grey-cheeked Thrush** *C. minimus*. Besides, it separated **Madeira Petrel** *Pterodroma madeira* and **Cape Verde Petrel** *P. feae* from **Soft-plumaged Petrel** *P. mollis* and also **Bullock's Oriole** *Icterus bullockii* and **Black-backed Oriole** *I. abeillei* from **Baltimore Oriole** *I. galbula* (Auk 112: 819-830, 1995). There are also four other Nearctic species which have been split, including Northern Flicker (into **Northern Flicker** *Colaptes auratus* and **Gilded Flicker** *C. chrysoides*), Scrub Jay (into **Florida Scrub-jay** *Aphelocoma coerulescens*, **Island Scrub-jay** *A. insularis* and **Western Scrub-jay** *A. californica*), Rufous-sided Towhee (into **Eastern Towhee** *Pipilo erythrophthalmus* and **Spotted Towhee** *P. maculatus*) and Sharp-tailed Sparrow (into **Saltmarsh Sharp-**

tailed Sparrow *Ammodramus caudacutus* and **Nelson's Sharp-tailed Sparrow** *A. nelsoni*; see Birding 28: 196-208, 1996, for field identification).

During May-June, two **River Warblers** *Locustella fluviatilis* were singing in Britain and at least four in the Netherlands (one near Sint Jansklooster, Overijssel, remaining for a long period in the same area as last year). A **Blyth's Reed Warbler** *Acrocephalus dumetorum* was trapped on Fair Isle, Scotland, on 3 June and one or two were seen here in early June. The second for the Netherlands (and the first twitchable) was singing at Walem, Limburg, from 20 June to 1 July; the first was an adult trapped at Lelystad, Flevoland, on 26 June 1990 (Dutch Birding 14: 121-126, 1992). The second **Marsh Warbler** *A. palustris* for Ireland was singing at Tacumshin, Wexford, from 22 June. In early June, a small influx occurred in Norway (Utsira) and elsewhere in north-western Europe. The second **Olivaceous Warbler** *Hippolais pallida* for Finland stayed on Lågskär on 1-12 June and one was found at Punta de Hidalgo, Tenerife, on 6 June. The third **Sardinian Warbler** *Sylvia melanocephala* for Finland was a male on Lågskär on 9 June. In Egypt, a **Cyprus Warbler** *S. melanothorax* was recorded north of Zafarana on 8 April. Perhaps somewhat prematurely, the results of one of the so-called 'Helbig papers' on chiffchaffs due to be published in Ibis 138, 1996, were already summarized in Birding World 9: 155-156, 1996; in the paper, it is proposed to recognize at least four chiffchaff species: **Iberian Chiffchaff** *Phylloscopus brehmii*, **Canary Islands Chiffchaff** *P. canariensis*, **Common Chiffchaff** *P. collybita* and **Mountain Chiffchaff** *P. sindianus*. In addition, the little-known *P. c. exsul* of the eastern Canary Islands might turn out to be specifically distinct as well. It is a matter of debate whether the allopatric *P. s. sindianus* and *P. s. lorenzii* should be regarded as belonging to a single species. Despite its distinctive song, the separation of Siberian Chiffchaff *P. c. tristis* is considered debatable since a split is not supported by data on genetic divergence. An adult female **Semi-colored Flycatcher** *Ficedula semitorquata* was trapped on Capri, Campania, southern Italy, in early May. The first twitchable **Collared Flycatcher** *F. albicollis* since May 1985 for the Netherlands was a first-summer male on Vlieland, Friesland, on 16-19 May.

In Egypt, males **Isabelline Shrike** *Lanius isabellinus* were seen at Wadi Kid near Nabaq, South Sinai, on 29 March and at Quseir on 9 May. The seventh for Sweden was seen at Ottenby, Öland, on 12 May. In the Netherlands, a **Lesser Grey Shrike** *L. minor* stayed on Schiermonnikoog, Friesland, on 8-9 June. Field-work in central Asia demonstrated that **Great Grey Shrike** *L. excubitor mollis* and **Steppe Grey Shrike** *L. meridionalis pallidirostris* occur side-by-side in large parts of Mongolia and therefore unquestionably represent separate species (Proc West Found Vert Zool 6: 26-33, 1995). A **Daurian Jackdaw** *Corvus dauuricus* at Île de Noirmoutier, Vendée, on 22 June 1995 was the first for France and is thought to be the same individual as the

one in the Netherlands during May 1995 (cf Br Birds 89: 263, 1996). The **Azure Tit** *Parus cyaneus* at Sörnoret, Västerbotten, Sweden, was not seen after 7 April; in Finland, one stayed at Ylihärmä on 16-24 April. The first **Spanish Sparrow** *Passer hispaniolensis* for Finland was seen at Hanko on 1 June. The fourth **Tree Sparrow** *P. montanus* for Egypt stayed at Zaranik from 28 April to 1 May. On 22 April, at least 12 **Indian Silverbills** *Eudocia malabarica* were seen at the north end of Dead Sea, Israel. A very tame **Oriental Greenfinch** *Carduelis sinica* on Utsira on 21 April was regarded as an escape. A recent molecular genetic investigation of the redpoll complex failed to detect DNA differentiation among **Arctic Redpoll** *C. hornemanni* and **Common Redpoll** *C. flammea* (Evolution 49: 962-973, 1995). Given the uncertainties about redpoll relationships, it remains to be seen whether the current two-species arrangement can be maintained. Female **Long-tailed Rosefinches** *Uragus sibiricus* were seen on Helgoland on 28-29 April and at Kornwerderzand, Friesland, on 19 May; both were considered to be escapes. A bird first identified as a Northern Waterthrush *Seiurus noveboracensis* on La Palma, Canary Islands, during 10-26 November 1991 (see photograph in Birding World 5: 26, 1992) now circulates as the first **Louisiana Waterthrush** *S. motacilla* for the WP. On 23-27 May, a **White-throated Sparrow** *Zonotrichia albicollis* stayed on North Ronaldsay, Orkney, Scotland. In England, **Dark-eyed Juncos** *Junco hyemalis* were seen near Liverpool, Merseyside, on 29 April and at Picket Piece, Andover, Hampshire, on 5 May. A **Meadow Bunting** *Emberiza cioides* present on Helgoland on 1 June is generally considered to be an escape. In Shetland, a male **Yellow-breasted Bunting** *E. aureola* was singing at Sumburgh on 20-21 May. A first-summer male **Red-headed Bunting** *E. bruniceps* at Helsinki on 26 May, on the day that Blue-cheeked Bee-eater and Bimaculated Lark also turned up, would be the first for Finland, if accepted. Another male was found on South Uist, Western Isles, Scotland, on 31 May. On Ameland, the first twitchable **Black-headed Bunting** *E. melanocephala* for the Netherlands was a first-summer male at Nes on 26 May which was found again the next day 6 km further east at Kooiplaats; another male was briefly seen at Maasvlakte, Zuid-Holland, on 31 May. In England, one was found in Hampshire on 6 June.

For a number of reports, publications in Birding World, Birdwatch, Bird Watching, British Birds, Limicola, Op het Vinkentouw, Vår Fågelvärld, Winging It and World Birdwatch were consulted. News from Britain was kindly supplied by Birdline (0891-700-222 or 0891-700-242) and Rare Bird News (0881-888-111). We wish to thank Mindy Baha El Din, Sherif Baha El Din, Peter Barthel (Germany), Claudia Bennink, Eric Bos, Mario Camici, Valerio Cappello, Tony Clarke (Canary Islands), Andrea Corso, Pierre-André Crochet, Jochen Dierschke, Hugues Dufourmy, Enno Ebels, Zoltán Ecsedi, Séan Farrell (Tarifa), Annika Forsten, Steve Gantlett, Ricard Gutiérrez, Hugh Harrop, Kees Hazevoet (Cape Verde Islands), Klaus Hubatsch, Torkild

Jensen, Yves Kaiser, Chris Kightley, Jan-Erik Kikkert, Guy Kirwan (OSME), Marcel Klootwijk, Pierre Le Maréchal, Teus Luijendijk, Anthony McGeehan, Peter Meininger, Richard Millington, Dominic Mitchell, Geir Mobakken (Utsira), Michael Moors, J M (Hans) van Muiswinkel, Killian Mullarney, Micha Neumann,

Gerald Oreel, Denis O'Sullivan, John Ryan, Bob Scott, Didier Vangeluwe, Gábor Vasuta, Ruud Vlek, Willem van der Waal, Jeroen van Waeyenberge, Steve Young and Peter Zwitser for their help in compiling this review.

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Netherlands
George Sangster, Nieuwe Rijn 27, 2312 JD Leiden, Netherlands

Recente meldingen

Dit overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels in Nederland en België beslaat voornamelijk de periode **april-mei 1996**. De vermelde gevallen zijn merendeels niet geverifieerd en het overzicht is niet volledig. Alle vogelaars die de moeilijke namen om hun waarnemingen aan ons door te geven worden hartelijk bedankt.

Waarnemers van soorten in Nederland die worden beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna wordt verzocht hun waarnemingen zo spoedig mogelijk toe te zenden aan: CDNA, Postbus 45, 2080 AA Santpoort-Zuid, Nederland. Hiertoe gelieve men gebruik te maken van CDNA-waarnemingsformulieren die eveneens verkrijgbaar zijn bij bovenstaand adres.

Nederland

DUIKERS TOT VALKEN Een totaal van 650 **Roodkeelduikers** *Gavia stellata* werd op 4 april vastgesteld bij Terschelling, Friesland. Op het strand van hetzelfde eiland werd op die dag ook een dood adult mannetje **Geelsnavelduiker** *G adamsii* (zonder vleugelpennen) gevonden. Een **Ijsduiker** *G immer* verbleef van 5 tot 8 april in de 8e Petroleumhaven bij de Maasvlakte, Zuid-Holland, en een andere vloog op 2 mei langs Terschelling. Een **Noordse Pijlstormvogel** *Puffinus puffinus* passeerde op 28 mei Scheveningen, Zuid-Holland. Een adulte **Kwak** *Nycticorax nycticorax* werd op 8 mei gezien bij Paterswolde, Drenthe, en een **Koereiger** *Bubulcus ibis* van 18 tot 21 mei bij De Wieden, Overijssel. Er werden reeds c 25 **Kleine Zilverreigers** *Egretta garzetta* gemeld, vooral uit Zeeland en Zuid-Holland. **Grote Zilverreigers** *E alba* werden tot 14 april gezien in de Alblasserwaard, Zuid-Holland, op 5 april tussen Delft en Schiedam, Zuid-Holland, op 17 april op de Slikken van Bommenede, Zeeland, op 26 april in de Oostvaardersplassen, Flevoland, op 28 april op De Kampina, Noord-Brabant, en op 27 mei bij Woerdense Verlaat, Zuid-Holland. **Zwarte Ooievaars** *Ciconia nigra* vlogen op 22 april over Bakkeveen, Friesland, op 11 mei over Koudekerke, Zeeland, op 19 mei over Vlieland, Friesland, op 26 mei over Ulvenhout, Noord-

Brabant, op 28 mei in het Haaksbergerveen, Overijssel, op 30 mei over Groningen, Groningen, en 31 mei op de Kampina. Een ongeringde **Flamingo** *Phoenicopterus ruber roseus* waadde op 7 en 8 mei in De Putten bij Petten, Noord-Holland, en op 11 mei bij Den Oever, Noord-Holland. Een groep van vijf verscheen op 20 mei op het Beuven op de Strabrechtse Heide, Noord-Brabant. Op 28 mei werd een groep van zeven gefotografeerd samen met vier Chileense Flamingo's *P chilensis* op de Hellegatsplaten, Zuid-Holland. Van de **Dwerggans** *Anser erythropus* verbleef op 4 april een groep van maar liefst 24 (met twee gekleurde) bij Anjum, Friesland. Er werden negen gezien op 5 april bij Zoutkamp, Groningen. Een **Witbuikrotgans** *Branta bernicla hrota* vloog op 7 april langs Scheveningen. Op 28 april verbleef er één in de Flauwers Inlaag, Zeeland, en zeven verbleven tot midden mei op Terschelling. **Zwarte Rotganzen** *B b nigricans* werden op 11 april opgemerkt bij de Philipsdam, Zeeland, op 16 april in het Jaap-Deensgat, Groningen, en op 11 en 12 mei in Polder Zeeburg op Texel, Noord-Holland. **Roodhalsganzen** *B ruficollis* werden op 6 april gezien op de Hellegatsplaten, op 8 april twee bij Willemstad, Noord-Brabant, op 12 april in het Jaap-Deensgat en op 16 en 18 april twee in de Workumerwaard, Friesland. Een mannetje **Bronskopeend** *Anas falcata* was op 10 en 11 mei present in het Jaap-Deensgat. Mannetjes **Amerikaanse Wintertaling** *A crecca carolinensis* vertoefden van 3 tot 18 april bij Tienhoven, Utrecht, en van 21 april tot 16 mei in de Keihoogte Inlagen bij Wissenkerke, Zeeland. Een mannetje **Blauwvleugeltaling** *A discors* werd op 24 april op het Beuven gezien. Een ander mannetje zat op 4 mei op Terschelling. Een vrouwtje **Ringsnaveleend** *Aythya collaris* huiste van 12 tot 17 april op het Lutjebroekerweel, Noord-Holland. **Witoogenden** *A nyroca* zwommen tot 4 april bij Velp, Gelderland, op 14 april in Polder Vettenbroek bij Reeuwijk, Zuid-Holland, en op 28 mei tussen Wissenkerke en Colijnsplaat, Zeeland. Een vrouwtje **Witkop-eend** *Oxyura leucocephala* werd alleen op 5 april langs de Oostvaardersdijk, Flevoland, waargenomen. Ongeveer 70 **Zwarte Vrouwen** *Milvus migrans* werden deze periode gezien, de meeste in april met 20, 21 en

152 Rosse Franjepoot / Grey Phalarope *Phalaropus fulicaria*, Wevers Inlaag, Zeeland, mei 1996 (Hans Gebuis)

153 Geelsnavelduiker / White-billed Diver *Gavia adamsii*, adult mannetje, Terschelling, Friesland, 4 april 1996 (Arie Ouwerkerk)

154 Oehoe / Eagle Owl *Bubo bubo*, 't Rooth, Limburg, april 1996 (Karel Lemmens & Patrick Palmen) 155 Roodstuitwaluw / Red-rumped Swallow *Hirundo daurica*, Terschelling, Friesland, 24 april 1996 (Arie Ouwerkerk) 156 Baardgrasmus / Subalpine Warbler *Sylvia cantillans*, Rottumeroog, Groningen, 22 mei 1996 (Koen van Dijken/Cursorius) 157 Withalsvliegenvanger / Collared Flycatcher *Ficedula albicollis*, eerste-zomer mannetje, Lange Paal, Vlieland, Friesland, 17 mei 1996 (Arnoud B van den Berg) 158 Flamingo's / Greater Flamingo's *Phoenicopterus ruber roseus* met vier Chileense Flamingo's / Chilean Flamingo's *P chilensis*, Hellegatsplaten, Zuid-Holland, 28 mei 1996 (Peter L Meininger)

22 april als piekdagen. Spectaculair is het aantal van zeven op 22 april over de Keverdijkse Polder bij Weesp, Noord-Holland. De doortrek van **Rode Vrouwen** *M milvus* hield tot in mei stand met in totaal nog c 30. Op 6 mei werd een overvliegende **Slangenarend** *Circaetus gallicus* gemeld aan de Knardijk, Flevoland. Een vroege **Grauwe Kiekendief** *Circus pygargus* werd op 6 april gezien bij Eijsden, Limburg, en tussen 20 april en 20 mei trokken c 25 door. Er werden c 65, meestal doortrekkende, **Visarenden** *Pandion haliaetus* geregistreerd. Tevens werden tussen 15 april en eind mei 15 **Roodpootvalken** *Falco vespertinus* gezien. In deze periode sijpelden nog eens c 25 **Slechtvalken** *F peregrinus* door Nederland.

RALLEN TOT ALKEN Een **Klein Waterhoen** *Porzana parva* zat op 30 en 31 mei te roepen in de HW-duinen, Zuid-Holland. In april werden nog bijna 40 **Kraanvogels** *Grus grus* gezien en op 12 mei vlogen de laatste twee over de Westerschelde bij Vlissingen, Zeeland. **Steltkluten** *Himantopus himantopus* verbleven van 4 tot 12 mei op het Rammegors, Zeeland, en op 13 mei in de Workumerwaard. Op 1 april zat de **Griël** *Burhinus oediacnemus* nog bij Westenschouwen, Zeeland. Andere meldingen van deze soort in Zeeland kwamen van Zuidzande (een roepend exemplaar) op 20 april, Sirjansland op 30 april en Keihoogte Inlagen op 28 mei. Een prachtige **Vorkstaartplevier** *Glaucopris tricolor* was vanaf 29 mei te bewonderen in de plasjes langs de Oostvaardersdijk, ten westen van de Lepelaarsplassen, Flevoland. Tussen 26 april en 28 mei werden op diverse plaatsen c 30 doortrekkende en soms kort pleisterende **Morinelplevieren** *Charadrius morinellus* gezien. Daarnaast waren er 'long-stayers' van 8 tot 16 mei maximaal acht bij de Koudekerke Inlagen, Zeeland, en van 12 tot 16 mei maximaal 16 aan de Ibisweg, Flevoland. De **Steppekievit** *Chettusia gregaria* van Lopik, Utrecht, bleef van 3 tot 14 april. Op 17 april was er één bij Asselt, Limburg, en van 18 tot 20 mei één bij Leusden, Utrecht. Een **Gestreepte Strandloper** *Calidris melanotos* stond op 5 mei kortstondig in de Nieuwe Petgaten bij Tienhoven. Een **Breedbekstrandloper** *Limicola falcinellus* verfraaide van 16 tot 22 mei de Vlietlanden, Zuid-Holland. Maximaal zes op 16 en 17 mei bij Broekhuizen vormden een Limburgs record. **Blonde Ruiters** *Tryngites subruficollis* werden op 12 mei waargenomen in de Bandpolder en op 18 mei ten westen van Oud-Sabbinge, Zeeland. Claims van langsvliegende **grijze snippen** *Limnodromus* bereikten ons op 13 april van Scheveningen, op 14 april van Breskens, Zeeland, en op 3 mei van Hoofdplaat, Zeeland. **Poelruiters** *Tringa stagnatilis* stapten van 14 tot 18 april rond bij Tienhoven, op 17 april en 12 mei op Terschelling, op 21 april en 18 en 19 mei in de Eemshaven, Groningen, op 22 en 23 april in de Keihoogte Inlagen, op 30 april op de Dwingelose Hei, Drenthe, op 30 april en 9 mei in de Lauwersmeer, Friesland, van 3 tot 7 mei twee bij Dreumel, Gelderland, op 11 mei bij Sint-Andrijs, Gelderland, en op 13 mei in de Engbertsdijkvenen, Overijssel. Op 7 mei vloog er één langs Breskens. Een **Terekrutter** *Xenus*

cinereus op 3 mei bij Buggenum, Limburg, bleef voor velen net iets te kort. Twee **Grauwe Franjepoten** *Phalaropus lobatus* werden waargenomen op 18 mei in het Jaap-Deensgat, twee op 24 mei in de Wevers Inlaag, Zeeland, en één op 28 mei in de Eemshaven. **Rosse Franjepoten** *P fulicaria* verbleven op 27 april op Schiermonnikoog, Friesland, van 12 tot 23 mei in de Wevers Inlaag en op 31 mei op Vlieland. Op 18 mei vloog een adulte **Middelste Jager** *Stercorarius pomarinus* mee met de boot naar Terschelling en op 26 mei vlogen er vijf over de Engbertsdijkvenen. **Kleinste Jagers** *S longicaudus* werden op 28 april opgemerkt bij Breezanddijk, Friesland, op 29 april en 31 mei bij Katwijk, Zuid-Holland, en op 18 mei op Vlieland. Op 4 mei vloog een **Vorkstaartmeeuw** *Larus sabini* ongeveer een half uur rond bij trektelpost Huisduinen bij Den Helder, Noord-Holland. Een eerste-zomer **Kleine Kokmeeuw** *L philadelphia* hield op 13 en 14 april de gemoeieren bezig bij Katwijk. Behalve de vreemdgaande **Geelpootmeeuw** *L cachinnans* van de IJunker te IJmuiden, Noord-Holland, waren er exemplaren op 17 mei op het Beuven (twee), op 18 mei bij de Oosterschelddedam, Zeeland, en bij Culemborg, Gelderland, en op 21 mei bij Renesse, Zeeland. Op 27 april was een **Grote Burgemeester** *L hyperboreus* kort aanwezig op het Zwanenwater, Noord-Holland. Tussen 20 april en 15 mei werden 13 **Lachsterns** *Gelochelidon nilotica* gemeld en tussen 13 april en 14 mei 17 **Reuzensterns** *Sterna caspia*. **Witwangsterns** *Chlidonias hybridus* waren op 20 mei ter plaatse bij Grevenbicht, Limburg (twee), van 20 tot 26 mei op de Hellegatsplaten en op 26 en 27 mei bij de Oude Venen bij Oudega, Friesland. **Witvleugelsterns** *C leucopterus* vlogen op 18 mei bij Petten en nabij de Kreekraksluizen, Zeeland, op 20 mei langs Scheveningen en van 20 tot 26 mei boven de Hellegatsplaten (twee). Een adulte **Zwarte Zeekoet** *Cephus grylle* vloog op 11 mei langs Camperduin, Noord-Holland.

UILEN TOT GORZEN Het mannetje **Oehoe** *Bubo bubo* van de groeve 't Rooth bij Cadier en Keer, Limburg, bleef daar nog gehoord en soms gezien worden tot 26 april. De eerste toevoeging aan de Nederlandse lijst dit jaar was de **Stekelstaartgierzwaluw** *Hirundapus caudacutus*, een droomsoort voor vele vogelaars, die op 22 mei kortstondig werd gezien bij Middellburg, Zeeland, en enkele uren later eveneens slechts kort bij Veere, Zeeland. Bij Bergen op Zoom, Noord-Brabant, werd een dag later, op 23 mei een **Alpengierzwaluw** *Apus melba* waargenomen, die eveneens snel het hazenpad koos. **Bijeneters** *Merops apiaster* vlogen op 18 april over de AW-duinen, Noord-Holland, op 14 en 15 mei bij Stavoren, Friesland, op 15 en 16 mei bij Schinveld, Limburg, op 18 mei over Wageningen, Gelderland, en op 20 mei over de Eemshaven. **Hoppen** *Upupa epops* zaten tot 6 april bij Katwijk, op 7 april bij de Wasse-naarse Slag bij Wassenaar, Zuid-Holland, op 10, 11 en 23 april op Terschelling, op 15 april bij Zoetermeer, Zuid-Holland, op 16 en 18 april in de Hamert, Limburg, op 21 april op Vlieland en langs Breskens, op 23 april bij Hengelo, Overijssel, en op 27 april bij Goes,

Zeeland. Een **Kortteenleeuwrik** *Calandrella brachydactyla* liep op 11 mei op Terschelling en op 31 mei op de Westplaat, Zuid-Holland. Opmerkelijk veel **Roodstuitzwaluwen** *Hirundo daurica* verschenen dit voorjaar, waarvan wederom een groot deel bij Breskens: op 16 april bij Wageningen, 24 en 25 april en 25 mei op Terschelling, 1, 5 en 12 mei bij Breskens, 19 mei bij Scheveningen en 20 mei bij de Brouwersdam, Zuid-Holland. **Grote Piepers** *Anthus richardi* werden op 8 april opgemerkt bij Grijskerke, Zeeland, op 14 april langs het Slochterdiep bij Denemarken, Groningen, op 20 april bij Breskens, op 21 april bij de Eemshaven en op 26 april op Griend, Friesland. Tussen 15 april en 17 mei werden op trek c 50 **Duinpiepers** *A campestris* gemeld, waarvan voor langere tijd maximaal 17 bij Kerkrade, Limburg, verbleven. Zo'n 35 **Roodkeelpiepers** *A cervinus* werden tussen 20 april en 17 mei geteld met bovendien een laatste waarneming op 28 mei op Terschelling. Tot half april werden nog c 300 **Pestvogels** *Bombycilla garrulus* vastgesteld en een late verbleef op 3 mei bij het Oostvoornse Meer, Zuid-Holland. Voor de **Noordse Nachtegaal** *Luscinia luscinia* was het een exceptioneel jaar: op 19 mei waren er twee op Vlieland, van 20 tot 28 mei één langs de Praamweg, Flevoland, van 23 tot 25 mei één op Texel, op 25 en 31 mei bij de Westerplas op Schiermonnikoog, op 28 mei in de Noordwestduinen op Schiermonnikoog en vanaf 31 mei bij Het Twiske bij Oostzaan, Noord-Holland. Een mannetje **Roodsterblauwborst** *L svecica svecica* liet zich op 19 mei zien op Vlieland en een andere zong van 27 tot 31 mei op Terschelling. Een vrouwtje **Rode Rotslijster** *Monticola saxatilis* werd gemeld van de Praamweg op 27 mei. Al vanaf 21 mei

zong een **Krekeltzanger** *Locustella fluviatilis* bij Sint-Jans klooster, Overijssel. **Orpheusspottvogels** *Hippolais polyglotta* werden op 20 mei nabij Delft gezien en van 25 tot 30 mei bij Wijlre, Limburg. Een **Baardgrasmus** *Sylvia cantillans* zat op 21 mei op Rottumerplaat, Groningen, en op 22 mei op Rottumeroog, Groningen. Een **Kleine Zwartkop** *S melanocephala* werd gevangen en geringd op de Mokkebank, Friesland, op 21 april. Op 24 mei zat een **Grauwe Fitis** *Phylloscopus trochiloides* op Rottumeroog. Een **Siberische Tijftjaf** *P collybita tristis* werd op 18 mei bij de Eemshaven gedetermineerd. Na jaren ongeduldig wachten kreeg de vogelende horde de kans een mannetje **Withalsvliegenvanger** *Ficedula albicollis* in levende lijve binnen de landsgrenzen te aanschouwen; en wel bij Lange Paal op Vlieland van 16 tot 19 mei. **Roodkopklauwieren** *Lanius senator* werden op 26 en 27 mei gezien nabij de Blocq van Kuffeler, Flevoland, op 30 mei op Texel en op 3 juni op Terschelling. De **Witstuitbarmsijs** *Carduelis hornemanni* van Baarn, Utrecht, werd ook nog op 5 april gezien. Andere werden op 2 en 3 april gemeld op Texel, van 3 tot 7 april bij Bergen, Noord-Holland, en op 7 april bij het Paterswoldermeer, Groningen. Vanaf 19 mei verschenen de eerste **Roodmussen** *Carpodacus erythrinus* in Nederland. Na de eerste waarneming van een **Ortolaan** *Emberiza hortulana* op 21 april werden er tussen 2 en 16 mei c 30 geturfd. **Dwerggorzen** *E pusilla* werden op 17 april vastgesteld bij het Amstelmeer, Noord-Holland, en op 24 april op Terschelling. **Zwartkopgorzen** *E melanocephala* werden ontdekt op 26 en 27 mei op Ameland, Friesland, en op 31 mei op de Maasvlakte.

Ruud M van Dongen, Albertusstraat 4, 5261 AD Vught, Nederland

Remco Hofland, Koningstraat 23A, 2316 CC Leiden, Nederland

Peter W W de Rouw, Schoolstraat 3-bis, 3581 PM Utrecht, Nederland

België

DUIKERS TOT VALKEN Een **Parelduiker** *Gavia arctica* bevond zich nog tot 10 april te Oostende, West-Vlaanderen, en op 25 mei werd een dode gevonden te Oudenaarde, Oost-Vlaanderen. Een adulte **Kuifaalscholver** *Phalacrocorax aristotelis* werd op 16 april waargenomen op Blokkersdijk, Antwerpen. Op 18 mei verbleef een **Woudaap** *Ixobrychus minutus* bij Lille, Antwerpen, en een vrouwtje liet zich van 25 tot 29 mei uitstekend bekijken en fotograferen bij Zevergem, Oost-Vlaanderen. Verder werden enkele waarnemingen van broedverdachte vogels bekend. Waarnemingen van **Kwakken** *Nycticorax nycticorax* kwamen van Dudzele, West-Vlaanderen (geregeld tot twee adulte); Genk-Diepenbeek, Limburg (24 april, 5, 28 en 29 mei); Kluizen, Oost-Vlaanderen (twee op 26 april); Lokeren, Oost-Vlaanderen (18 mei); Raversijde, West-Vlaanderen (16 april); en Sint-Jan-in-Eremo, Oost-Vlaanderen (6 april). De in totaal 36 **Kleine Zilverreigers** *Egretta garzetta* werden gezien te Blokkersdijk (vier); Diepen-

beek; Dudzele-Zeebrugge (drie); Harchies-Hensies, Hainaut (drie); Harelbeke, West-Vlaanderen (vijf); Heist, West-Vlaanderen; Kluizen (drie); Knokke-Zwin, West-Vlaanderen (drie); Mechelen, Antwerpen; Oostende; Oud-Heverlee, Brabant (vier); Roksem, West-Vlaanderen; Schellebelle, Oost-Vlaanderen; en Zandvoorde, West-Vlaanderen (vijf). Mooi was de waarneming van een groepje van vier **Grote Zilverreigers** *E alba* te Brecht-schietveld, Antwerpen, op 9 en 10 april. Verder werden enkele gezien te Ursel, Oost-Vlaanderen, op 21 april; langs Bredene, West-Vlaanderen, op 22 april; te Oostende-Oudenburg tot 27 april en over Uitkerke, West-Vlaanderen, op 1 mei. Buiten de gekende broedgebieden werden **Zwarte Ooievaars** *Ciconia nigra* opgemerkt te Waregem, West-Vlaanderen, op 10 april; te Longchamps, Namur, op 11 april; te Semmerzake, Oost-Vlaanderen, op 28 mei en te Harchies op 30 mei. De ontsnapte mannetjes **Amerikaanse Smient** *Anas americana* en **Siberische Taling** *A formosa* zwommen tot ten minste 2 april nog bij Wilrijk, Antwerpen. Het mannetje **Blauwvleugeltaling**

159 Ringsnavelmeeuw / Ring-billed Gull *Larus delawarensis*, tweede-jaars, Woerden, Utrecht, 10 april 1996 (Diederik Kok) **160** Orpheusspotvogel / Melodious Warbler *Hippolais polyglotta*, Wijlre, Limburg, 30 mei 1996 (Jan W Wierda) **161** Roodkeelpieper / Red-throated Pipit *Anthus cervinus*, Meers, Limburg, mei 1996 (Karel Lemmens) **162** Amerikaanse Wintertaling / Green-winged Teal *Anas crecca carolinensis*, Keihooogte Inlagen, Zeeland, 25 april 1996 (Tobi Koppejan) **163** Blauwvleugeltaling / Blue-winged Teal *Anas discors*, Terschelling, Friesland, 4 mei 1996 (Arie Ouwerkerk)

A *discors* dat van 28 to 30 april te Dudzele-Zeebrugge aanwezig was werd wél als wild beschouwd. Het mannetje **Ringsnaveleend** *Aythya collaris* keerde op 5 mei nog eens terug naar Bloklersdijk. Verrassend genoeg zwom op 23 mei een mannetje bij Latour, Luxemburg. Het verzwakte en vermoedelijk ontsnapte vrouwtje **Witoogend** *A nyroca* dat op 13 mei werd gevonden te Lille kan wel eens dezelfde vogel zijn geweest als die op 11 en 12 april bij Lichtaart, Antwerpen. Ook bleef het gekleurde mannetje nog rondzwerfen in de Gentse Kanaalzone, Oost-Vlaanderen. Een mannetje hybride **Kuif- x Witoogend** *A fuligula x nyroca* zwom nog tot 14 mei te Tienen, Brabant. Er werden in totaal nog 63 **Zwarte Wouwen** *Milvus migrans* opgemerkt met als grootste groep vijf te Sint-Gillis-Waas, Oost-Vlaanderen, op 30 mei. Ook trokken in deze periode nog 20 **Rode Wouwen** *M milvus* over. Een late, adulte **Zeearend** *Haliaeetus albicilla* vloog op 20 april over Vorselaar, Antwerpen. Op 4 mei werd een kortstondig pleisterende, adulte **Slangenarend** *Circus gallicus* gezien te Wechelderzande, Antwerpen. Uitzonderlijk genoeg werden **Roodpootvalken** *Falco vespertinus* alleen in april vastgesteld: over Geel, Antwerpen, op 2 april; over Bloklersdijk op 3 april; over Bredene op 10 april; over Pulle, Antwerpen, op 14 april; over Knokke op 17 april; over Zandvoorde op 19 april en over Mariakerke, West-Vlaanderen, op 22 april. Vermeldenswaard is het geslaagde broedgeval

van **Slechtvalk** *F peregrinus* op de kerncentrale te Doel, Oost-Vlaanderen.

KRAANVOGELS TOT STERNS Een **Griël** *Burhinus oedicnemus* liet zich op 21 april perfect fotograferen te Kallo-Doel en op 13 mei werd er één kortstondig gezien te Longchamps. De enige **Morinelplevier** *Charadrius morinellus* dit voorjaar vloog op 16 april over Zandvoorde. Er werden bij benadering 66 **Temmincks Strandlopers** *Calidris temminckii* waargenomen met als grootste concentratie 10 te Uitkerke op 17 mei. Van 17 tot 19 mei liep een **Gestreepte Strandloper** *C melanotos* te Dudzele-Zeebrugge. Op 11 en 12 mei foerageerde een **Breedbekstrandloper** *Limicola falcinellus* in de Voorhaven van Zeebrugge, West-Vlaanderen. Een **Poel-snip** *Gallinago media* liet zich op 6 mei door vele waarnemers – en uiteraard enkel in vlucht – bekijken te Kallo-Doel. Op 5 april werd onder goede omstandigheden een langsvliegende adult-zomer **Grote Grije Snip** *Limnodromus scolopacus* waargenomen te Zandvoorde. Dit voorjaar werden op vijf plaatsen **IJslandse Grutto's** *Limosa limosa islandica* gezien met in totaal ten minste 21. Overal doken **Zwartkopmeeuwen** *Larus melanocephalus* op en de grootste kolonie telde niet minder dan 90 paren. Bij Harchies verbleef op 29 mei een hybride **Kok- x Zwartkopmeeuw** *L ridibundus x melanocephalus*. Een tweede-zomer **Kleine Burgemeester** *L glaucoides* werd op 5 en 6 mei te Bredene,

164 Griël / Stone-curlew *Burhinus oedicnemus*, Kallo-Doel, Antwerpen, mei 1996 (Benny van Damme)

te Oostende en bij De Haan, West-Vlaanderen, waargenomen. De tweede-zomer **Grote Burgemeester** *L. hyporboreus* bleef tot 10 april te Bredene. Drie luid roepende **Lachsterns** *Gelochelidon nilotica* vlogen op 1 mei over Kallo-Doel, enkele vogels vlogen op 6 mei langs Zandvoorde en op 8 mei langs Oostende en op 11 mei kwamen er twee slapen bij Kluizen. Een **Reuzenster** *Sterna caspia* werd op 12 mei opgemerkt te Genappe, Brabant. In het Zwin te Knokke zouden op 27 april twee en op 29 april één **Dougalls Stern** *S. dougallii* gezien zijn. **Witwangsterns** *Chlidonias hybridus* werden gemeld te Longchamps op 21 april en van 18 tot 27 mei; te Blokkersdijk op 5 mei; twee te Dudzele-Zeebrugge op 19 mei; twee te Harelbeke op 19 en 20 mei; en twee te Stokkem, Limburg, op 20 mei. Op 17 en 18 mei verbleef een **Witvleugelster** *C. leucopterus* bij Roksem en op 18 mei één te Kluizen.

BIJENETERS TOT GORZEN Twee **Bijeneters** *Merops apiaster* trokken op 20 mei over de Gavers te Harelbeke. De in totaal 15 waarnemingen van **Roodkeelpiepers** *Anthus cervinus* kwamen van Brecht; Doornzele, Oost-Vlaanderen; Dudzele-Zeebrugge (drie); Genappe; Lier (drie); Longchamps; Mechelen (twee);

Neerharen, Limburg; en Tienen (twee). Drie **Pestvogels** *Bombycilla garrulus* bleven nog tot 12 april in Dilbeek, Brabant; bij Leuven, Brabant, zaten er nog acht tot 4 april; bij Berchem, Antwerpen, nog 30 op 2 april en 15 op 9 april; en te Koksijde, West-Vlaanderen, maximaal vier van 10 tot 13 april. Een **Roodsterblauwborst** *Luscinia svecica svecica* werd in de avond van 13 april ontdekt op het Schietveld te Brecht. Vanaf 26 mei zong een **Orpheusspotvogel** *Hippolais polyglotta* te Harchies. Op 20 mei zat er een mannetje **Roodkopklauwier** *Lanius senator* te Heist. Op 6 mei zorgde een **Vale Woestijnvink** *Rhodospiza obsoleta* voor enige verwarring op de Oude Landen te Ekeren, Antwerpen. Er werd slechts een 10-tal **Ortolanen** *Emberiza hortulana* gemeld.

Deze waarnemingslijst kwam tot stand met medewerking van Yves Baptiste (Harelbeke), Peter Collaerts (Tienen), Hugues Dufourny (Hainornitho), Koen Leysen (Limburg), Dirk Symens (VLAVICO), Erik Vanloo (Oostende) en Willy Verschueren (Linkeroever). Ook de hulp van al diegenen die (hun) waarnemingen meedeelden op de Belgische Dutch Birding Vogellijn (03-4880194) was hier onontbeerlijk.

Gerald Driessens, Bosstraat 44, 2500 Lier, België

DB Actueel

Phoebe Snetsinger 8000 On 26 September 1995, Phoebe Snetsinger from Missouri, USA, spotted her 8000th lifelist species, a Rufous-necked Wood-Rail *Aramides axillaris* in Mexico. Since then, she reached at least 8040 (Birding 28, Suppl (3): 43-44, 1996). In an interview with Jim Low in *Birder's World* 10 (nr 3): 78-81, 1996, she explained that this world record (c 82% of the world's species) was accomplished by visiting more than 100 countries within 15 years of birding. Remarkably, she was c 35 years old and had four little children when she looked at a bird for the first time. It was not before her children were grown-up that she started serious birding. In 1981, when 49 years old, she was diagnosed terminally ill with a prognosis of only three months of good health. She decided to spend the rest of her life travelling and birding, being fortunate enough to continue ever since. After becoming the first to break the 8000 barrier, she announced to go back to 'being a birder, not a lister' and not to keep up her 'rather insane travel pace'. She expressed several interesting viewpoints about birding and listing: 'It takes you to some of the most beautiful and incredible places in the world that you never would get to unless you were looking for birds, maybe for a specific bird. It is social in the sense that you are doing this with other people who are equally hooked, so it is a sharing kind

of experience. It is also physical, it is healthy. You learn how things fit together, not only relationships between the birds, but between birds and environment. You train your eye and learn to look at the world more critically'. She reflects the current feeling among many birders by saying: 'From a birder's perspective, the last 20 to 30 (and maybe the next 20) years have seen a trade-off in habitat and species loss versus an explosion of knowledge and expertise in where and how to find birds, including all-important knowledge of vocalisations, so that there has been an actual net gain in the total number of species that can now be encountered in the field. It is a unique golden age in birding, a narrow window in time that has never before held the same realistic potential, and never will again at the rate we are destroying our world'. For a subscription or back issues of *Birder's World*, one of the glossiest bird magazines in the USA, write to: *Birder's World*, PO Box 1612, Waukesha, WI 53187-1612, USA, fax +1-414-7961615. EDITORS

World Series of Birding 1996 The 13th annual World Series of Birding took place on 11 May 1996 within the boundaries of New Jersey, USA. Despite heavy rainfall, especially from late afternoon, last year's record of 225 was beaten by the *Birder's World* team from New

Jersey (David Womer, Chris Aquila and David Dendler) with 229 species. They came three species short of the USA big day record of 232 in California. Last year's winners, *Kowa Optimed* (Tom Hince, Bruce M Di Labio, Paul Pratt and Glenn Gervais) from Ontario, Canada, were runners-up with 208. Third came *Carl Zeiss Optical* from New Jersey (Pete Dunn, Pete Bacinski, Don Freiday and Rick Radis) with 206, fourth *Phillips Petroleum* alias the Transatlantic Vagrants from Europe and Newfoundland (Mark Constantine, Bruce Mactavish, Anthony McGeehan and Arnaud B van den Berg) with 204, and fifth *Cornell Laboratory of Ornithology* from Ithaca, New York (Ken Rosenberg, John Fitzpatrick, Steve Kelling, Kevin McGowan and Jef Wells) with 203. The cumulative total of species seen by all 53 teams was a record 270 (267 in 1994). The trophy for the highest total identified within the boundaries of Cape May County was won by The Nighthawks from New Jersey (Louise Zemaitis, Shawnee Finnegan, Paul Lehman, Michael O'Brien and Joe Usewicz) with 179, which resulted in a 13th overall ranking. For information on funds, history, participants, rules and sponsors, see *Dutch Birding* 16: 151-152, 1994; 17: 245, 1995.

Interestingly, on 15 May 1996, a new big day record for the Netherlands was set by Roy de Haas, Leo Heemskerck, Jan van der Laan and Willy Leurs with 172, excluding all category C (introduced) species. Including category C species, the big day record for Britain now stands at 159 and that for France at 181 (the latter was established on 7 May 1994). ARNOUD B VAN DEN BERG

Lage overlevingskans olieslachtoffers In *Ibis* 138: 222-228, 1996, doet Brian Sharp verslag van een studie aan gerevalideerde olieslachtoffers in Noord-Amerika. Hij vergeleek schoongemaakte zeevogels die na medische tests geschikt waren bevonden om geringd weer te worden losgelaten, met zeevogels van dezelfde soort die in het wild werden geringd en niet met olie in contact waren gekomen. Daarbij kwam hij tot dramatische conclusies. Zo bleken schoongemaakte Zeekoeten *Uria aalge* na te zijn losgelaten een gemiddelde levensverwachting van minder dan 10 dagen te hebben, meer dan 100 keer lager dan vogels zonder een olievelen. Bovendien bleek dat nieuwe reinigingsmethoden geen toename in overlevingskans boden. De reden is vermoedelijk te vinden in het feit dat volgens ander onderzoek olieslachtoffers door het binnenkrijgen van olie veel chronische problemen met lever, nieren en ingewanden krijgen. Na de ramp van de Exxon Valdez in Alaska, VS, werd 72 miljoen gulden besteed aan het redden, schoonmaken, fit maken en loslaten van 800(!) zeevogels. Al dit geld werd dus in feite in het water gegooid waarbij de vogels eerst langdurig werden getraumatiseerd waarna de meeste uiteindelijk al binnen twee weken na het loslaten toch door verzakking stierven. In Europa worden stookolielachtoffers na behandeling in vogelasels vaak onge-ringd losgelaten waardoor hun overlevingskans onduidelijk blijft. Het is echter waarschijnlijk dat de

resultaten even gering zijn als die in Noord-Amerika. Het onderzoek van Sharp laat zien dat alle energie moet worden gericht op het voorkómen van olierampen en dat genezing achteraf in feite onmogelijk is. ARNOUD B VAN DEN BERG

Withalsvliegenvanger op Vlieland Op dinsdag 14 mei 1996 streken Guus van Duin en ik – gezien het koude weer enigszins tegen beter weten in – neer op camping Lange Paal op Vlieland, Friesland. Er gebeurde bijzonder weinig op het gebied van vogeltrek. De stevige noordelijke wind leverde alleen wat Tapuiten *Oenanthe oenanthe* op aan de wadkant. Donderdag 16 mei werd ons Amsterdamse gezelschap uitgebreid met vier minder fanatieke vogelaars en de middagexcursie, waarop zij voor het eerst met allerlei soorten zouden kennismaken, was nog maar net aan de gang of we zagen op c 100 m afstand een vogel foerageren die we aanvankelijk als Bonte Vliegenvanger *Ficedula hypoleuca* afdeden. Ik deelde mee de zaak niet te vertrouwen: 'Ik vertrouw het niet, het lijkt wel een Withals'. Deze historische woorden werden binnen een paar minuten bewaarheid, want de vliegenvanger bleek nadat we het veldje ten zuidwesten van de camping omgefietst waren, inderdaad een Withalsvliegenvanger *F. albicollis* te zijn, een fraai tweede-zomer mannetje. We stelden enkele op het eiland verblijvende vogelaars in staat de soort te zien en op de pieper te zetten. Nog voor donker verschenen de eerste twitchers van het vasteland. Tot en met zondag 19 mei hebben ruim 150 vogelaars deze felbegeerde soort op hun lijst kunnen zetten. De vorige voor Nederland was in mei 1985. WILLEM VAN DER WAAL

Stekelstaartgierzwaluw bij Middelburg en Veere Op 22 mei 1996 gingen Erik Sanders, Sander Lilipaly en Tobi Koppejan na een matig ochtendje vogelen bij Westkapelle, Zeeland, nog even koffie drinken in het ouderlijk huis van SL, gelegen aan het Seisbolwerk te Middelburg, Walcheren, Zeeland. Omstreeks 11:35, toen TK net vertrokken was en ES en SL nog voor de deur stonden, zag ES een vreemde gierzwaluw met een witte keel en een witte vlek op het achterlijf. De vogel vloog op geringe hoogte en op een afstand van c 20 m. Na een korte sprint zagen beide waarnemers de vogel boven de vest langs het Seisbolwerk een rondje draaien. Het grote formaat, zware postuur, sigaarvormige achterlijf met opvallende witte U en de witte keel maakten ogenblikkelijk duidelijk dat het niet om een afwijkende Gierzwaluw *Apus apus* ging, maar om een heuse Stekelstaartgierzwaluw *Hirundapus caudacutus*! Toen de vogel uit het zicht verdween, werden direct enkele plaatselijke vogelaars gebeld; alleen TK was binnen 3 min weer ter plaatse en zag de vogel om 11:45 op dezelfde plek terug. Dit zou de laatste waarneming boven Middelburg zijn. Nadat het nieuws bekend werd gemaakt per telefoon en semafoons begon een zoektocht door verscheidene Zeeuwse vogelaars in Middelburg en omgeving. Om 15:45 belde Koen Kuijpers vanuit Veere naar TK, met de mededeling dat hij zojuist, terwijl hij tegen een boom

stond te plassen, een Stekelstaartgierzwaluw zag langsvliegen... Koen bleek niet op de hoogte van de eerdere waarnemingen. De aandacht van de zoekers verplaatste zich nu naar Veere, waar Pim Wolf om 16:10 de Stekelstaartgierzwaluw terugvond in een groepje Gierzwaluwen boven het stadje. Tot 17:50 werd de vogel nog enkele malen kortstondig gezien door Rob Sponselee, Richard Witte en PW, meestal met zeer grote snelheid vliegend boven de vest van Veere. Meer dan 100 toegestroomde vogelaars bleken jammerlijk te laat. ERIK SANDERS, SANDER LILIPALY & TOBI KOPPEJAN

Zwartkopgorzen op Ameland en Westplaat Het pinksterweekeinde van 1996 was voor Eric Bos en enkele vrienden aanleiding om een paar dagen op Ameland, Friesland, door te brengen. Op 26 mei wandelden zij door de duinen ten noordoosten van Nes. Om ongeveer 18:30 werd Eric door een van zijn metgezellen gewezen op een konijntje met ernaast een vreemd vogeltje. Tot zijn stomme verbazing zag hij een mannetje Zwartkopgorz *Emberiza melanocephala* in zijn kijkerbeeld verschijnen. De vogel liet zich gedurende een aantal minuten enkele malen zeer fraai bekijken. Omdat de gors nogal ril was, besloot Eric hem 'los te laten' en rust te gunnen met het oog op de te verwachten belangstelling van de vaste wal. Nadat de vogel was verdwenen in het struikgewas, werd besloten de achterban via semafoons en vogellijn in te lichten.

De volgende ochtend – 's avonds kon niemand het eiland meer bereiken – hadden zich c 80 belangstellenden op de plek van ontdekking verzameld. Na een poos intensief zoeken werd duidelijk dat de zaak verloren was en de vogel waarschijnlijk gevlogen. Rogier Karstens en Roland van der Vliet hadden inmiddels besloten elders op het eiland iets anders te gaan zoeken. Om ongeveer 11:30 belandden zij bij de eenden-

kooi van Kooiplaats, c 6 km oostelijk van de oude plek. Daar vonden zij de Zwartkopgors terug. Nadat zij deze even spectaculaire als absurde herontdekking doorgiept hadden ontstond een ware run naar de nieuwe plek. Rennend, fietsend en met overbeladen taxibusjes werd getracht zo snel mogelijk ter plaatse te zijn. Alleen de allersnelsten hadden het geluk de vogel direct na aankomst te zien. Daarna, tijdens snel verslechterende weersomstandigheden, volgden enkele zenuwslopende uren, waarin de vogel, die een voorkeur vertoonde voor de onderste lagen van het struikgewas, zich steeds moeilijker liet terugvinden. Maar om ongeveer 15:00, nadat de vogel even op een belendend akkertje had gezeten, posteerde hij zich in de rand van de eendenkooi, vrij zichtbaar voor alle aanwezigen. Na 15:30 is hij ondanks zoekacties gedurende de avond en de volgende dag niet meer aangetroffen.

Op vrijdag 31 mei 1996 besloten Peter Meininger en Pim Wolf na een succesvolle ochtend in Flevoland, waar de Vorkstaartplevier *Glareola pratincola* op beide lijsten kon worden bijgeschreven, vóór het spitsuur terug te keren naar het Deltagebied, waar ze nog even gingen kijken op de Maasvlakte, Zuid-Holland. Het pad naar de observatiehut op de Westplaat leek vrijwel vogelloos, tot ze na 400 m lopen om 15:10 voor hun voeten een zangvogel opjoegen. Het was duidelijk een grote gors, met lange staart, iets spitse vleugels, lichte ondervleugel, gele buik en zwarte kopkap. De vogel riep enkele malen een dof, enigszins lijsterachtig *djuk* en viel in op de dijk, helaas uit het zicht. Na enkele ogenblikken vloog de vogel samen met twee Kneuen *Carduelis cannabina* op en vloog recht over de waarnemers om ergens in de bosjes langs de Westplaat weer in te vallen. Besloten werd dat Pim aan de Westplaatzijde van de bosjes zou gaan zoeken, terwijl Peter op het pad bleef. Na korte tijd vond Pim de vogel

165 Zwartkopgorz / Black-headed Bunting *Emberiza melanocephala*, eerste-zomer mannetje, Kooiplaats, Ameland, Friesland, 27 mei 1996
(Arnoud B van den Berg)

166 Stellers Eider / Steller's Eider *Polysticta stelleri* met Bergeend / Common Shelduck *Tadorna tadorna*, Verdrongen Land van Saeftinge, Zeeland, juni 1996
(Peter L Meininger)

167 Struikrietzanger / Blyth's Reed Warbler *Acrocephalus dumetorum*, Walem, Limburg, 22 juni 1996
(Karel Lemmens)

168 Westelijke Blonde Tapuit / Western Black-eared Wheatear *Oenanthe hispanica hispanica*, eerste-zomer
mannetje, Aagtekerke, Zeeland, 4 juni 1996 (René Pop)

terug en kon hij de op een tak zittende vogel gedurende 10-15 sec op c 15 m onder gunstige lichtomstandigheden door de kijker bekijken. Het sterke vermoeden dat het om een mannetje Zwartkopgors ging kon nu worden bevestigd: alle doorslaggevende kenmerken werden gezien. De vogel bleek zeer schuw en vloog wederom in westelijke richting over de bosjes. Per mobiele telefoon werden enkele vogelaars ingelicht en Hans Gebuis verspreide het nieuws via de semafoons. Binnen een half uur was Erik Sanders ter plaatse, net op tijd om gedrieën een Kortteenleeuwrik *Calandrella brachydactyla* te ontdekken en fotograferen. Dit zou alleen voor Eric een troostprijs blijken, want ondanks wanhopig zoeken door 10-tallen toegestroomde vogelaars, die een herkansing voor Zwartkopgors leken te krijgen, kon geen van beide vogels worden teruggevonden.

Dit zijn, indien aanvaard, het derde en vierde geval voor Nederland. De beide eerdere gevallen betroffen een gefotografeerd mannetje op Texel, Noord-Holland, op 12 mei 1962 en een gevangen mannetje te Ede, Gelderland, op 2-7 februari 1967. ERIC BOS, BERT DE BRUIN & PETER L MEININGER

Stellers Eider in Verdrongen Land van Saeftinge Op zaterdag 1 juni 1996 zagen Marcel Capello en Wilfried Mahu een adult mannetje Stellers Eider *Polysticta stelleri* op de slikken ten westen van het gehucht Paal nabij het Verdrongen Land van Saeftinge in Zeeuws-Vlaanderen, Zeeland. De vogel foerageerde lopend in ondiepe plasjes op het drooggevalen slik en bleef steeds in gezelschap van een vrouwtje Bergeend *Tadorna tadorna*. Het verenkleed was gaaf en de poten ongeringd. Het nieuws werd dezelfde middag bekend gemaakt. Hoewel de vogel halverwege de middag nog was gezien, werden de vele 10-tallen toegestroomde belangstellenden teleurgesteld: hij bleek die avond onvindbaar! Ook op zondag 2 juni liet de vogel verstek gaan, maar dankzij de ontdekking van een Blonde Tapuit op Walcheren werd de reis naar Zeeland die dag voor veel vogelaars toch nog een succes. Pas vanaf maandagavond 3 juni werd de Stellers weer met enige regelmaat waargenomen. Als de vogel al werd gezien, was dit meestal op grote afstand, foeragerend op het slik in één van de brede geulen van het Verdrongen Land van Saeftinge nabij Paal. De vogel was de eerste weken steeds in gezelschap van een vrouwtje Bergeend en gedroeg zich vaak agressief tegenover andere Bergeenden. Op 5 juni zagen Peter Meininger en Pim Wolf om 08:00 de vogel rustend op het grastalud van de Westerscheldedijk ten westen van Paal, in gezelschap van enkele Bergeenden en Wilde Eenden *Anas platyrhynchos*. Bij afgaand water vlogen al deze vogels weer oostwaarts, waarbij de Stellers gefotografeerd kon worden. Later bleek de vogel al op 20 mei door Jean Maebe te zijn ontdekt en ook al door diverse andere vogelaars uit de regio te zijn waargenomen, helaas zonder dat hier eerder ruchtbaarheid aan werd gegeven. De vogel was ten minste tot de laatste dagen van juni aanwezig.

Dit betreft het vierde geval van Stellers Eider voor Nederland en het eerste sinds 1987. PETER L MEININGER

Blonde Tapuit bij Aagtekerke Op zondag 2 juni 1996 fietste Marcel Klootwijk zonder kijker op weg naar zijn werk van Grijskerke naar Aagtekerke op Walcheren, Zeeland. Om 12:15 zag hij op het fietspad, ongeveer 1 km ten oosten van Aagtekerke, een geelbruine tapuit *Oenanthe* met een zwarte keel. Zich realiserend dat het hier zeker een bijzondere soort betrof, informeerde hij na aankomst op zijn werk direct Koen Kuijpers. Deze vond de vogel om 13:30 terug en determineerde hem in eerste instantie als een mogelijke Woestijntapuit *O deserti* omdat de staart in zit geheel zwart leek. Koen besloot direct andere vogelaars te waarschuwen en het nieuws als 'mogelijke Woestijntapuit' via de vogellijn en semafoons te laten verspreiden. De eerste die de vogel als Blonde Tapuit *O hispanica* determineerde was Sander Lilipaly; het diagnostische staartpatroon liet zich eigenlijk alleen in vlucht goed zien. Het betrof een eerste-zomer mannetje van de westelijke ondersoort *O h hispanica*. Omdat het voor vrijwel alle Nederlandse vogelaars een nieuwe soort betrof, was de belangstelling groot. Tussen zondagmiddag en dinsdagavond 4 juni, toen de vogel om 21:00 voor het laatst werd gezien, werd hij door zeker enkele 100en mensen gezien. De tapuit bleef al die tijd in een klein gebied en liet zich vaak op korte afstand bekijken en fotograferen. Hij foerageerde zowel op de grond als in het dichte geboomte langs de weg en liep regelmatig op het fietspad, in de berm of in de weilanden. Vanuit de bomen vloog hij soms als een vliegenvanger heen en weer. Vaak zat hij op paaltjes langs de weilanden, waarbij hij nu en dan een merkwaardig krakende zang liet horen.

Dit betreft het zevende geval van Blonde Tapuit voor Nederland. Ook alle vorige waren in het voorjaar. MARCEL KLOOTWIJK & KOEN KUIJPERS

Struikrietzanger te Walem Op donderdag 20 juni 1996 liep ik tijdens één van mijn laatste inventarisatierondes van het seizoen langs een klein stukje bos aan de rand van het dorp Walem, Valkenburg aan de Geul, Limburg. Daar hoorde ik om 07:45 een vogel met een mij onbekende zang. Dichterbij gekomen zag ik hem in de top van een meidoorn zitten. Meteen vielen de afgeronde staart en de lange onderstaartdekveren op en ik hield het op een rietzanger *Acrocephalus*. Tevens viel de lange snavel op zodat de vogel ook wel wat weg had van een spotvogel *Hippolais*. Hij liet zich goed bekijken tot ongeveer 08:45, waarna hij ophield met zingen en begon te foerageren. Ik wist op dat moment nog steeds niet welke soort het betrof. Wel kwam Struikrietzanger *A dumetorum* bij mij op, maar dit zou dan de eerste veldwaarneming voor Nederland zijn, dus voorzichtigheid was geboden. Ik ben meteen naar huis gegaan om naar bandjes te luisteren. Om de onzekerheid weg te nemen begon ik met Struikrietzanger en dat bandje liet een zang horen die wel heel sterk op die van mijn vogel leek. Inmiddels behoorlijk zenuwachtig geworden kon ik niets anders doen dan mijn collega's waarschuwen om samen naar de vogel terug te gaan. Rond 10:00 kwamen Frank Ellenbroek en Raymond Pahlplatz thuis en we vertrok-

ken direct weer naar Walem. Helaas, de vogel liet zich die dag niet meer horen en nauwelijks zien. Er reste niets anders dan te hopen dat hij 's nachts niet zou vertrekken. De volgende ochtend vond ik om 05:00 de vogel terug, weer volop zingend op dezelfde plek. Ik heb toen de zang op de band gezet en ik raakte er inmiddels van overtuigd dat het hier om een Struikrietzanger ging. Om 07:15 kwamen FE en Karel Lemmens kijken en zij konden mijn determinatie bevestigen, terwijl KL foto's kon nemen. Het duurde nog een dag voordat het grote nieuws verspreid kon worden vanwege enkele communicatieproblemen op het werk. Gelukkig bleef de vogel tot 1 juli aanwezig zodat vele vogelaars hem konden waarnemen.

Dit is het tweede geval van Struikrietzanger voor Nederland. Het eerste geval betreft een vangst te Lelystad, Flevoland, op 26 juni 1990 (Dutch Birding 14: 121-126, 1992). JAN-ERIK KIKKERT

Mystery photograph 56. Solution in next issue

Aankondigingen & verzoeken

Birdwatch Artist of the Year Awards The May 1996 issue of the British birding magazine *Birdwatch* announces the launch of Europe's biggest annual bird art competition, organized in association with HarperCollins Publishers and Swarovski Optik. Its purpose is to identify the best artistic talent in the world of birds, both amateur and professional. A total of more than GBP 4000 in prizes is available, including a cash prize of GBP 1000 for the overall winner, GBP 1000 of HarperCollins books and four pairs of 8x30 Swarovski binoculars.

There are four award categories: colour, black-and-white, bird identification and Young Artist of the Year, and the overall Birdwatch Artist of the Year will be selected from the winners of these categories.

The competition is open to all and is aimed in parti-

cular at promoting new talent. The winner's work will receive a major boost from publication in *Birdwatch*, as well as being featured in an exclusive art calendar by Swarovski.

Full details of the competition, together with a registration form for entrants, were published in the May 1996 issue of *Birdwatch*. Entrants should return their registration form as soon as possible to: Birdwatch Artist of the Year 1996, Bow House, 153-159 Bow Road, London E3 2SE, UK. Entries should be sent by 31 August 1996 to Birdwatch Artist of the Year 1996, HarperCollins Publishers, 77-85 Fulham Palace Road, London W6 8JB, UK. For further information please contact: Dominic Mitchell (publisher and editor of *Birdwatch*), telephone +44-1819831855.

Corrigenda

In tabel 1 van het artikel over Relictmeeuwen *Larus relictus* op Happy Island, China (Dutch Birding 18: 59, 1996), is een vergissing gemaakt: de laatste regel van de tabel, 23 February 1995, 6 [vogels], Ted Hoogendoorn (in litt), hoort niet bij de waarnemingen op Happy Island, maar bij die van de daarboven genoemde 'Nakdong estuary, South Korea'. REDACTIE

In table 1 of the paper on Relict Gulls *Larus relictus* on Happy Island, China (Dutch Birding 18: 59, 1996), a mistake has been made: the last line of the table, 23 February 1995, 6 [birds], Ted Hoogendoorn (in litt)

should not have been listed under the observations made on Happy Island, but under those mentioned above for the Nakdong estuary, South Korea. EDITORS

De datum bij de foto van de Roze Pelikaan *Pelecanus onocrotalus* (Dutch Birding 18: 79, plaat 73, 1996) moet zijn 11 januari 1975. REDACTIE

The date of the plate of White Pelican *Pelecanus onocrotalus* (Dutch Birding 18: 79, plate 73, 1996) should read 11 January 1975. EDITORS

Quality bird trips at affordable prices

1996

Migration extravaganzas at Falsterbo and Öland, Sweden - Sept. - Oct.
Cape May Special, USA - Sept.

1997

Whooping Cranes in Texas - April.
Masked Booby on the Dry Tortugas, Florida - April.
Artic Summer - Varanger Fjord - June.
South Africa Bird-Safari - Oct/Nov.
Also customized tours anywhere in northern Europe.

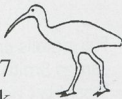
Do you have a "want" list? I have the birds!

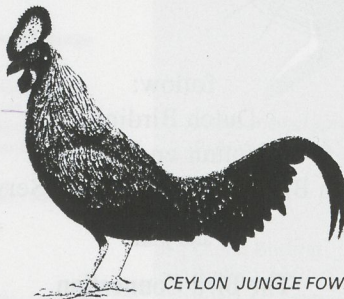
Write for details:

Ibis Excursions

Jeff Price, Indelukket 47
2900 Hellerup, Denmark.
Tel: +(45) 39624162

BIRD WATCHING IN SRI LANKA

CEYLON JUNGLE FOWL

Experienced Tour Operator

Delmege Forsyth Tours (Pvt) Ltd.,

101, Vinayalankara Mawatha,
Colombo 10. Sri Lanka.

Tel: 94-1-693361

Tlx: 21320 LEWIS CE

Fax: 94-1-698139

email: delmege@sri.lanka.net

architectura+natura international booksellers

Leliegracht 44 - 1015 DH Amsterdam-C
Telefoon 020-6 23 61 86 - Holland

Hamlyn Birdwatching Guides:

- Where to watch birds in Holland, Belgium and Northern France
Arnoud B van den Berg & Dominique Lafontaine **f 48.60**
- Where to watch birds in Scandinavia
Gustaf Aulén **f 54.00**
- Where to watch birds in Turkey, Greece and Cyprus
Hilary Welch, Bill Oddy e.a. **f 53.50**
- Wegwijzer voor aankomende vogelaars
Vic Langenhoff **f 39.90**
- ABA Birdfinder: a birder's guide to planning North American trips
Jerry A Cooper **f 45.00**
- Raptors in human landscapes
David Bird, Daniel Varland & Juan Negro **f 127.80**
- Neotropical migratory birds
Richard M DeGraaf & John H Rappole **f 65.50**
- The Macmillan field guide to bird identification (paperback)
Alan Harris, Laurel Tucker & Keith Vinicombe **f 48.55**

UNIEKE VOGELREIS NAAR FRANS-GUYANA

In Frans-Guyana komen zo'n 700 vogelsoorten voor. De Oranje Rotshaan, de Rode Ibis, de Grote- en de Kleine Geelpootruiter en ook de Kleine Grijze Strandloper zijn er te zien.

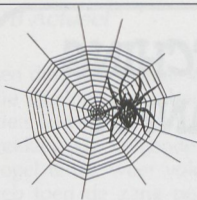
Om de vele soorten Houtkruipers te vinden, dient u te beschikken over goede gidsen. Wij kunnen u hierbij behulpzaam zijn, doordat wij zelf de gebieden uitstekend kennen en bovendien de talen ter plaatse en Nederlands spreken.

Wij bieden u een geheel verzorgde vogelvakantie aan. De benodigde informatie kunt u aanvragen op de telefoonnummers:

015-3109715 of 070-3668629.

U kunt ook bij ons persoonlijk informatie vragen en wel via faxnr.: 00-594-326043.

WIJ PROBEREN MAATWERK TE LEVEREN

MEBWEB Services

follow:

Dutch Birding

Natuur en Boek

Dutch Birding Travel Report Service

and join

The Bird Connection

<http://www.hol.nl/~meweb/birdcon.html>

the best birdsite on the internet

FOR DETAILS CONTACT:

MEBWEB

p/a Marc Guyt, J.W. Frisodreef 17

2224 BC Katwijk, Tel.: +31 7140 73317

email: contact@meweb.hol.nl

ISRAEL – EILAT & ARAVA VALLEY

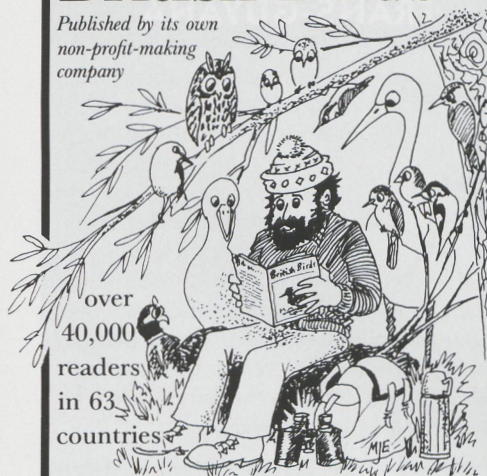
Autumn/Winter/Spring: Sept 20 – May 20

- 1-2 week fully guided tour programme incorporating wide variety of habitats with unique resident & migratory species.
- Impressive raptor migration, seabirds, waders & songbirds in spectacular desert environment.
- **Birds on your doorstep!!** More than 100 species in a day possible within a 3 Kilometre radius of your room on Lotan.
- Optional cultural & historical trips with fully qualified tour guide.
- Trips to **Northern Israel** also available for 3-4 days by negotiation.
- Full board, accommodation & guiding inclusive at \$ 618.00 dollars. Rates for **B & B**, or **half board** without guiding available on request.

Full details and booklet available from:
James Smith / Michael Livni; Kibbutz Lotan,
Doar Na Chevel Eilat, 88855 ISRAEL.
Fax: 00-972-7-356827. Tel: -356935.

British Birds

Published by its own
non-profit-making
company

over
40,000
readers
in 63
countries

The independent monthly
magazine that's always
worth reading . . .

For your **FREE** sample copy, write to
Mrs Erika Sharrock, Fountains, Park Lane, Blunham,
Bedford MK44 3NJ, England

Subscribers to Dutch Birding can claim 25% off a British Birds subscription

MONTHLY GUIDE TO BIRD IDENTIFICATION AND BEHAVIOUR

For 12
issues
please
send
£31.00
sterling
to the
address
below:

BIRD WATCHING
SUBSCRIPTIONS,
Tower Publishing, Tower House, Sovereign Park,
Market Harborough, Leicestershire LE16 9EF,
England.

Dutch Birding

CHIEF EDITOR Arnoud van den Berg (telephone +31-235378024, fax +31-235376749)

DEPUTY CHIEF EDITOR Enno Ebels (telephone / fax +31-302961335); e-mail ebels@worldaccess.nl

EXECUTIVE EDITOR André van Loon (telephone / fax +31-206997585)

PHOTOGRAPHIC EDITOR René Pop (+31-183630585)

EDITORIAL BOARD Ferdie Hieselaar, Graham Holloway (England), Peter Meininger and George Sangster

EDITORIAL ADVISORY BOARD Peter Barthel (Germany), Gerald Driessens (Belgium), Klaas Eigenhuis (Netherlands), Dick Forsman (Finland), Ted Hoogendoorn (Netherlands), Lars Jonsson (Sweden), Anthony McGeehan (Northern-Ireland), Killian Mullarney (Ireland), Gerald Oreeel (Netherlands), Kees Roselaar (Netherlands), Frank Rozendaal (Netherlands), Hadoram Shirihai (Israel), Gunter De Smet (Belgium) and Peter Symens (Belgium)

EDITORIAL ASSISTANTS Ruud van Dongen, Gerald Driessens, Remco Hofland, Hans van der Meulen, Peter de Rouw and Jaap Schelvis

PRODUCTION AND LAY-OUT André van Loon and René van Rossum

ADVERTISING Peter Meijer (telephone +31-348431905, fax +31-348420394)

SUBSCRIPTIONS The subscription rate for 1996 is: NLG 57.50 (Netherlands), BEF 1250.00 (Belgium), NLG 65.00 (other countries inside Europe) and NLG 70.00 (countries outside Europe, airmail).

A subscription can be entered preferably by sending a Eurocheque, with the amount payable in Dutch guilders, to: Dutch Birding (subscriptions), c/o Anja Nusse, Symfoniestraat 21, 1312 ET Almere, Netherlands. Payment may also be made by credit card (Access, Eurocard, MasterCard or Visa). Please send your credit card type and account number, indicating the expiry date and appending a signature. (Note: this latter method of payment is not applicable to subscribers resident in the Netherlands and Belgium.) British and Irish subscribers can pay by Sterling cheque (GBP 25.00) or Eurocheque (GBP 25.00 or NLG 65.00). The subscription starts upon receipt of payment.

Dutch Birding is a bimonthly journal with issues in February, April, June, August, October and December. It publishes original papers and notes on morphology, systematics, occurrence and distribution of birds in the Benelux, Europe and elsewhere in the Palearctic region. It also publishes contributions on birds in the Asian-Pacific region and other regions.

The Dutch, English and scientific bird names follow: the *Checklist of birds of the Netherlands* by A B van den Berg & C A W Bosman (1996, Santpoort-Zuid); *The 'British Birds' list of English names of Western Palearctic birds* by British Birds (1993, Blunham); the list compiled by C S Roselaar in the Dutch edition of *The illustrated encyclopedia of birds of the world* by C M Perrins (1991, Weert); and *Distribution and taxonomy of birds of the world* by C G Sibley & B L Monroe Jr (1990, New Haven).

Manuscripts should preferably be submitted on diskette (Macintosh or MS-DOS word processors) together with a printed hard copy. If this is not possible, the manuscript should be typewritten with double line-spacing and wide margins on both sides. More information is available from the editors.

A schedule of payment rates for authors, photographers and artists is available from the editors.

Dutch Birding Association

BOARD Gijsbert van der Bent (president, telephone +31-714013606), Chris Quispel (secretary, telephone +31-715124825), Roy de Haas (treasurer), Arnoud van den Berg and Peter Meijer

BOARD ASSISTANTS Theo Admiraal, Gerald Driessens, Ron van den Enden, Hans Gebuis, Leo Heemskerk, Remco Hofland, Paul Knolle, Ger Meesters, Anja Nusse, Wim van der Schot, Kees Tiemstra and Arnold Veen

DUTCH BIRDING TRAVEL REPORT SERVICE (DBTRS) Ib Huysman, Postbus 737, 9700 AS Groningen, Netherlands, telephone +31-503145925, fax +31-503144717

Dutch rarities committee (CDNA)

MEMBERS Edward van IJzendoorn (chairman, telephone +31-235391446), Karel Mauer, Jan van der Laan, Kees Roselaar, Jelle Scharringa (secretary, telephone +31-302523801), Hans Schekkerman, Gerard Steinhaus and Wim Wiegant (archivist)

The CDNA is a committee of the Dutch Birding Association and the Netherlands Ornithological Union.

© 1996 Stichting Dutch Birding Association. The copyright of the photographs and drawings remains with the photographers and artists. ISSN 0167-2878.

Printed by Steens Schiedam BV, Postbus 59, 3100 AB Schiedam, Netherlands

Dutch Birding

International journal on Palearctic birds

EDITORS

Dutch Birding
Postbus 116
2080 AC Santpoort-Zuid
Netherlands
fax +31-235376749

PHOTOGRAPHIC EDITOR

Dutch Birding
c/o René Pop
Zusterhuis 10
4201 EH Gorinchem
Netherlands

SUBSCRIPTIONS AND CIRCULATION

Dutch Birding Association
c/o Anja Nusse
Symfoniestraat 21
1312 ET Almere
Netherlands

BOARD

Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Netherlands

DUTCH RARITIES COMMITTEE

CDNA
Postbus 45
2080 AA Santpoort-Zuid
Netherlands

INTERNET

<http://www.hol.nl/~meweb/dba.html>

Artikelen

- 105 Rare birds in the Netherlands in 1994 *Wim M Wiegant, Gerard H Steinhaus & CDNA*
122 Havikarend op Vlieland in september 1995 *Peter I Waanders*
126 Crested Honey-buzzards in Saudi Arabia in October 1994 *Peter Symens, Phillipe Gaucher & Tim Wachter*
129 Izabelklauwier op Texel in mei 1995 *Arend Wassink*
131 Izabelklauwier op Texel in oktober 1985 *Paul Wouters*

Trends in systematics

- 133 Stonechat systematics based on molecular distance data *George Sangster*

Mystery photographs

- 137 Mystery photograph 55: Montagu's Harrier *Karel A Mauer*

DBA-nieuws

- 138 DBA-vogelweek op Texel in september 1996

WP reports

- 138 WP reports: April-May 1996 1996 *Arnoud B van den Berg*

Recente meldingen

- 144 Nederland: april-mei 1996 *Ruud M van Dongen, Remco Hofland & Peter W de Rouw*
148 België: april-mei 1996 *Gerald Driessens*

DB Actueel

- 151 Phoebe Snetsinger 8000; World Series of Birding 1996; Lage overlevingskansen olieslachtoffers; Withalsvliegenvanger op Vlieland; Stekelstaartgierzwaluw bij Middelburg en Veere; Zwartkopgorzen op Ameland en Westplaat; Stellers Eider in Verdrongen Land van Saeftinge; Blonde Tapuit bij Aagtekerke; Struikrietzanger te Walem

Aankondigingen & verzoeken

- 156 Birdwatch Artist of the Year Awards

Corrigenda

156

Voorplaat / front cover

Koningseider / King Eider *Somateria spectabilis*, eerste-winter vrouwtje, Scheveningen, Zuid-Holland, Nederland, 27 oktober 1994 (*Arnoud B van den Berg*)

Abstracted/indexed in

Auk, Ecological Abstracts, Emu, GEOBASE (Geo Abstracts Database), Ibis Ornithologische Schriftenschau, Wildlife Review, Zoological Record